

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 8 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuje
zemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.7112

**Obilo pirhov vsem bralcem in bralkam „Domovine“
želita**

UREDNIŠTVO in UPRAVA

O jugoslovenskem edinstvu in o politiki sedanje vlade

Splošna proračunska razprava v senatu je dosegla na Jožefovo svoj višek z velikima govoroma, ki sta ju imela senator dr. Albert Kramer in namestnik kraljevega namestnika senator dr. Peter Zec. V svojih izvajanjih sta orisala sedanje politično stanje v državi in poglede v negotovo bodočnost, hkratu sta naglašala ogromno razliko med jasnim jugoslovenskim programom in nejasno politiko zdaj vladajoče stranke. Govora sta naredila na vse poslušalce globok vtisk. Levica je govornikoma živahno pritrjevala, desnica pa je s svojim motkom pokazala, da se njunim izvajanjem ne da stvarno ugovarjati.

Dr. Kramer je v svojem govoru najprej omenil, da nudi potek proračunske razprave v senatu zelo zanimivo sliko. Med tem ko levica ocenjuje politiko vlade, se na strani vladne večine ni niti v finančnem odboru, niti zdaj, ko zaseda celotni senat, dvignil nihče v obrambo vlade, njenega dela in njene politike. Spričo tega kaže, da smo glede na splošne politične razmere, četudi razdeljeni na vladno večino in opozicijo, vsi složni.

O nastopni deklaraciji vlade

Pod sedanjo vladavino je videti naša država kot ladja brez krmila. Nihče ne ve, kam plovemo. Gospode iz vladne večine združuje samo strankarske koristi, a vsak za sebe ima pri tem neke skrite misli. Če pa obstoji tudi kakšna skupna misel med njimi, je to vse doslej ostalo neznano. Vlada je sicer podala svojo deklaracijo, toda že naslednjega dne je list njenega vodilnega člana, ljubljanski „Slovenec“ ugotovil, da ta njena deklaracija ne znači priznanja unitaristične misli. Nasprotno, „Slovenec“ je pozival nacionaliste, naj se odpovedo tej misli, ki je končno propadla, ker se zdaj državna politika gradi na dejstvu treh narodnosti. Kar se tiče ustave, je „Slovenec“ pojasnil, da vlada ni mogla drugače reči, kakor da se bo držala ustave kot osnovnega zakona države, razume pa se, da le tako dolgo, dokler bo ustava v veljavi. Deklaracija vlade torej ni bila programatična izjava, marveč je samo ugotovila obstoječe stanje, kakršno je vlada našla.

Stare osnove se rušijo, a nove se ne gradijo

V času ko vsi evropski narodi posebno strogo postavljajo svoje nacionalne naloge, se pri nas 20 let po zedinjenju nekateri sprašujejo, ali ni bilo naše zedinjenje pogreška. S tako

politiko se narodu uničujeta zavest njegove moči in vera v njegovo življenjsko sposobnost.

Sedanja vlada je prevzela nalogo, da sklene sporazum z dr. Mačkom in njegovim programom. Čas pa jo sili, da gre po potih, ki ne morejo ostati v mejah sedanjega ustavnega stanja. Ne morem verjeti, da bi se gospodje, ki danes vodijo državno politiko, tega ne zavedali. Zaradi tega je dolžnost, da odkrito povedo resnico in se ne skrivajo za besede. Nihče naj ne misli, da je po smrti kralja Zedinitelja možen nov šesti januar! Take osebnosti, ki bi mogla izvesti nov šesti januar, danes v naši državi ni več.

Rušijo se osnove državnega in narodnega življenja, zgrajene na načelu jugoslovenske misli. Oni, ki to delajo, bi morali dati narodu nov državni in nacionalni program. Če smatrajo, da je jugoslovenski nacionalizem zaboda, potem bi pač morali dati narodu drugo življenjsko misel.

Dr. Kramer je nato omenil božične poslanice raznih evropskih državnikov in jih primerjal z božično poslanico notranjega ministra dr. Korošca našim izseljencem. Obširno se je nato zadržal na izvajanjih glavnega govornika vladne večine senatorja Dragoslava Djordjevića in med drugim izjavil: Slišali ste glavnega govornika vladne večine, ki je postavil načelo treh narodov. To bo po njegovi zamisli moglo okrepiti državno misel in ustvari niti pogoje za novo jugoslovenstvo. Dr. Kramer je pobijal naziranje glavnega govornika JRZ in ugotovil, da je g. Djordjević pri vsem tem pozabil eno reč, da je namreč edino misel edinstva, torej zavest, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod, glavni tvorec te naše države.

Brez narodnega edinstva bi ne imeli Jugoslavije

Vse papirnate domneve se bodo razbile na dejstvu našega narodnega življenja. Če ne bi bili Srbi, Hrvati in Slovenci v trenutku, ko je bila njihova usoda na kocki, rekli, da so en narod, bi te države ne bilo. Samo kot en narod smo mogli postati svobodni in smo mogli ustanoviti neodvisno kraljevino Jugoslavijo. Narodno edinstvo, je bilo naše glavno dokazilo na mirovni konferenci. Če bi bili mi takrat razvili naziranje, ki ga zastopa zdaj glavni govornik vladne stranke in kakor ga zastopajo z vladne strani v Ljubljani, Zagrebu in celo v Beogradu, potem bi slovenski del

našega naroda bil najbrž razdeljen med Avstrijo in Italijo. Del hrvatskega ozemlja bi prišel najbrž pod Rim, drugi pa drugam. Gotovo pa je, da ne bi bilo neodvisne in svobodne hrvatske države. A kaj bi bilo s Srbi? Srbija bi bila sicer povečana, vendar pa bi bila obsojena na podrejeno vlogo na Balkanu.

Plašč po vetru

V svojih nadaljnjih izvajanjih je senator dr. Kramer opozoril še na eno žalostno okoliščino. V tem senatu doživljamo, da gospodje, ki so se poprej povsod hvalili in predstavljali za najvernejše slugе politike Velikega kralja in bili za časa šestojanuarske vladavine najbolj šestojanuarski, imajo danes pogum nastopiti proti mislim in programu pokojnega Zedinitelja.

Drugi pa, katerim je on dal v roke oblast da bi bili izvrševalci njegovih načel in ki pri izvrševanju te dolžnosti niso bili prav posreženi, zdaj po kaavrnih in pivnicah obtožujejo vladavino, katere najhujše pogreške so za krivili oni sami. Ministri, ki so sedeli v šestojanuarskih vladah in dajali svečane pisane izjave, da se za vedno odreka svoji politični preteklosti, so šli danes vse drugam, čeprav še niso obdelali njihovih podpisov na teh svečanih izjavah.

Žal je treba pri tem ugotoviti, da so ti ljudje oni krivci, ki nosijo vso odgovornost za to, da šesti januar ni dal tistih uspehov, kakor so jih od njega pričakovali narod, kralj in država.

Senator dr. Kramer je nato obširno razpravljal o politiki vlade in naglašal, da narodno predstavništvo že dve leti daje vladi pooblastila za politične zakone, toda o teh zakonih še do danes ni nobenega sledu. Lansko leto je notranji minister dr. Korošec dočela drugače utemeljeval, zakaj ti zakoni še niso izdani, kakor je to storil letos. Najbolj zanimivo pa je to, da je notranji minister v narodni skupščini napovedal v pogledu volilnega zakona možnosti, ki naravnost presenečajo. Govoril je o možnosti izvedbe angleškega načina sreskih volitev z relativno večino in z javnim glasovanjem.

Ob tej ugotovitvi se je vnela polemika med notranjim ministrom dr. Korošcem in govornikom. Dr. Korošec je trdil, da je dr. Kramer ponaredil njegovo izjavo. Dr. Kramer pa je odvrnil, da je navajal samo pisanje „Slovenca“. Nato je dr. Kramer nadaljeval:

Sreski volilni način bi končno razcepil jugoslovenske politične sile in odprl vrata popolnemu političnemu separatizmu.

Nadzorna pravica narodnega predstavništva

Dr. Kramer je zatem podrobno razpravljal o finančnem zakonu. Iz vsebine tega zakona je dokazal, da je pojmovanje JRZ o demokraciji dokaj čudno. Finančni zakon je vzoren primer kako se pri nas po načrtu izvaja rušenje pravic narodnega predstavništva. Osnova vse demokracije je nadzorna pravica narodnega predstavništva. Ta pravica pa se našemu narodnemu predstavništvu odvzema z dispozicijskimi krediti, ki so v finančnem zakonu določeni v milijardnih zneskih in s katerimi razpolagajo resorni ministri brez nadzora. Kako se bo s temi krediti gospodarilo, dobro ali slabo, o tem se ne bo nič izvedelo.

Zakonodajne pravice narodnega predstavništva se rušijo

Druga osnovna pravica narodnega predstavništva je njegova zakonodajna pravica. Kdor pa pregleda predloženi finančni zakon, skoro ne more prešteti vseh zakonskih poblastil, ki jih ta finančni zakon vsebuje. Ni skoro več nobene snovi iz našega gospodarskega, socialnega in političnega življenja, pri katerem si vlada ne bi prisvajala zakonodajnih poslov. Tako se načrtno gradi način nove diktature, o kateri pa nihče ne ve v čigavo korist bi bila. Zaradi tega ni prav nič čudno, da se narodno predstavništvo sestaja skoro samo še enkrat na leto, le še k proračunski razpravi, ki je vsaj še delno v naših rokah. Toda molk vladne večine pri proračunski razpravi dokazuje, da je ta samovolja vlade postala za njo že odločilna.

Razmere v Sloveniji

Dr. Kramer je nato razpravljaj o razmerah v Sloveniji in napovedal, da se bo s političnimi razmerami v dravski banovini podrobneje bavil pri specialni razpravi o proračunu notranjega ministrstva. Glede gospodarskih razmer v Sloveniji pa je ugotovil, da nudijo nad vse žalostno sliko. Najboljši dokaz za to je razprava v lanskem svetu, kjer so govorili o gospodarskih razmerah najvidnejši pristaši JRZ in osebni prijatelji g. notranjega ministra tako, da ni treba nič drugega kakor le prečitati njih govore. V zvezi zasedanjem banskega sveta v Ljubljani, je dr. Kramer na veliko začudenje vsega senata povedal, da se je pri tej priliki prvič ugotovilo, kdo je sestavljal znamenite punktacije.

Gospodarski centralizem

V svojih nadaljnjih izvajanjih se je dr. Kramer obširno bavil z delom državnih denarnih zavodov in naglasil, da bi bil že skrajni čas, da se preneha z odvajanjem vseh viškov narodnih prihrankov, ki se od lanskega leta dalje izliva izključno v blagajno Državne hipotekarne banke in Poštne hranilnice ter se uporabljajo v povsem drugih pokrajinah, kakor v onih, kjer so bili zbrani. Stiska našega denarništva in zlasti stiska denarnega združništva, je od dne o dne hujša, gospodarska delavnost pa zaradi čedalje večjega pomanjkanja sredstev vse bolj pojema.

Eden najhujših centralističnih ukrepov v zadnjih 10 letih pa je brez dvoma uredba o

razdolžitvi. Razmere v pogledu kmečkega kredita so v posameznih banovinah zelo različne in bi se moralo vprašanje kmečke razdolžitve izvesti v okviru splošnega vsedravnega načela, toda različno za posamezne pokrajine. Napravilo pa se je tako, da pridejo vsi dolžniki v roke enega osrednjega državnega denarnega zavoda. Za to ceno je moralo v dravski banovini propasti vse kmečko združništvo, tako brezobziren je sedanjí gospodarski centralizem, ko JNS že davno ni več na vladi.

Dokaz temu je tudi najnovejša uredba, po kateri morajo celo siromašni prispevki iz bratovskih skladnic romati v Državno hipotekarno banko.

Kaj je s samoupravami

Na samouprave, ki so bile včasih glavno geslo ljudi, ki danes vedrijo in oblačijo v vladi, pa menda več nihče resno ne misli. Še tista občinska samouprava, kolikor je imamo, se polagoma in dosledno podira. Finančni zakon to jasno dokazuje. Občine se spet vračajo v oblast sreskih načelnikov. Občinski funk-

Velik zbor rojakov v Nemčiji

Essen, marca.

Vestfalski Slovenci, združeni v Jugoslovenski narodni zvezi, ki jo vodi preizkušeni predsednik g. Pavel Bolha, so spet enkrat imeli velik in izredno lep društven praznik. Na tiho nedeljo so se v Essenu zbrali predstavniki 37 društev, prišle pa so z odposlanci tudi vse predsednice 14 ženskih društev, katerih zvezo vodi ga. Kurentova. V veliki dvorani gostilne Klebolte na Stoppenbergu, odkoder je veličasten razgled na mnogo industrijske naprave okrog Essena in kjer so naši Slovenci že zelo udomačeni, so se zbrali najbolj izkušeni voditelji in voditeljice naših narodno zavednih rudarskih družin. Dvorana je bila okrašena s slikami našega kralja in kraljice. Zborovanje je odlično predsednik g. Bolha, ki je v zelo lepem nagovoru še posebej pozdravil urednika g. Ravljena iz Ljubljane, ki je na potovanju po Nemčiji prišel znova pogledat v Vestfalijo, kako tam živijo naši rojaki. Ga. Kurentova pa je gostu izročila šopek tulipanov kot zahvalo za novost »Tulipan«, s katero je urednik Ravljen pri Vodnikovih družbi

cionarji se brez pravega povoda samo iz strankarskih vidikov razrešujejo in občinski odbori, ki nočejo biti orodje v rokah zdaj vladajoče stranke, niso niti en dan varni svoje ga obstoja. O banovinskih samoupravah sploh ni več niti govora.

Unitarizem in centralizem nista eno in isto

Ob koncu svojega govora je senator dr. Kramer obširno razpravljaj o decentralizaciji v smislu programa in zahtev JNS. Obširno je govoril o potrebi notranje preureditve države in naglašal, da unitarizem (edinstvo) nima nobenega opravka s centralizmom. Mi smo unitaristi v prepričanju, da moreta le na ta način biti zagotovljeni našemu narodu gospodarska in politična bodočnost in neodvisnost. Glede hrvatskega vprašanja je izjavil, da je danes politično dejstvo. Pogajanja za sporazum se morajo nadaljevati od vseh strani, toda pri tem ne sme nihče preko bitnih koristi narodne celote. Jugoslovenska misel daje možnost pravilne rešitve vseh življenjskih vprašanj jugoslovanskega naroda.

predstavil tisočim Slovencev borbe onih, ki so morali na tuje za kruhom.

Dnevni red tega zborovanja je bil zelo varen in zanimiv. Poleg rednih poročil o stanju društev, katerih število je naraslo, se je zlasti živahno razpravljalo

o zastavi, ki naj jo letos dobi zveza.

Zastava mora biti takšna, da se bodo narodni Slovenci v Vestfaliji z njo res lahko povsod dostojno predstavljali. Napravljena bo iz nemške svile, tkana in vezena pa bo v Ljubljani, kjer bodo preizkušene roke že poskrbele, da bo res krasen umotvor. Res, da bo nabava stala nekaj nad 500 mark, toda če se bodo vsi predstavniki zveze vneto potrudili, bo ta vsota kmalu zbrana. In res je že na tem zborovanju segel vrli Hriberšek iz Suderwicha po klobuku in je brez dolgega uvoda začel zbirati za zastavo. Nabralo se je takoj 37 mark, kar je gotovo razveseljiv začetek. Tako bo torej že letos prav gotovo dobila svoj vidni znak povezanosti, s katerim bo vsepovsod dokazova-

TO NE BRDARI

34

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

»Pojdimo, gospod Smit, Samo pol ure dalje je in pot ni težavna. Tega malega moža bom že nesel. Pozneje pridem po srno, ki sem jo tu ustrelil.«

Jurij je stopal varno, čeprav je bilo temno. Detektiv je šel z velikim naporom za njim. Čez slabe pol ure sta zagledala med visokimi smrekami kočo, naslonjeno na strmo skalo.

Jurij je odprl vrata, postavil Davida na tla in prižgal luč.

Sredi koče je stala miza iz surovega lesa, okoli pa klopi. Tudi ob stenah je bilo nekaj dolgih klopi, ki so bile pokrite s senom, da se je lahko spalo na njih.

»Tu lahko spíte«, je dejal Jurij in David je takoj legel in se zavil v volneno odejo. Čez nekaj trenutkov je že spal kakor ubit.

Tudi detektiv je bil truden, a z veseljem je prisedel na Jurijevo vabilo k mizi in slastno jedel ponudeni kruh, sir in prekajeno meso.

Jurij mu je ponudil še smodko — vse to je imel spravljeno v majhni a. enski omari — in Smit je izpregovril:

»Tako! Zdaj sem pa kakor prenovljen. Ampak, kako da poznate vi to kočo na italijanskih tleh?«

»Ker je last moiega prijatelja, ki je gozdar tu v bližini.«

»Kaj? Italijanskega gozdarja imate za prijatelja?« se je začudil detektiv.

»Da. Že dolgo se poznavata. Nekoč sem mu pomagal, ko je prišel v roke divjim lovcom. Od tistega časa me ima rad kakor brata. Jutri pride sem, toda to naj vas ne skrbi.«

»Rad vam verjamem. Kako dolgo pa mislite ostati tu?«

»Do jutra. Tako dolgo morate tudi vi potpeti. Lahko ste potem že jutri dopoldne na postaji. Zdaj se pa odpočijte, kajti pot je še dolga.«

Smit je ubogal in je kmalu trdno zaspal. Jurij pa je šel v gozd po srno, da jo bo njegov prijatelj našel v koči.

Zjutraj je zbudil detektiva in mu pripravil dober zajtrk. Ker je David še trdno spal, sta sklenila, da ga pustita tu. Z ranjenimi nogami in s tako obleko pač ne bi mogel iti na dolgo pot.

Jurij je zatrdil, da bo njegov prijatelj storil vse, kar mu bo mogoče. Napisal je za gozdarja nekaj vrstic v pojasnilo in tudi Smit je pisмено pojasnil Davidu položaj.

Tiho sta šla. Jurij je kočo zaklenil in položil ključ na mesto, ki je bilo gozdarju znano. Naglo sta hodila navzdol.

Potem je kmalu dejal Smit:

»Bolje bo, če se na meji ločiva. Vsak izpolniva svojo dolžnost. Jaz bom storil vse, da bo grof Stanko oproščen, vi pa pomagajte Cvetki. Samo k obravnavi pridite, da boste pričali. Če bi bilo to za vas nevarno, bom že prejšnji sporočil in potem vam seveda ni treba priti.«

»Pridem vseeno, če bi mi tudi šlo za glavo«, je odločno odgovoril Jurij. »Če ste v

tam, potem je pač jasno, da se mi ni treba ničesar bati.«

Ganjen mu je detektiv stisnil roko in nadaljeval pot proti mejni vasi, kjer je bila postaja. Jurij je odšel v drugi smeri in kmalu izginil v gozdu.

Hodil je po najsamotnejših gorskih stezah, da bi bil varen. Po triurnem potovanju je bil na gori, ki je bila onstran starega gradu.

Grad se mu je zdel tako blizu, da bi ga bil lahko prijel.

Zvonovi so zvonili k pogrebu, ko je prišel od zadaj proti gradu. Neopaženo se je prikradel do starega podrtega stolpa.

Preril se je skozi razpoko v zidu in skočil na grajski vrt. Drzno se je napotil naravnost proti glavnemu poslopju. Svečano petje je slišal iz kapelice.

Vitka ženska v črni obleki je prišla proti grobnici, v katero so prav tedaj spuščali krsto.

Ali ni bila to Cvetka?

XXIX.

Jurij se je smotil. Ta ženska ni bila Cvetka, ampak njena nesrečna prijateljica Evgenija hči pokojnega markija.

Pogreb se je žalostno končal. Udeleženci so se tiho in potrto razšli.

Evgenija je po pogrebu padla v nezavest in položili so jo na posteljo. Cvetka je jokala slonela pri njej. Sluga je tekel po zdravniku in se je kmalu vrnil s Cvetkinim prijateljem doktorjem Poljancem.

Medtem ko je zdravnik Evgenijo preiskoval, se je Cvetka pomirila. Uvidela je, da v

la, da se narodni Slovenci v Nemčiji pred nikomer ne sramujejo svoje narodnosti. Poleg kraljevskega grba in napisa »Čuvajmo Jugoslavijo« bodo zastavo krasili tudi lepo uvezeni nagelj, roženkravt in rožmarin. Da, to bo resnično nekaj dostojanstvenega! Gotovo se bodo vsi pripadniki zveze potrudili, da bo potrební denar do 1. julija zbran, kajti

dne 15. avgusta bo v Marlu proslava 15 letnice zveze.

To bo velik praznik za našo kolonijo v Nemčiji. Zbrali se bodo v Marlu vsi zavedni možje in žene, fantje in dekleta, prišli bodo tudi predstavniki iz domovine, časopisje bo o slavu obširno poročalo. Takrat bo nova zastava prvič zaplapolala in bo klicala brate in sestre k slogi in vztrajnosti. Vsi društveni izleti naj zatorej letos pred avgustom izostanejo. Predsednik je pozval vse zbrane: »Varčujte za izlet v Marl!«

Nadalje se je obširno razpravljalo

o letošnjih izletih v domovino.

Ze nekaj let prihajajo rojaki iz Nemčije redno na obiske v staro domovino. Lani so se celo pripeljali v dveh velikih avtobusih, toda pot je bila prenaporna. Letos pa sploh ne gre drugače kakor z železnico, kajti udeležba bo izredno velika. Morda bo izletnikov kar za cel posebni vlak. Stroški bodo namreč dovolj nizki, vožnja sem in tja bo veljala največ 50 mark. Dogovorjeno pa je, da bodo potovala vsa slovenska društva skupaj in da to ne bo izlet pod posebno zastavo zveze ali sv. Barbare, marveč bo to izlet vse naše kolonije. Ta sklep je bil sprejet s toplim odobravanjem. Vlak bo krenil iz Essena med 22. in 25. avgustom, iz domovine pa se bodo izletniki vrnili med 12. in 14. septembrom. Tako bodo torej 20 dni na izletu. Posebna deputacija se bo 5. septembra napotila v Beograd, pri sostvovali proslavi kraljevega rojstnega dne na Banjici in se poklonila spominu Nezanega junaka na Avali. Na praznik 8. septembra pa bo skupen izlet vestfalskih Slovencev na Brezje in na Bled. Slovenskim izletnikom v Jugoslavijo se bodo pridružili tudi številni nemški prijatelji, ki se že v naprej vesele čudovitih lepot v naši krajevini. Vodstvo zveze ie zadnji čas prejelo

tem trenutku ne sme jokati in tarnati, ampak odločno delati.

»Mrzlica je«, je resno dejal zdravnik. »Skrbite, da se bolnica ne razburi. Najbolje bi bilo zanj, če bi šla odhod.«

A bilo je skoraj nemogoče spraviti Evgenijo drugam zaradi njenega nevarnega položaja. Bolezen je onemogočila beg, ki se je zdel Cvetki po pogovoru med Blažem in Rochefortom tako potreben.

Ko se je zvečer na dan markijeve smrti vrnila v sobo, se je Evgeniji že bledlo. Še isto noč so poklicali doktorja Poljanca. Darnes se je Evgenija dvignila, da se udeleži pogreba in nihče je ni mogel zadržati. Neprestano je zatrjevala, da oče ni mrtev in prosila, naj ga ne pokopljejo.

Poleg skrbi za bolnico, je imela Cvetka še silen strah pred Rochefortom. Njegove hudozne namene je dobro poznala. Da je bil doktor Poljanec poleg nje, je bila le majhna tolažba.

Zmerom ne bo mogel ostati tu, a Jurija, ki mu je Cvetka zaupala, ni bilo od nikoder.

V časnikih je brala, česa dolžijo Jurija, in zato nanj ni mogla več računati. Tako je bila prepuščena sama sebi in izročena Rochefortu na milost in nemilost.

Grof Rochefort dotlej še ni ničesar ukrenil.

Na dan pogreba je prišel še notar iz Pariza, a tudi ta ni mogel pomagati. Saj ni smel ostati tu. Cvetka je sklenila, da ostane pri Evgeniji, naj se zgodi karkoli.

Zdaj je bilo vse končano. Zdravnik in Cvetka sta ostala pri Evgeniji. Notar je čakal v predsobi in je bil radoveden, kako se godi

že mnogo dopisnic s prošnjo za informacije.

Razen tega pa bo letos tudi

velik izlet slovenskih otrok iz Nemčije v domovino.

Nemška oblastva gredo, kolikor le mogoče na roko. Doma se bodo oblastva in človekoljubna društva potrudila, da bodo otroci iz vestfalskih revirjev pristrčno sprejeti. Kako važni so taki izleti otrok v domovino za zdravje in narodno zavednost, pričajo vsi oni, ki so kdaj že bili v stari domovini in so zdaj že odrasli, pa nikakor ne morejo pozabiti, kako lepo je v tistih krajih, kjer sta se rodila oče in mati. Starši naj torej kmalu prigrasijo svoje otroke, ki jih namestavajo poslati na obisk k sorodnikom v domovino. Za one otroke, ki nimajo več svojcev v Jugoslaviji, pa bo prevzela stroške banska uprava. In sicer bo 150 otrok razposlanih v razna okrevišča v Sloveniji kakor tudi na morju. Prevoz bo najbrž brezplačen in namesto potnih listov bo veljal skusen seznam. Zveza bo po dogovoru z društvu sv. Barbare skrbela, da bodo otroci takoj po 21. juliju, ko je v Vestfaliji konec pouka, odrinili na šesttedenske počitnice v Jugoslaviji. Seveda bodo otrokom dodeljeni zanesljivi odrasli spremljevalci.

Zenska društva, ki se zadnji čas v okviru zveze tako lepo razvijajo, so dobila na tem zborovanju posebno priznanje. Predsednik g. Bolha je sporočil,

da bo zveza preskrbela vsem ženskim društvom lepe društvene table,

vse po enakem vzorcu: na tabli bo državni grb z napisom »Čuvajmo Jugoslavijo« in z lepo izdelano sliko Slovenke v narodni noši. Tudi to je dokaz, kako zveza skrbi, da se naša društva v Nemčiji enotno uveljavijo. Sklenjeno je nadalje bilo, da si naši rojaki v Vestfaliji oskrbijo enoten znak z državnim grbom. Pa tudi svoj časopis hoče jo imeti. Bero številne liste, in zlasti priljubljena in spoštovana je »Domovina«, ki prinaša novice in lepe povesti iz domačih krajev. Zanimanje zanjo še stalno rase. Vendar potrebujejo naši rojaki v Nemčiji

še poseben časopis,

ki bo na zunaj vez med nemško kolonijo, domovino in Nemčijo ter bo pospeševal

bolnici. Počasi so potekale ure in zmočilo se je že. Naposled je šla Cvetka ven, a notarju ni mogla povedati nič tolažilnega. Dejala je:

»Zdravnik ne verjame, da bi vam bilo mogoče še danes govoriti z njo.«

»Kakšna nesreča!« je tožil stari gospod. »Dolgo ne morem ostati tu, gospodična. Z nočnim vlakom se odpeljem. Vendar bi moral govoriti z Evgenijo. Kaj naj storim?«

Cvetka ga je prosila, naj ostane še nekaj ur. Peljala ga je s seboj v bolniško sobo, da tam počaka, dokler se Evgenija ne prebudi. Ni trajalo dolgo in markiza se je zdrnila in pogledala okoli sebe. Rada je vzela zdravilo. Potem je namignila, naj pride notar bliže.

»Zahvaljujem se vam, gospod Savarin, da ste ostali toliko časa tu«, je mirno dejala. »Žal mi zdaj ni mogoče odpotovati v Pariz. Kdo ve, ali sploh še kdaj vstanem z bolniške postelje — — —«

Žalostno je zmajala z glavo, a ko je videla Cvetkin obup, je tolažilo dejala:

»Upaj, ljuba moja! Toda poskrbeti hočem za vsak slučaj, da lopov ne dobi plena, ki se ga je hotel polastiti z vsemi zločinskimi sredstvi.«

Cvetka jo je prosila, naj ostane mirna in naj spi, a bolnica se ni zmenila za njene prošnje. »Ne! Kar sem sklenila, to hočem zdaj izvršiti. Jutri bi bilo morda prepozno. Rada bi, da bi bil Rochefort priča tega, kar nameravam. Spoznal bi, da mu vsi zlobni narti nič ne pomagajo.«

Ni slutila, da se ji je želja že izpolnila. Iz njene sobe so namreč držala vrata v predsobo, kjer je Rochefort skrit prisluškoval. Vsako glasno besedo je razločno slišal.

Varujte se sovražnika perila št. 1

Perčka
Zmazka!

Takšenle je!

Njegova dela so črna kot noč. Prebiva v vsakem kosu perila, ki se pere še z mencialom in ščetko.

RADION
mu je napovedal boji.

Prihodnjič zveste več: kako kisikovi mehurčki v Radionu odpravijo iz perila najtrdovratnejšo nesnagol

Med tem se je Evgenija s Cvetkino pomočjo vzravnala. Stari Ivan je moral primakniti k postelji mizo in prinesiti črnilo in papir.

»Kaj pa hočete?« je vprašal notar.

»Narediti hočem oporoko. Vas, kot prijatelja prosim, da napišete mojo zadnjo željo, kakor zahteva zakon. Svojo prijateljico Cvetko Malinškovo imenujem za glavnega in edinega dediča. Vse je njeno, kar imam, kar sem podedovala v Ameriki in kar mi je zapustil oče.«

»Oh, ne — ne!« se je branila Cvetka, ki je presenečena poslušala Evgenijine besede.

Tudi notar je bil zelo presenečen. Premikal je naočnike in začuden gledal zdaj Cvetko, zdaj doktorja Poljanca. Evgenija pa se ni dala premotiti:

»Vem, kaj delam. Tiho, ljuba Cvetka! Tako hočem. Gospod Savarin, ali boste napisali oporoko?«

»Če ste vse dobro premislili in se trdno odločili — — —« je obotavljaje se dejal notar.

»Da«, je nepotrpežljivo rekla Evgenija.

»Hm — hm«, je v zadregi kašljal stari gospod. »Pa gospod Rochefort?«

»Ali bi lahko cvrgel mojo oporoko?«

prijateljske stike med rodno Jugoslavijo in med nemško državo kot gostiteljico. Seveda bo novi časopis (z imenom »Jugoslavija«) popolnoma nepolitičen in bo izhajal v dveh jezikih, kar bo zlasti važno za prijatelje Slovencev in za mladino, ki le težavno razume materinščino. Izhajal bo enkrat ali dvakrat na mesec in bo zelo poceni, naročil ga bo pa vsak prostovoljno.

O vsem, kar se je razpravljalo na tem velikem sestanku v Stoppenbergu, so bili navzočni predsedniki in predsednice soglasni. Pokazalo se je, da se je stanje naše kolonije že spet izboljšalo. Mnogi brezposelní so spet prišli do kruha, prireditve so spet živahnije in s tem rase tudi zanimanje za društveno gibanje. Velikanski pomen zveze dokazuje dejstvo, da je bilo to zimo 34 božičnih obdarovanj in da je bilo obdarovanih nad 800 slovenskih otrok.

Popoldne sta prišla zborovalce pozdravit lepe

tudi izseljeniški komisar Hinko Samec in konzularni tajnik g. Matekovič iz Düseldorfa. V zelo lepih besedah sta vzpodbujala navzočne k slogi in vztrajnosti. Kot zastopnik zveze sv. Barbare je izpregovoril g. Vabič, ki je bil z ostalimi predstavniki društev sv. Barbaare zelo toplo pozdravljen. Zlasti je g. Vabič poudaril, da se strinja z ukrepi zveze in bo dosledno vplival pri svojih ljudeh na to, da bodo Slovenci v Nemčiji skupno želi uspehe in si pridobili čim večji ugled med Nemci. Gospa Kurentova se je še zahvalila v imenu svoje ženske zveze, a kot domačin iz Stoppenberga je sporočil pozdrave g. Jeglič.

Zelo zadovoljni so se rojaki še skupaj povsneli, potem se pa v redu razšli. Takoj naslednje dni so nemški časopisi prinesli obširna poročila s polnim priznanjem o lepem delovanju slovenskih rojakov

dovolj, da ga zmenja s svojim sosedom, ki ima največkrat prav tako zanikarno seme. Dober semenski krompir je treba dobiti od takšnih posestnikov, ki ga gojijo v to svrhu pod nadzorstvom banske uprave ali pa kmetijske družbe. Poslednja preskrbuje že leta in leta svoje člane z dobrim semenskim blagom. Nobeno drugo semensko blago nima tako majhne razlike v ceni med navadnim tržnim in priznanim semenskim blagom kakor krompir, saj znaša razlika komaj 25 odstotkov. Ta večji izdelek velja najmanj za tri leta in se tako razlika zmanjša na naravnost neznatno vsoto letnih 8 odstotkov.

Kakšne so pa koristi novega semena? Tako obilne so, da ni še nikoli noben gospodar, ki je enkrat poizkusil s takšno izmenjavo semenskega krompirja, opustil te reči. Saj bi pa tudi na glavo padel, ko ve, da mu vrže tako majhen izdelek dvojni do trojni običajni pridelek. Krompir je namreč v pridelku najmanj dvomljiva rastlina, saj ima pod zemljo skrit pridelek, ki je varen pred točo in prenese brez škode pohlevno sušo in moč. Stari so rekli, da je repa steber kranjske dežele. V koliko večji meri moremo trditi to o krompirju. Če so ga v jeseni polni vozovi, ne bo nihče stradal v hiši, čeprav je za kruh morda trda. Krompir prinese v hišo denar, odebeli prašička in spita voliči. Zato naj gleda vsak kmet, da bo sadil najboljše semensko blago, ki ga naj čimprej naroči, svoj malopridni krompir pa naj proda.

Kmet naj bo gospodarsko napreden

Mnogo čitateljev motri zvedavo zgovorne ogle, ki obetajo že za majhen denar, vložen v srečko te ali one loterije, veliko bogastvo. S trpkim kesom čitajo potem, da je zadel ta ali oni sto in še več tisočakov. Ne vedo pa, da so dobilki redki bolj ko bele vrane in da so morali za vsak dobiček izgubiti svoj trdo prislužen denar stotisoči manj srečnih soigralcev.

Kako lepo bi bilo, si misli pri tem marsikdo, če bi vsak igralec zadel dobiček! Resen čitatelj se bo nasmehnil tej pobožni želji, naravnost razhudil bi se pa, če bi mi zapisali, da je kaj takega mogoče. Pa vendar si upamo trditi da poznamo takšno loterijo. Vsak kmet jo ima doma v svojem posestvu, v svoji zemlji. Če mu ta ne prinaša vsako leto lepega dobitka, ni vedno kriva letina, temveč največkrat nosi glavno krivdo kmet sam, ki ne ume izkoristiti svoje zemlje. Ni še dovolj, da ima kmet lepe konje, novodoben plug in kupuje morda celo umetna gnojila, ako pri tem pozablja glavno pravilo, ki mu jamči za uspeh njegovega dela in ki se glasi: slabo seme da vedno slab pridelek.

Pri nobenem drugem pridelku se ta resni-

ca ne pokaže tako očitno kakor pri krompirju. Takoj po praznikih bo treba misliti, da spravimo krompir v zemljo, zato je skrajni čas, da se ogleda pameten gospodar za dobrim semenskim blagom. Naj mu ne bo

Obrtništvo se zahvaljuje poslancu Ivanu Mohoriču

Obrtniško društvo v Ljubljani je poslalo narodnemu poslancu in glavnemu tajniku Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani g. Ivanu Mohoriču naslednje zahvalno pismo:

»V izredno čast si štejem, visoko spoštovani gospod narodni poslanec, da vam moremo sporočiti sklep seje Obrtniškega društva v Ljubljani z dne 16. t. m. ki vam želi izraziti ponovno in enodušno zahvalo za vaše središnje tolačenje obrtniških teženj v narodni skupščini o priliki preračunske razprave. Vaša poročila, povezana z zahtevami vsega našega gospodarstva, so bila ves čas razpra-

ve na višku. Popolne, izčrpne in nepristranske so bile vaše zahteve v korist slovenskega gospodarstva, še posebej v zaščito koristi vsega obrtništva. Zato vam je dolžno naše obrtništvo posebno zahvalo. Prepričani smo, da bodo vaše zahteve v pogledu pavšalizacije vsega obrtništva v celoti upoštevane, s čimer boste za svoje velikušno prizadevanje prejeli popolno zaščito. Prosimo vas, da vztrajate na tem, da se našemu zapostavljenemu gospodarstvu in z njim našemu obrtništvu prizna nujno potrebna podpora in da na odločilnih mestih tolačite upravičene zahteve slovenskega obrtništva.

»Dvomim,« je dejal stari gospod in skomignil z rameni.

Evgenija pa je velela:

»Potem pišite!«

Notar je položil predse polo papirja in začel pisati. Roka se mu je tresla od razburjenja. V sobi je vladala grobna tišina. Stišalo se je samo praskanje peresa po papirju. V pol ure je bila oporoka spisana. Notar jo je glasno prečital. Cvetki se je skoraj vrtelo v glavi. Ni si mogla misliti, da bi bilo vse to bogastvo njeno. Evgenija najbrž ne misli resno. Ko je notar končal, je markiza zadovoljno pokimala in dejala: »Zahvaljujem se vam, ljubi prijatelj! Dajte mi pero, da listino podpišem!«

S trdno roko se je podpisala.

Notar je spravil listino v žep. Ganjen se je poslovil od bolne markize in od Cvetke. Tudi doktor Poljanec je šel. Stari sluga Ivan ju je spremljal ven.

Rocheffort je za vrati jezno škripal z zobmi. Javno mu je bilo, da bo Evgenijina oporoka uničila vse njegove načrte. Kakor besen je planil ven. Notar ne sme oditi s tako pomembno listino. Izročiti mu jo mora, če hoče ali ne. Ko pa je zagledal starega gospoda v spremstvu doktorja Poljanca, je izgubil pogum. Vrniti se je in si ni vedel pomagati. Za njim pa se je na samotnem hodniku pokazala neka oseba.

Bil je Kolarjev Jurij, ki se je že ves popoldan skrivaj v gradu.

Rocheffort je našel v svoji sobi gosta, ki ga ni pričakoval, namreč grofa Hugona.

»Kaj? Ti si tu?« je presenečen vzkliknil.

»S sodišča sem se pripeljal,« je odgovoril

Hugo in podaj zavezniku roko. »Obravnava bo čez teden dni. Zanesljivo bo obsojen.«

S satanskim veseljem si je mel roke. Rocheffort pa se je držal čemerno in obupano. Hugo je to takoj opazil in ga vprašal:

»Kaj ti pa je, vruga? Tak si, kakor bi bil tvoj stric od mrtvih vstal!«

Rocheffort je v strahu drgetal in nervozno stopal po sobi.

»Prinesel sem to listino,« je dejal Hugo in privlekel iz žepa velik, avst. papir. »Na, prečitaj! Zadovoljen boš. Kolnik dobro razume svojo stvar.«

Razgrnil je papir in ga položil na mizo. Bila je ponarejena listino, ki jo je ponaredil lopov Kolnik po Hugonovih navodilih. Evgenijina pisava je bila res prav mojstrsko ponarejena.

A Rocheffort se ni zmenil zanjo. Obupano je zamahnil z roko in rekel:

»Prepozno je, prepozno! To mi zdaj nič več ne pomaga. Prav nič več!«

»Kaj!« se je prestrašil grof Hugo. »Zakaj ne? Ali se je kaj posebnega zgodilo?«

»Evgenija je pravkar napisala oporoko, po kateri postane njen dedič Cvetka.«

Hugo se je zastarcel vanj.

»To je blaznost! Kaj? Evgenija mori. Zato se ti ni treba brigati!«

»Nasprotno! Notar je mnenja, da se oporoka ne da ovreči. Sam jo je pisal.«

»Hudiča!« se je ujezil Hugo. »Zakaj si pa pustil, da je odšel s tako važno listino?«

»Če ni bilo drugače mogoče! Zame je zdaj položaj obupen,« je tarnal Rocheffort.

»Le potrpi!« je velel Hugo, ki se je kmalu zavedel. »Ali veš zanesljivo, da je naredila

tako oporoko?«

»Zanesljivo. Stal sem za vrati in sem slišal vsako besedo,« je odvrnil Rocheffort.

»Preklete! Ali je stari norec, notar, že odšel?«

»Da. Pravkar se je odpeljal z zdravnikom, ki je tudi v zvezi s njimi.«

»Potem se ne da nič narediti,« je zagodrnjal Hugo. »Če Evgenija umre, nama to nič ne pomaga. Čakaj! Morda se da še kaj ukreniti! Gre za milijone. Raisen tega je Evgenija tudi meni na poti.«

»To je res! Toda jaz ne vem, kako bi si bilo mogoče pomagati,« je tožil Rocheffort.

»Jaz vem za pomoč,« je iznenada dejal Hugo. »Dve muhi ubijeva s enim udarcem. Bili mi je pravil, da je Evgenija bolna. Ali je res?«

»Bolna je res, toda mislim, da ne bo umrla,« je odgovoril s obupanim glasom Rocheffort.

»Umreti mora!« je siknil Hugo. »Se morda razumeš?«

»Kaj pa bo to pomagalo?«

»Ne razumeš, kaj nameravam s tem. Misli si, da najdejo jutri ajutraj Evgenijo mrtvo v postelji. Pride zdravnik in spozna, da je zastrupljena. Kdo ji je dal strupa —?«

»Seveda bodo takoj trčili, da sem jaz to storil,« ga je prekinil Rocheffort.

»Ne, prijatelj, reki bodo, da jo je umorila Cvetka, da pride prej do premoženja.«

»Tega ne bi nihče verjel.«

(Dalle)

Zahteve absolventov kmetijskih šol

Na zborovanju Zveze absolventov kmetijskih šol za bivšo Štajersko v nedeljo 7. t. m. so bile soglasno sprejete nastopne resolucije.

»Da se absolventom dvoletnih kmetijskih šol prizna deseta položajna skupina, to je položaj uradnika.

Da se absolventom enoletnih kmetijskih šol prizna poduradniški položaj.

Da se absolventom enoletnih kmetijskih šol, ki so poleg tega absolvirali še zadržujočo šolo, prizna ista položajna skupina kakor absolventom dvoletnih šol.

Da se s popravko člena 6. uredbe o občinskih uslužbenih nastavi po vseh kmetijskih občinah absolventi kmetijskih šol, ki naj upravljajo službo strokovnih uslužbencev ali pa tajnikov. To je važno posebno glede sestavljanja statistik o kmetijstvu, ker so v tem pogledu javni organi čisto napačno poučeni.

Da se iz vseh kmetijskih nadaljevalnih šol izločijo za strokovna predavanja osnovno šolski učitelji in da se zato uporabljajo absolventi kmetijskih šol.

Da ima absolvent po možnosti dostop tudi v zadnje razrede ljudskih šol, da med učenci zbujajo smisel za kmetijsko izobrazbo.

Da se zberejo absolventi na posebne tečaje po končani šoli na kakšni kmetijski šoli in tako lahko popolnoma vzposobijo za kmetijsko napredno delo med narodom kot strokovni predavatelji v kmetijskih nadaljevalnih šolah, tajniki ali strokovni uslužbenci kmetijskih občin in podobno.

Da naj absolventi po dovršenju zadevnih tečajev napravijo poseben izpit. Pridni in sposobni naj se nastavi na omenjena mesta, a nesposoben material naj se izloči.

Da dobi Zveza absolventov v kmetijsko zbornico vsaj tri delegate.

Da se spremeni ključ za določanje delegatov v kmetijsko zbornico od kmetijskih ustanov vsaj za dravsko banovino, kjer niti Štajersko in vrtnarsko društvo glede na število članov po tem ključu ne bo moglo imeti v zbornici delegata.

Da zbornični delegat uživa iste pravice kakor poslanec, da bo lahko varen pred vsemi zapostavljanji.

Da se pri volitvah v kmetijsko zbornico izločijo vse mestne občine, po možnosti tudi industrijske. S tem se izognemo možnosti, da bi kmete preglašovali in v zbornico lahko prišli ljudje nekmečkega stanu.

Da oblastva vodijo natančni pregled tujih uslužbencev v kmetijskem obratu. Tujci naj se brezpogojno nadomestijo z domačimi ljudmi.

Da se takoj vsi absolventi, ki so dovršili mariborsko grmsko šolo, zavarujejo po zakonu pri pokojninskem zavodu. To bodi obvezno za vse delodajalce v vseh položajih.

Da ostane »Brazda« izključno stanovski list v smislu uredniškega programa v prvi letošnji številki.

Da ostane Zveza absolventov kmetijskih šol izključno ustanova za absolvente kmetijskih šol brez družjenja s komerkoli, da tako ohrani svojo prožnost. Zveza bo pa vedno pripravljena z vsako kmečko organizacijo iskreno sodelovati.

Zborovalcem, ki jih je bilo okoli 200, so poslali absolventi zadržujoče vinarske šole v Vrhu svoje pozdrave. Izrekli so pripravljenost sodelovanja z njimi posebno glede borbe za uradniški položaj.

Na koncu zborovanja so prisotni sklenili, da se ponovno sestanejo v Mariboru ob prihodki velikega sadnega sejma v jeseni.

Politični pregled

V nedeljo je začel

senat podrobno razpravo o državnem proračunu.

Proračun vrhovne državne uprave je bil sprejet soglasno, proračuna za pokojnine in invalidnine in za pravosodno ministrstvo pa z večino glasov. Nato se je začela razprava o proračunu prosvetnega ministrstva. Pri razpravi o tem proračunu je med drugimi govoril tudi senator Pucelj o šolskih razmerah v Sloveniji. Grajal je zlasti delo pro-

svetnega referenta Erjavca. Med drugim je rekel g. Pucelj: Za časa kulturnega dela tega človeka je bilo v dravski banovini premeščenih okrog 800 učiteljev in učiteljic, od teh 154 po službeni potrebi, 52 pa jih je pozval z zaupnim, svojeručno napisanim pismom banski inspektor Štrukelj, naj vložijo prošnje za premestitev. Na koncu svojega govora je Pucelj zahteval zaščito slovenskega učiteljstva in popravek krivic, ki so se mu zgodile. Poleg proračuna prosvetnega ministrstva so bili doslej z večino glasov sprejeti še proračuni zunanega, notranjega in finančnega ministrstva.

Z Dunaja prihajajo vesti, da je nastala

med Avstrijo in Nemčijo nova napetost.

Kazalo je že, da sta se Nemčija in Avstrija pobotali, toda avstrijski kancelar dr. Schuschnigg se je odločil za nadaljevanje borbe proti narodnemu socializmu, kar dokazuje rekonstrukcija avstrijske vlade. Iz vlade je namreč stopil minister za varnost Neustädter-Stürmer, ki je veljal za podpornika narodnega socializma, in bo to ministrstvo vodil sam kancelar. Za državnega podtajnika za varnost pa je bil imenovan dunajski policijski predsednik dr. Skubl.

V soboto je odpotoval

rumunski ministrski predsednik Tatarescu v Prago

na oficijeln obisk. Ob njegovem prihodu v Prago je bil Wilsonov kolodvor ves okrašen s češko-slovaškimi in rumunskimi zastavami, pred postajo pa je bila zbrana velika množica ljudstva, ki je priredila predsedniku zvezniške vlade viharne počastitve. Tatarescu so pozdravili na postaji člani vlade z ministrskim predsednikom dr. Hodžo na čelu. Razgovori med Tatarescom in dr. Hodžo so se nanašali na vsa politična in gospodarska vprašanja obeh priateljskih držav, na politične razmere v Podunavlju in na splošni politični položaj.

Iz Pariza poročajo, da je francoska vlada ugodila zahtevam komunistom in

sklenila razpustiti francosko socialno stranko, ki je bila nekaka fašistična stranka.

Vodil jo je polkovnik De la Rocque. Izkazalo se je, da pomeni ta stranka prav za prav nadaljevanje delovanja nezakonite organizacije »Ognjenih križev«.

Po Merku J. M.: 7

SRCE JE ZMAGALO

»Mislim, da bo prišel,« je odvrnila Vera in obledela.

»Ali se nočeš malo sprehajati z menoj po vrtu?« jo je čez nekaj časa vprašal oče.

Vera je naglo vstala. Bila je hvaležna vsaki priložnosti, ki jo je spravljala na druge mišli, da se ni toliko mučila sama s seboj. Kar vesela je bila, da je imela očeta pred seboj, da ga je gledala. S tem si je dajala pogum, da vse to dela samo iz otroške ljubezni do svojega očeta.

Zunaj pod drevjem, s katerega so padale deževne kaplje, je oče med resnim smehljajem pogledal v njen vznemirjeni, neprespani obraz.

»Vera, danes ti ni treba pričakovati gospoda Gorjupa.«

Ker je Vera vsa začudena molčala, je oče nadaljeval: »Kakšen otrok si še, Vera, ker misliš, da bom tvojo življenjsko srečo žrtvoval svoji častihlepnosti! Kako moreš sploh misliti, da se more uspeh izsiliti z dobro voljo posameznika! Ti pač verjameš, da je občinstvo malik, da se da potolažiti s človeško žrtvijo. Ta žrtev si hotela biti ti, ti velik, preprost, dober otrok.«

Prav nežno in pristržno je zvenelo, ko jo je tako znerjal. Vera pa je, ne da bi prav razumela, kaj vse to pomeni, samo prestrašena vprašala: »Kaj si rekel gospodu Gorjupu?«

»Da šteješ komaj 20 let in da je on sta-

rejši od tvojega očeta! O, bil je zelo presenečen, da takšen ponesrečen pisatelj gledaliških iger, kakor sem jaz, ni klečal na kolnih pred mogočnim gledališkim ravnateljem. Jaz sem, drago dete, takoj razumel, kaj je tebe dovedlo do tako neumnega sklepa. Gospod Gorjup se je vračunal, če je mislil, da bo moja častihlepnost zmaga nad obzirnostjo do mojega otroka in njegove bodočnosti. Motil se je, če je mislil, da se da mož, ki so mu razočaranja prinesla že dovolj izkušenj, tako lahko preslepiti kakor nezkušena 20letna mladenka.«

»Krivico delaš gospodu Gorjupu, oče. Tako preprosto, tako skromno me je snubil.«

»Že mogoče. Dobil te je pa vendarle samo zaradi svojega zanimanja, ki ga je kazal za moje drame in zaradi tega, ker je moje drame hvalil. Natvezil ti je, da lahko pomaga meni do uspeha, če boš ti gladila njegove roke. To je bila zvijača, ki jo je smatraj v svoji ljubezni za dovoljeno. Da so moje drame dobre, tega zanesljivo ni verjel.«

»Pač, pač, oče! Zagrenjen si in malenkostno misliš o ljudeh in o sebi!« je vzdiknila Vera, prestrašena spričo misli, da bi bil Gorjup take zvijače vendarle zmožen.

»Saj mi to moral priznati,« je rekel Podgoršek počasi. »Vprašal sem ga, ali mi lahko da častno besedo, da so moje gledališke igre dovolj krepke, ali vsaj ena med njimi. Mož je z odgovorom okleval in se začel skrivati za lepe besede. Častne besede ni dal. Ni je mogel dati. Prepričan sem sicer, da bi zaradi tebe omogočil sprejem kakšne moje drame. Mojo dramo bi občinstvo sprejelo hladno in potem je ne bi igrali več. Ti bi se

ne mogla pritožiti, da ni storil vsega za moj uspeh. Ne mogla bi mu reči, da ni držal dane besede. On bi rekel, da je storil vse, kar je bilo mogoče, in bi si umil roke. Toda jaz mu očitam, da je vse to vedel v naprej in te je kljub temu skušal ujeti na trnek zavoljo tvoje slepe ljubezni do mene.«

Vzel je njeno roko v svojo in Vera se je naslonila nanj, česar že od otroških let ni storila. Napravila je to, kakor bi bila čutila potrebo, da tudi telesno pokaže, kakšno veliko oporo ima v tem svojem najboljšem in najzvestejšem prijatelju. Tako velika, tako važna se je bila zdelala prej sama sebi s svojim požrtvovalnim načrtom, zdaj pa se je videla sama sebi majhna in neumna kakor otrok, ki ne ve, kaj dela.

»Ali veš, kaj sem še rekel gospodu Gorjupu? Da ti ljubiš drugega, Vera, in da si ti bila samo v obupnem razpoloženju, ko si sprejela njegovo snubljenje.«

Te besede je oče izgovoril tiše. Temna rdečica se je pojavila na Verinem obrazu.

»Kako si mogel to vedeti?« je zmedeno vprašala.

»Ali bereš misli oče?«

Podgoršek se je smehljaj.

»Poslušaj, Vera,« ji je odvrnil in v nekem grenkem razpoloženju začel gladiti njene goste temne lase, »nekoč sem si domisljal, da sem pesnik, ki zna priskuškovati najskrivnejšim utripom človeških duš. Bilo bi torej prav žalostno, če ne bi mogel prepoznati lastnega otroka! Že dolgo vem, kako se mučiš s svojo nesrečno ljubeznijo. Na skrivnem mi je bilo zelo žal za tebe, zlasti ker nisem našel zate nikake tolažbe...«

S španskih bojišč prihajajo vesti, da se je Francova ofenziva izpremenila v popoln poraz.

Vladne (republikanske) čete so vse Francove napade odbile in začele same prodirati.

Zavzele so že dolgo vrsto mest in vasi. Pretekli teden so republikanske čete ujele mnogo Italijanov, mnogo pa se jih je vdalo. Tudi velik plen je padel v roke vladnim četam. Te dni so na bojišču pri Guadalajari dosegli republikanci nove uspehe. Med Brihuego in Siguenzo so trivladne kolone napadle z veliko srditostjo sovražnika. Četrta kolona se je spustila v boj vzdolž Aragonske ceste. Republikanci so zasedli tri vasi in ujeli okoli 150 Italijanov. Dalje poročajo, da so republikanske čete ponovno začele napadati Oviedo. Z bojišča pri Cordobi poročajo, da so republikanci odbili hude Francove napade pred Pozoblanco.

V soboto je madridska vlada objavila

zaplenjene italijanske listine, odvzete italijanskim vojakom.

Med drugim je bila objavljena odredba poveljstva italijanskih prostovoljcev, ki je bila izdana 6. t. m. V njej je italijanski ministrski predsednik naročil, naj se sporoči njegov pozdrav prostovoljcem, ki bodo sodelovali pri novih operacijah. Druga odredba je bila izdana 3. t. m. za italijanske prostovoljske čete v Salamanci. V njej se sporoča prostovoljcem odstavek iz resolucije velikega fašističnega sveta, ki pravi, da izraža veliki fašistični svet vzajemnost z nacionalno Španijo in pozdravlja čete generala Franca, katerih zmaga mora pomeniti konec vseh boljševiskih poizkusov na zapadu in začetek nove dobe v zgodovini španskega naroda, ki bo pomenil obnovo njegove moči in omogočenje socialne pravičnosti.

Moskovski dnevniki opozarjajo nemško vlado,

da bodo kupovali Rusi potrebno blago na Francoskem, Švedskem in Češkoslovaškem, če ne bodo takoj ustavljene aretacije ruskih državljanov na Nemškem.

Ta napetost je razgibala pristaše neodvisne Ukrajine v tujini, ki pričakujejo od Hitlerja uresničenja svojih sanj. Računajo pred vsem na Alfreda Rosenberga, ki je pod Hitlerjem dobil pomembno vlogo v nemški zunanji politiki. Kaže pa, da Nemčija ne misli na samo-

stojno Ukrajino in da zato tudi ne bo podpirala stremljenja po osamosvojitvi Ukrajine. Kako bo nemška vlada odgovorila na ručke grožnje zaradi aretacij, se ne ve. Gotovo pa je, da Nemčija ne bi rada izgubila ruskega trga.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ljubljanskem sejmu so prodajali za kg žive teže: vole I. po 4.50 do 5, II. po 3.75 do 4.50, III. po 3.25 do 3.75, krave debele po 3 do 4.50, klobasariče po 2 do 3, tele po 6 do 7 Din. V Kranju so bili voli I. po 5.25 in v Novem mestu po 5.75 Din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovale pitane svinje v Novem mestu po 7.25, v Kranju pa po 9 Din. Pršutarji so bili v Novem mestu po 7, a v Kranju po 6 Din. V Ljubljani so se svinje trgovale po 5.50 do 7 in v Mariboru po 5 do 7 Din kg žive teže.

Sejmi

- 29. marca: Moravče;
- 30. marca: Vrhnika;
- 31. marca: Št. Vid pri Stični, Ziri;
- 1. aprila: Videm ob Savi, Nova cerkev;
- 2. aprila: Dramlje, Rakek;
- 3. aprila: Gornji Tuhin, Zabukovje (brežiški srez), Dobje, Trebeljno (za goved), Zagradec.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili (v devizah):
 1 holandski goldinar za 23.95 do 24.09 Din;
 1 nemško marko za 17.59 do 17.73 Din;
 1 angleški funt šterling za 213.46 Din do 215.52 Din;
 1 ameriški dolar za 43.45 do 43.81 Din;
 100 francoskih frankov za 200.87 do 202.31 Din;
 100 češkoslovaških kron za 152.54 Din do 153.64 Din;
 100 italijanskih lir za 229.69 do 232.77 Din;
 Voja škoda se je trgovala po 414 do 417 Din. Avstrijski šilingi so bili v privatnem kliringu po 8.03 Din, nemški klirinški čeki pa po 11.99 Din.

Drobne vesti

== Na vse boljše čevlje se bo pobirala banovinska trošarina 12 Din. V narodni skupščini je bil sprejet predlog, da se pobira na usnjene tvorniške čevlje skupna banovinska trošarina 5 Din od para, na čevlje iz finega usnja pa trošarina 12 Din od para. Zdaj poroča »Jugoslovenski kurir« da tolmačijo v finančnem ministertvu, da se zdaj to določbo tako, da se čevlji iz finega usnja smatrajo tudi čevlji iz ševroja ali boksa. Tako bi se na pretežno večino čevljev, ki se rabijo v naših krajih, pobirala trošarina po 12 Din, kajti trošarina 5 Din bi se pobirala le na čevlje iz preprostege telečjega usnja in iz kravine.

== Pred zamenjavo obveznic investicijskega posojila. Med amandmani v finančnem zakonu je tudi pooblastilo za finančnega ministra, da lahko zamenja dosedanje obveznice 7 odstotnega investicijskega posojila in izda nove. Emisija tega posojila se je izvršila l. 1921, in ker se je zelo mudilo, so bile obveznice slabo tiskane in vrhu tega na slabem papirju. Ker ni verjetno, da bi te obveznice držale v prometu 50 let, to je do končnega roka amortizacije in ker je v prometu tudi mnogo obveznic po 100 Din, ki zaradi majhnega zneska niso primerne za promet je finančno ministertvo stavilo predlog, da se vse obveznice zamenjajo in izdajo nove. Pri tej zamenjavi se bodo po možnosti izdajale predvsem obveznice po 1000 dinarjev nominala, obveznice po 100 Din pa bi se omejile na ono število, ki je nujno potrebno za promet.

== Vinski sejem v Ljutomeru. 16. t. m. je bil prav tako dobro založen in dobro obiskan kakor prejšnja leta. Razstavljen je bilo 144 vzorcev vina, največ iz ljutomerskega okoliša. Nekaj prav dobrih vzorcev pa je bilo tudi iz štrigovskega in gornjeradgonskega okoliša. Ocena vin je pokazala nepristransko sodbo o našem dobrem vinu in označila mnogo vzorcev za prav dobre. Obiskali so razstavo tudi zastopniki naših oblastev in iz savske banovine. Iz Gradca je velik avtobus pripeljal goste in kupce. Pa tudi drugih Avstrijcev je bilo lepo število. Domači kupci so pokupili mnogo vina, največ sortiranega. Tuji kupci so zaznamovali vzorce, ki so jim ugajali in sklenili nekatere večje kupčije. Splošna sodba je, da so vinski sejmi in razstave v Ljutomeru velikega pomena za razvoj našega vinarstva in kletarstva, ker po-

Zadnjega stavka ni končal, zakaj Vera se mu je zdajci viharno vrgla na prsi.

Nepričakovano vmešavanje očeta v njeno usodo in njegov vpogled v njeno srce, ki ga ji je izdal, sta jo tako presenetila, da je šele zdaj čisto doumela, kakšno veliko delo sproženja je bil storil zanjo.

»Dobri, ljubi oče!« je vzklila z viharim veseljem, ki si ga oče spričo misli na njeno nesrečno ljubezen, ni mogel razložiti. »Ti si mi spet vrnil srečo! Kaj naj ti rečem, da se ti primerno zahvalim! Samo počakaj, počakaj, zdaj bom tudi jaz storila nekaj, česar ne pričakuješ.«

Ko je od osuplega očeta hitela v hišo, v svojo sobo, je imela občutek da bi lahko prevračala gore. Toda njen pogum je nekoliko uplahlil, ko se je srečala s hladnimi očmi svoje matere. Njej nasproti se je čutila zmerom tako tuja. Kakšne besede naj izreče, da bi ganila to mrzlo srce, da bi mirno ženo spravila v svečano razpoloženje?

Mati Adela je vsa osupla gledala vroči obraz svoje hčere.

»Kaj pomeni to?« je pokazala šopek, ki je ležal z majhno posetnico na mizi. »To je poslal gospod Gorjup. Kakor sem brala, je odpotoval. Torej se je poslovil?«

Vera je stala tik pred materjo vsa žareča od razburjenja in je iskala primerne besede za vse vroče občutke, ki jih je bilo njeno srce prepolno.

»Ali ti je žal, mamica, da se ne bom poročila z gospodom Gorjupom?« je rekla in nemirno roko pogladila namizni prt.

»Hvala Bogu, da te je prav v zadnjem trenutku srečala pamet, Vera! je dejala nje-

na mati. »Mene seveda nisi bila vprašala za svet, sicer bi že bila prej vedela, v kako neumno in nemogočo zakonsko zvezo si silila. Tvojemu očetu, seveda, bi bilo prav vseč, če bi bil dobil za zeta gledališkega ravnatelja...«

Vera je položila materi roko na usta.

»Ne govori ničesar proti očetu, mamica! Krivico mu delaš. Ni sprejel žrtve, ki sem jo hotela storiti zanj. Vsej tej zgodbi je napravil konec on. Zato se mu moraš zahvaliti! Reči mu moraš prijazno besedo. Da, prosim te, mamica, prosim, ustrezi mi. Bodi dobra proti ubogemu očetu, ki te ima rad in je žalosten zaradi hladnega razmerja, ki vlada med vama.«

Vera jo je objela. Mati se je branila napol jezna, napol osupla in vznemirjena zavoljo viharne toplote, spričo tako nenadno zbujelega temperamenta deklice, ki je zadnje tedne utrjena in potrta tavalala po hiši in po vrtu.

»Kaj le hočeš od mene? Kaj ti je, Vera? Kaj se je zgodilo?«

»Ne, ne, ne pustim te, mama, z menoj moraš! Samo pojdi, pojdi! Na vrt k očetu! Bodi dobra. Napravimo si vsi skupaj praznik, prosim!«

Adela je bila kakor vse mrzle, mirne nature, ki jih ni mogoče kmalu razvneti, vendarle dostopna močnim vplivom, močnim občutkom. Vera je spričo svoje sreče imela danes moč nad materjo. In res je mati vstala in Vera jo je kratkoma vlekla s seboj iz sobe.

»Vidiš, mama, vendar me ubogaš, če te prav oščotno prosim. V zahvalo pa ti povem vest, ki te bo zelo razveselila!«

Vera je naenkrat razumela, kakšne želje je gojila mati. V tem trenutku je vedela, da si je njena mati želela isto, kar je hotelo njeno lastno srce.

»Ivan me ima rad, mamica! Ivan Klenovec! Njegova žena bom!« je šepetala in vsa njena cvetoča, lepa postava in vse njene poteze so bile kakor obsevane od solnca. Tudi mirni obraz materin je zdajci zažarel. Toda Vera ji ni dala časa za vprašanja, temveč jo je tiščala naravnost k očetu, ki je še stal zunaj na vrtu in je začuden opazoval ženo in hčer.

V svoji presenečenosti, v svoji hvaležnosti nasproti hčeri, ki si je po njeni želji izbrala moža, je Adela res z nenavadno toploto pomolila roko svojemu možu.

»Vera hoče, da se ti zahvalim,« je rekla. »Ne vem še sicer prav, kako je vse to prišlo in kaj si storil ti, da si ji izbil iz glave poroko z Gorjupom, toda vesela sem tega prav od srca. In če jo ima Ivan Klenovec res rad... Zmerom je bila moja srčna želja, da bi postala moja hči in sosedov Ivan en par.«

Podgoršek je prijel svojo ženo za roko in med tem, ko je ženino roko držal z grenkim nasmeškom, je gledal svojo hčer. Njen od sreče žareči obraz mu je povedal vse.

V naslednjem trenutku ju je Vera zapustila in oba soproga sta ostala sama, skoro v zadregi zaradi tega nenadnega zblizanja, zaradi zaupljivega pogovora, ki ga jima je Vera vsilila.

Oba sta čutila tedaj, ko sta v skupni skrbi sedela v temni sobi ob postelji bozne hčere, željo, da bi njuno razmerje postalo spet malo pristranejše. Toda takrat ni nobeden izmed njiju bil v pravem razpoloženju, da bi imel

življajo stik pridelovalca s kupci in vplivajo na bližnjo in daljno okolico poučno in gospodarsko. Vsem, ki so pripomogli do lepega uspeha, izreka odbor podružnice Vinarskega društva najlepšo zahvalo.

== Savska banovina išče posojilo 200 milijonov za ceste. Iz Zagreba poročajo, da namerava banska uprava savske banovine še v teku letošnjega leta začeti gradnjo modernega cestnega na banovinskih cestah od Zagreba v smeri proti Mariboru in proti Kostajnici in na banovinskih cestah Karlovac—Otočac, Božjakovina—Koprivnica, Osijek—Vinkovci. V ta namen namerava najeti posojilo v znesku 200 milijonov dinarjev.

== Pozavarovanje življenjskih poslov Feniksa. Zagrebški »Jutarnji list« poroča: Po pozavarovanju elementarnih poslov Feniksa pri zavarovalnici Dunav se zdaj razpravlja tudi o pozavarovanju življenjskih poslov Jugoslovenskega Feniksa. Za ta posel se zanimajo številne zavarovalnice in kaže, da bo začasno prevzela to pozavarovanje družba Assicurazioni Generali, ki se že pogaja s Feniksom.

Domuče novosti

* Spomenik kralju Uedinitelju. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici bodo postavili spomenik kralju Aleksandru. Odkrit bo 30. maja in imel bo tudi plošči, posvečeni padlim vojakom in majniški deklaraciji.

* Razvitje obmejne zastave. Logatec in Hotedrška sta imela v nedeljo lepo slavnost razvitja obmejne zastave. Prebivalci so okrasili hiše s trobojnicami in z navdušenjem pozdravili pri prihodu dopoldanskih vlakov četnike in razna odposlanstva organizacij. Pred cerkvijo v Logatcu se je zbrala velika množica, ki je prisostvovala blagoslovitvenemu obredu zastave, po katerem je pevsko društvo »Logatec« ubrano zapelo državno himno, predsednik ljubljanske četniške organizacije g. Roš pa je izrekel govor, katerega je množica doumela iz vsega srca. Govorili so še drugi. Po svečanosti so se četniki in zastopniki narodnih organizacij odpeljali v Hotedrško in se napotili v spremstvu občinstva na mejo. Ko je točno ob 12. tromba pozvala k molitvi, so zastavo dvignili na

drog. Po lepi in pomembni svečanosti so se četniki vrnili v Logatec, kjer je bila popoldne v Sokolskem domu pristrčna zabava. Sokoli so uprizorili lepo uspešno narodno igro »Bratje«.

* Smrt starega vzornega šolnika. Po daljši bolezni je umrl na svojem posestvu v Zg. Leskovcu g. Vinko Stoklas, nadučitelj v pokolu. Rodil se je leta 1866 v Šmarju pri Jelšah. Osnovnošolski učitelj je postal leta 1884. Prvo mesto mu je bilo Vitanje, nato je služboval v Zetah, kjer se je tudi poročil z Ano, rojeno Miheličevno, doma iz Nemške Loke na Kranjskem. Leta 1891 je postal šolski vodja pri Sv. Roku pri Rogatcu, kjer je opravljal tudi službo organista. Nadučiteljsko mesto v Leskovcu je nastopil leta 1893 in je tu služboval celih 31 let do svoje upokojitve. Za svoje vzorno, vsestransko delo je bil deležen mnogo pohval, priznanj in diplom. Bodi mu časten spomin!

* Pri slovenski pravoslavni duhovnik. Te dni je bil diplomiran na beograjski pravoslavni bogoslovni fakulteti naš rojak g. Gorazd Dekleva. To je do danes prvi Slovenec s tako izobrazbo.

* Za vojne invalide, vdove in sirote v kranjskem srezu. Krajevni odbor Združenja vojnih invalidov v Kranju poziva vse vojne invalide, vdove in sirote, ki prejema pokojnine ali so jo kdaj prejeli, in ki spadajo pod kranjski srez izven tržiškega in škofjeloškega okraja, da bi se čim prej zgledali pri predsedniku g. Rangusu, zlatarju poleg hotela Stare pošte v Kranju. Ker je zadeva nujna, naj vsakdo prinese s seboj vse stare vojaške in invalidske listine. Čitalce tega opozorila prosimo, da opozore prizadete.

* Podmornico je odkril pri Visu neki ribič. Pravi, da je to nemška podmornica »T. I. 16«, ki je bila dodeljena avstrijski mornarici, pa je bila leta 1916. pomladi potopljena od neke francoske vojne ladje. Ker so podmornico odkrili v naših vodah, pripada naši vojski.

* Z aprilom se podraži obutev, in sicer za 20 do 30 odstotkov, kakor napovedujejo tvornice čevljev. Vzrok so nove trošarine, ki zadenejo industrijo obutve, in podražitev surovin.

* Vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Peru Francu, kapetanu v p. Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 Din.

* Pozor pred ponarejenimi novci. Ponarejeni 20 dinarski kovanci so se pojavili na mariborskem trgu. Neka branjevka je dobila od nekega neznanega kupca tak kovanec.

* Na stopnicah beograjske tehnike sta se ubila. Te dni je na stopnicah beograjske tehnične fakultete spodrsnilo nekemu visokošolcu in kapetanu Evgenu Džamoniji. Obema je pri padcu počila lobanja. Kapetana Džamonijo so takoj prepeljali v vojaško bolnišnico, kjer je kmalu umrl za dobljenimi poškodbami. Evgen Džamonija je bil eden najboljših znanih smučarjev v Mariboru. Ni ga bilo športnika v Mariboru, ki bi ne poznal dobrega, značajnega in vedno razpoloženega tednjega podporočnika Evgena. Iz Maribora je šel Džamonija v Beograd, kjer je bil med pionirji smučarstva.

* Velikonočna slikanica »Zajček Bežek — zajček Skok«. Besedilo je spisal Marija Jezernikova, slike pa narisala Vera Stermecka. Slikanico je izdala ženska sekcija odbora Jadranske straže v Ljubljani v prid mladinskemu skladu in je prav primerna za deco. Priporočamo!

* Huda avtomobilska nesreča na Ježici. To dni je bil most, ki drži čez kamniško železniško progo na Ježici pozorišče hude avtomobilske nesreče. Sredi popoldneva se je tovorni avto, last tvornice »Apetit« v Šmarci pri Kamniku vračal nazaj v smeri proti Ježici. V avtu sta bila poleg šoferja Mikoliča Antona še delavca Rutar Jože in Franc, oba italijanska državljanja. Pri Vidmarju v Savljah je šofer tovorni avto ustavil in obiskal svojo dekle. Čez nekaj časa pa so vsi z avtom nadaljevali pot proti železniškemu mostu. S ceste je avto v ostrem ovinku zavil na most, ki je lesen. Tedaj je nesreča hotela, da je avto od strani zadel ob ograjo na mostu in jo podrli. Avto je izgubil ravnotežje in strmoglavil navzdol. Pod seboj je pokopal šoferja in oba delavca. Ljudje so z združenimi močmi izvlekli ponesrečence izpod avtomobila. Ljubljanska reševalna postaja je hudo ranjenega Rutarja Franca takoj z avtom odpeljala v ljubljansko bolnišnico. Jožetu Rutarju pa niso mogli več pomagati, ker je bil že mrtev. Šofer je iz te nesreče odnesel le lahke poškodbe. Stanje ranjenega Rutarja Franca se bojša.

* Požar na litijskem polju. Nedavno zvečer je pogorel na litijskem polju kozolec cestarja Franca Poglajena. Požar je nastal najbrž zaradi neprevidnosti kakega »prenočevalca«, ki je ponoči kadil.

pogum za prvo prijazno besedo. Zdaj, ko je velika Verina sreča kakor solnce sijala na vso hišo, jima je bilo laže prelomiti dolgoletni molk.

»Da, Adela,« je začel, »kar se otroka tiče, sva bila zmerom složna. Sicer si se pa hudovala name, ker nisem postal velik pisatelj. Dober oče sem pa vendarle bil. Ali ne?«

»Nikdar nisem sebi odpustila, da si začel tako pešati s tistim dnem, ko sem postala tvoja žena,« je tiho odvrnila. »Prinesla sem ti le nesrečo. To me je tiščalo, to mi je jemalo dobro voljo. Ti bi se ne smel tako hitro oženiti.«

»Ne, ne, Adela, ti nisi kriva, da nisem mogel pisati velikih del. Premalo sem bil nadarjen. Ti nisi kriva, če mi manjka nadarjenosti. Mnogo več bolečin kakor spoznanje moje nenačrtovanosti mi je povzročal tvoj hlad. Kljub vsemu bi bila lahko srečna. Pa to je že minilo, ne da se več priključiti nazaj.«

Hodila sta nekaj časa nemo drug poleg drugega in rahla rosa je škropila nanju iz oblačnega neba.

»Če naju zdaj Vera zapusti, bova čisto sama, Adela,« je nadaljeval. »Ali ne bi hotela pozabiti starega razočaranja in še poiskati v sebi vsaj toliko toplote, da bi mogla skupaj živeti v zapuščenem domu? Nekoliko sreče še lahko užijeva na stara leta.«

Adela je ganjena prikimala in počasi položila svojo roko v njegovo.

»Svojega otroka bova vendar še zmerom imela v bližini,« je rekla s prisrčnimi besedami, da bi zakrila grenkost, ki se je lotevala obeh. »In to je dobro! Tudi to je prav, da sva se spet enkrat pogovorila, Aleksander.«

Adela ga že vrsto let ni imenovala s krstnim imenom in zato ji je Podgoršek hvaležno stisnil roko. Zdelo se mu je, kakor da bi skorzi sivo jesensko meglo zdajci zasvetil skromen solnčni žarek.

Vera je med tem, ko se je med očetom in materjo razpletel pogovor, pohitela k morju, odvezala čoln in zgrabila za veslo. Toľiko vroče življenjske sile se je nabralo v njej, da si je zaželela hitrega gibanja. Hotela je biti sama in v svojem zmagovalstvu veselo vriskati v širni svet.

Mehke bele tančice jesenske megle so jo objele in jo skrile. Obrežje, hiše, drevesa so se ji zazdeli v lahni megli kakor daljnje slike. Čisto pravilno je gledal vrh zvoniča iz sivine. Vendar pa je bila nad vso naravo motna bleščava. Valovi so pljuskali prav svetli in bleščeči v njen čoln.

Čez nekaj časa je zastlala iz megle udarjanje vesla. Ni mogla videti, kdo je še s čolnom na morju. Šele počasi se je izluščila iz megle temna pika. Čoln, ki ji je sledil, je prihajal čedalje bliže. Še nekaj trenutkov in močna roka je prišla njen čoln in ga čvrsto držala.

»Vidiš, Vera, zdaj si v moji oblasti!« je zaklical Ivan z vročimi očmi in se poln mračnega žara nagnil k njej. »Zdaj držim tvojo ladjico in tebe samo!«

Toda pred solnčno jasnim izrazom njenega obraza je izginela mračna guba z njegovega čela. Videl je, da več ne vesla in da noče pobegniti pred njim zato je spustil rob njene čolna in ji pomolil obe roki: »Kaj je, Vera? Solnčni žar ali vihar? Nebo ali pekel za mene — za naju?«

Tedaj se je nasmehnila, prvič z nezadržano toploto: »Ali me boš še imel rad, Ivan, če izveš, da je vse ovire odnesel veter in da ti nihče več ne stoji na poti?«

Namesto odgovora je Ivan skočil v njen čoln in jo pritiskal na svoje prsi. »Moja Vera!« je zavriskal in jo čedalje čvrsteje, čedalje nežneje objemal.

Valovi so po mili volji zibali oba čolna, ki ju ni nihče več vodil. V globoki megleni samoti, v vlažnih, svet zakrivajočih tenčicah sta tako slavila oba srečna človeka svoj zaročni praznik.

KONEC

DOBER GOST

Gostilničar: »Vrzi no skozi vrata tistega dedca, ki hodi k nam samo spat za mizo!« Natakariča: »Bog ne daj. Saj ta je vendar najboljši gost. Kadar koli ga pokličem, mi vedno znova plača.«

SUMLJIVO

A: »Po časopisnem oglasu se je torej oženil prijatelj Bolte. Ali je srečen v zakonu?«

B: »Dvomim. Zakaj takoj po poroki je od povedal tisti časopis.«

PRI SLIKARJU

Slikar (lopovu, ki ga je hotel porabiti za model): »Ali ste že kedaj sedeli?«

Lopov: »O, da! Enkrat tri leta!«

VARČEVANJE

A: »V pisarni imam dva pisalna stroja, to da obdržal sem samo eno strojepisko.«

B: »Jaz sem pa prodal oba stroja, a strojepisko sem obdržal.«

* **Smrtna nesreča pri prevažanju vina.** Pred kratkim ponoči sta peljala dva voznika 25 hl vina za gostilničarja Murna v Kandiji. Med potjo sta krmila konje pri gostilničarju Kambiču v Metliki in potem nadaljevala pot čez Gorjance. Pri posestniku Rebu na Lokvici pa sta konja posestnika Pratinika iz Irče vasi pri Novem mestu zadržala s težko naloženim vozom po veliki strmini kakih 25 m globoko v dolino. Voznika sta nato vpregla dva para konj in skušala spraviti voz spet na cesto. Eden je pognal konja, drugi, Tratnik Miha, posestnikov sin iz Irče vasi pri Novem mestu, pa je podpiral voz, da se ne bi prevrnil. Trenutek nato, ko so konji potegnili, se je voz prevrnil in pokopal pod seboj Tratnika, ki je bil na mestu mrtve.

* **Avtomobilska nesreča v Parizljah pri Braslovčah.** Nedavno popoldne se je na cesti v Parizljah pri Braslovčah pri posestniku g. Plavcu zgodila avtomobilska nesreča, pri kateri je pa le srečno naključje hotelo, da ni prišlo do smrtnih žrtev. Na braslovski sejlem je omenjenega dne prišlo nekaj sejmarjev z avtom iz Celja. Okrog 16. ure so se vračali sejmarji, deset po številu, nazaj proti Celju. V Parizljah na križpoti je šofer Pajtnar Jože nameraval voziti po cesti, ki drži skozi vas Topovlje. Ženska, ki je sedela poleg nje, pa je rekla, naj zavije na cesto, ki drži skozi Polzele. Šofer je avtobus hitro zaokrenil. Ker je bila cesta tam nekoliko nagnjena, avto ni mogel takoj zaviti na sredo ceste in je zadrl z veliko silo v brzojavni drog. Avtomobil, ki je bil visoko naložen, je izgubil ravnotežje, se nagnil in prevrnil na njivo. Ena izmed potnic, ki je sedela poleg šoferja, je huje poškodovana, ostali potniki so pa k sreči odnesli le lahke poškodbe. Sprednji del avtomobila je zelo poškodovan. Poklicani banovinski zdravnik dr. Pavel Vodusek s Polzele je ranjenecem nudil prvo pomoč.

* **Smrten padec.** V Lokavcu pri Sv. Anji v Slovenskih goricah se je smrtno ponesrečil 56letni posestnik Jožef Triller. Padel je na sklednju 4 metre globoko in se tako udaril na glavo, da mu ni bilo več pomoči. Zapušča ženo in nedoletnega sina.

* **Samomor mladenke.** V Mariboru v Stritarjevi ulici je izpila 22letna služkinja Klara Farkaševa večjo količino lizola. Obupan-ko so prepeljali v bolnišnico. Toda kljub takojšnji zdravniški pomoči je mladenka po prevozu izdihnila. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen.

* **Pod vlak je skočil.** Te dni si je v Celju končal življenje sluga pri tvrdki »Confidenti« Jakob Šket, star 24 let. Na železniškem prelazu v Komenskega ulici se je vrغل pod savinjski vlak, ki mu je zdobil lobanjo, da je bil takoj mrtve. Vse kaže, da je šel Šket v smrt zaradi nesrečne ljubezni. Bil je marljiv in pošten uslužbenec.

* **Obup mlade Slovenke v Vukovaru.** Nedavno je skočila v Vukovaru pod vlak mlada lepa Jerica Jerajeva iz Kranja. Da je ostala še živa, se mora zahvaliti samo strojevodji, ki je pravočasno ustavil vlak. Lokomotiva je mladenko rahlo potiskala pred seboj, tako da je dobila le lažje poškodbe po telesu in zlomljeno levo roko. Jerico so odpeljali k zdravniku. Ko je prišla k sebi, ni hotela povedati, zakaj je obupala nad življenjem.

* **Naplavljeno truplo.** V vasi Obrežu pri Središču je Drava naplavila truplo ženske, v kateri so spoznali 46letno restavratorko ženo Rozalijo Grgičevo iz Varaždina. Kaj je gnalo obupanko v vodo, ni znano.

* **Huda nezgoda z najdeno patrono.** 15letni posestnikov sin Alojzij Pinterič iz Bratislavce je v gozdu našel staro patrono in jo odnesel s seboj na dom, kjer jo je hotel odpreti. Pri tem pa se je patrona razpočila in fant je dobil hude poškodbe po obrazu in rokah. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

* **Hudič ga je obsedel.** Te dni je neki okrog 30 let stari možki iz Stične izpraševal po Zagorju, kje bi dobil spiritista, ki bi bil sposoben iz njega izgnati hudiča. Kakor je povedal sam, so mu v Stični rekli, da je v Zagorju mnogo spiritistov. Tožil je, da ga hudič čedalje huje teži, a da mu vsi zdravniki ne morejo pomagati. Bilo je očitno, da tujec ni bil čisto pri zdravniški pameti. Zato so mu ne-

kateri svetovali, naj le gre k zdravniku, a mož je te nasvete odklonil. Takole precej je še med našimi ljudmi praznoverja, ki manj brihtnim meša mozgane.

* **Požar je uničil Pilatovce.** V noči na nedeljo je v vasi Pilatovci občina Radatoviči pri Črnomlju nastal požar, ki je uničil skoraj vso vas. Pogorelo je devetnajst poslopij. Ogromno škodo je povzročil požar posestniku Rajakoviču Janku, kateremu so pogoreli hiša, hlev in pod. Izmed ostalih posestnikov sta močno oškodovana še Vujšič Peter in Rajakovič Dako. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno.

* **Samomor 78letnega starčka.** Pri Guštanju je skočil 78letni delavec Martin Zorman s Prevalj v Mežo. Ker je Zorman bolehal za zaprtjem vode, je najbrž ta bolezen vzrok, da si je sam končal življenje.

Med. univ.

DR. JOŽE BOGATAJ

zdravnik

otvori l. aprila t. l. privatno zdravniško prakso v Vidmu pri Krškem številka 90.

* **Požar na Rožniku.** Nedavno popoldne so ljudje v bregu nad Čadom opazili ogenj, ki je zajel že precejšen del Rožnika. Brž so poklicali ljubljanske mestne gasilce, ki so prihiteli z vsemi pripravami in zadušili požar, ki je bil medtem opalil že kakšnih 800 kvadratnih metrov gozda.

* **Zagoneten požar v tvornici furnirjev.** V Moškanjcih niže Ptuja je v bližini kolodvora tvornica za izdelovanje furnirjev, last tvrdke Ivan Ogorelec in drug. Obrat v tvornici že nekaj časa počiva. Nedavno se je izvršila sodna prodaja nekih predmetov v tvornici. Po prodaji so tvornico spet zaprli. Druga dne ponoči pa je iz neznanega vzroka nastal v zgradbi požar in uničil polovico tvornice. Gasilci so k sreči ubranili pred ognjem oni del, kjer je parna lokomobila. Orožniki preiskujejo zadevo, ker se govori, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Vlom na Zgornji Beli pri Kranju.** V noči na Jožefovo je tolpiica neznanih tatov vdrla v trgovino Matije Jenka na Zgornji Beli pri Kranju. Med drugim so odnesli nad 30 m ševota in sukna, kakšnih 20 m kontenine, precejšnjo množino raznih specerijskih dobrot, cigaret itd. Vloma je med drugimi osumljen neki mlajši domačin.

* **Rokomavhi ne mirujejo.** V klet posestnika Franca Lorbeka v Bresternici so se splazili vlomilci in odnesli zalogo krompirja, vina, in jabolč. V klet so prišli s pomočjo ponarejenih ključev in so po opravljenem poslu klet spet zaprli.

* **Posledice nestrokovnega habštva.** Pred malim kazenskim senatom v Mariboru se je morala zagovarjati 59letna najemnica Marija Sebrakova iz Cvetkovcev, ki jo je državni tožilec obtožil, ker je v Trgovčiču pomagala Amaliji Kolenčevi pri porodu, ne da bi imela za to predpisano strokovno izobrazbo. Kolenčeva je namreč o priliki poroda dobila zastrupljenje krvi in umrla. Marija Sebrakova je bila obsojena na tri mesece strogega zapor-pogojno za dobo treh let.

* **Iz zaporov je pobegnil.** V zaporu sreskega sodišča v Prevaljah je bil zaprt 34letni Martin Slamenšek. Jetnik je nedavno nošsko pal skozi zid lučnjo in pobegnil iz zapor.

* **Pol milijona v gramofonu.** Te dni je beograjska policija izsledila v starem gramofonu pol milijona dinarjev, ki jih je poveril blagajnik beograjske mestne elektrarne Popadić.

* **Iz zaporov je pobegnil.** Iz zaporov ljubljanskega okrožnega sodišča je pobegnil 22letni Karol Čermelj iz Rihemberga na Goriškem. Sedel je zaradi raznih tatvin. Čermelj je precej visoke postave, temnih las in na obeh rokah tetoviran.

* **Za tatvine perila dve leti robije.** Pred malim senatom v Ljubljani se je zagovarjal nepopolnletni tat 32letni Alojzij Debevec, po rodu iz Roj pri Smartnem, stanujoč v Dravljah, ki je izvršil vrsto tatvin perila. Dobil je za že dokazane mu tatvine dve leti robije. Po vrhu tega je bil osumljen še 15 drugih tatvin perila, ki jih niso mogli dokazati.

* **Tajna razprava zaradi komunistične propagande.** Pred velikim senatom v Mariboru se je vršila tajna razprava proti 23letnemu brezposelnemu strojniku Josipu Kogejju iz Ptuja in 22letnemu delavcu Josipu Korošcu iz Krčevine pri Ptujju zaradi komunistične propagande. Kogej je bil zaradi komunizma že pred leti obsojen na poldrugo leto ječe. Lansko leto se je na predavanju »Svoboda« v Ptujju seznanil s Korošcem ter ga pridobil za komunizem. Korošec je pred sodniki vse priznal, Kogej pa vse tajil. Sodba je bila razglašena javno: Josip Korošec je bil obsojen na eno leto in osem mesecev robije in 600 dinarjev kazni in izgubo častnih pravic za dobo treh let. Josip Kogej je bil oproščen.

* **Izdajalci domovine.** Državno sodišče za zaščito države je obsodilo zaradi zločina vo-hunstva na korist neke tuje države Egidijo Goldnerkreuz, zasebnico iz Gorice, jugoslovensko državljanko, na 20 let težke ječe, Hermana Goldnerkreuz, bivšega trgovca iz Gorice, jugoslovenskega državljana, na 12 let težke ječe, Frana Gulina, upokojenega policijskega pristava v Mariboru, na 20 let težke ječe in Ivana Drufovko, privatnega nameščenca na Bledu, italijanskega državljana, na 20 let težke ječe. Oče Ivana Drufovke bivši trgovec v Gorici in v Ljubljani, je bil oproščen.

* **V oko ga je zabodel.** Lani sta se 25-letni poljski delavec Jože Puser od Sv. Ruperta pri Laškem in Ivan Mlakar na poti domov sprla. Pri kozolcu posestnika Franca Selška pri Sv. Rupertu je Mlakar z roko dvakrat sunil Puserja. To je Puserja tako razjezilo, da je odprl nož in sunil Mlakarja v levo oko. Puser se je te dni zagovarjal zaradi hude poškodbe pred tričlanskim senatom v Celju. Obsojen je bil na eno leto zapor in plačilo 500 Din povprečnine.

* **Lobanjo mu je preklal.** Pred tročlanskim senatom v Celju se je zagovarjal 23letni posestnikov sin Mihael Lesnik iz Gubnega pri Pilštanju, ker je v Krivici pri Pilštanju udaril Edvarda Vogo z ročico s tako silo na glavi, da mu je zdobil lobanjo, zaradi česar bo ostal Voga trajno nesposoben za delo in je postal tudi božjasten. Lesnik je bil obsojen na eno leto in tri mesece strogega zapor in plačilo 500 Din povprečnine. Vogi pa mora plačati 300 Din odškodnine za dve vožnji v bolnišnico in spremljevalca, 5000 Din odškodnine za bolečine, 200 Din za nacinike, ki jih mora zdaj nositi Voga, ker se mu je zaradi poškodbe poslabšal tudi vid, in stroške bolniške oskrbe.

* **Vlom v zidanice.** Orožniki iz Novega mesta in okolice zasledujejo drznega tatu, ki vlamlja v zidanice. Samo v Selcah je vlomil v devet hramov in odnesel mnogo žganja, vina in krompirja. Lotil se je pa tudi različnega orodja.

* **Tihotapci saharina prijati.** V preteklem tednu je napravilo mozirsko orožništvo hišno preiskavo pri nekem kmetu na Dobrovljah pri Braslovčah in našlo veliko množico saharina. Tihotapstvo s saharinom je tam okoli močno razširjeno.

* **Svak je ubil svaka.** V Moravcih pri Ljutomeru se je pripetil na Jožefovo žalosten dogodek. V prepriju je zabodel z nožem kočar Janez Kučovec svojega svaka Franca Trstenjaka. Hudo poškodovanega so Trstenjaka prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnil.

* **Uboj iz ljubosumnosti.** Pred kratkim zvečer se je odigral v Sp. Velovleku krvav dogodek, ki je zahteval človeško življenje. V gostilno vdove Marije Kovačič so prišli trije fanti Jože Rojs od Sv. Urbana, Anton Horvat in Bezjak. Med njimi je naenkrat nastal prepir, ki je dovedel do krvavega pretepa. Najbolj jo je izkupil Rojs, ki je obležal na tleh. Nekdo mu je z nožem prizadejal v levo stran prsi smrtno rano. Z nožem ga je napadalec zadell naravnost v srce, tako da je Rojs kmalu na dvorišču izdihnil. Orožnikom se je prvi prijavil sam Horvat Anton, ki je povedal, da je Rojsa podrl z vilami na tla, nato pa da ga je Bezjak sunil z nožem v prsi. V koliko te trditve ustrezajo resnici bo dognala preiskava.

* *Vlom v cerkev v Kosezah pri Ljubljani.* V koseško cerkvico sta vdrla v noči na nedeljo dva drzna vlomilca. V oknu sta raztrgala železno mrežo in zlezla v cerkev, kjer sta odprla tabernakelj, iz katerega sta vzela pozlačeno srebrno monštranco in ciborij s hostijami, potem pa sta pobrskala še po zakristiji, kjer sta našla srebrn kelih. Ta plen pa jima še ni zadostoval in sta odtrgala tudi železen nabiralnik, kjer pa najbrž ni bilo kaj dosti denarja. Vrednost ukradenih cerkvenih posod znaša nad 6000 Din. Vlom je prvi zjutraj opazil cerkovnik, in o njem obvestil policijo. Oblastva so drznima cerkvenima roparjema že na sledu.

Zadovoljstvo v hiši je kava pripravljena s FAVORIT CIKORIJO

Ženski vestnik Letošnja pomladna moda

Siroki tričetrtinski plašč se umikajo ozki tričetrtinski jopi, ki se tesno prilaga životu in se zapenja po sredini z gumbi. Posebno je tak »komplet« moderen, če imaš obleko in tesno se prilagajočo jopo sešito iz istega blaga. Reverje in ovrtnik pa narediš iz belega pliteja, in to tako, da sešiješ reverje in ovrtnik zase. Narediš jih na gumbnice, da jih, kadar se umažejo samo odpneš, opereš, zlikaš in spet nazaj zapneš.

Rokavi so pri takih jopah zgoraj zelo široki, zloženi v velike gube, od komolca pa do zapestja tesno se prilagajoči. Žepi so našiti na jopi. Sploh so žepi letos zelo v modi in jih vidimo na oblekah, krilih, bluzah, plaščih in jopah. Pravcata moda žepov.

Kostum, če je blago bolj kompaktno, sešij čisto preprosto. Kratka jopica sega le za ped čez pas, zapeta je na eno vrsto gumbov, s štirimi žepi, brez okraskov. Rokavi ne smejo biti preširoki. Sploh je to angleški kroj, ki je letos zelo v modi. Krilo je ozko, na levi strani vseskozi zapeto, ali pa z gubo, da ne ovira koraka. Tako krilo ima tudi dva našita žepa. Če pa je blago bolj mehke vrste, tedaj skroji jopico od pasu dol malo na zvončasto, v pasu tesno se prilagajočo, z velikimi reverji, pokoncu stoječim ovrtnikom in s širokimi rokavi. Taka jopica ima lahko pas ali je pa brez pasu. Če je jopica sešita zvončasto, tedaj mora biti krilo tudi zvončasto. V pasu se sicer krilo tesno prilaga in se od bokov dol počasi razširi. Krilo naj sega do sredine meče.

Bluzo oblečeš ali v krilo ali pa čez krilo. Skrojena je kakor stara kočmajka, zadržana lo daljša in zvončasta, rokavi zgoraj zelo široki, nagubani, čez komolce se tesno prilagajoči. Rokavi so tričetrtinski, to se pravi, da segajo le za tri do štiri prste čez komolec. Za vratom so te bluze skoro do vratu zapete ali pa malo izrezane, z majhnim ovrtnikom in z veliko pentljo iz istega blaga kakor je bluzna.

Če je pa kostum narejen bolj v športnem kroju, tedaj je bluzna sešita kakor moška srajca, z moškim ovrtnikom. Rokava pa sta dolga kakor pri srajci. Na desni in levi strani prsi dva žepa. Tako sešito bluzo oblečeš vedno v krilo in zraven prepašeš še usnjen pas v barvi krila. Za vratom si pa zavežeš s široko pentljo šal, ki naj bo bolj pester barve, da pokaže celo obleko. Sploh je letos kostum velika moda.

Obleke so krojene tako, da se tesno prilagajo životu in imajo pasove z velikimi zapenkami. So zapete do vratu ali imajo majhen izrez z ovrtnikom, ki je po večini ali iz plikeja, kvačkan ali iz čipkastega blaga. So sešite v sedlo, imajo ali razne ušitke, drobne

robove ali pa so z debelo svilo prešite, kar je obenem okras obleke. Krilo je ravno, ozko, s gubami ali zvončasto. Rokavi so široki, v zapestju opremljeni z ozko ali pa do komolca segajočo manšeto in segajo do zapestja, pri lahkih oblekah pa samo malo čez komolec.

Klobuki imajo nizko štulo, precej široke in gor zavahane kraje. So okrašeni s peresom in trakom. Najnovejša moda slavnikov pa je tako zvani girardi, to je slavniki z ravnimi krajem, ki ima okoli štule ozek trak v barvi obleke.

Čevlji, nogavice, rokavice, torbica naj se v barvi vedno ujemajo z obleko.

Če hočeš biti res dobro in okusno oblečena, tedaj pazi, da ne boš kakor ptica s pisanim perjem. Drži se gesla: čim manj raznih barv, a te barve naj med seboj harmonirajo.

Tudi bolan otrok se rad igra

Z bolnim otrokom ima mati največ skrbi in je bolnega otroka težavno zadovoljiti. Ves dan mu ne more pripovedovati pravljic, a otrok noče biti sam in se silno dolgočasi. Zato daj otroku v posteljo kakih igrac, pa naj se igra in tako zamoti, da pri tem pozabi, da je bolan.

Otroku, ki še ne zna čitati, daj kakšno knjigo s slikami ali pa papir s svinčnikom, da bo čeladil po papirju. Vsaka igrača mu bo skrajšala čas. Starejšemu otroku daj papirja, svinčnike in škarje, pa naj riše poljubne slike, kakor živali, vse lepo z barvastimi svinčniki pobarva in izreže. S tem ima dosti zabave in dela, zakaj otrok, četudi je bolan, le nerad mirno leži.

Ni pa dobro za bolnega otroka, če čita, ker pri tem preveč napenja oči, pa tudi štivo ga preveč razburi, posebno pravljice o zakletih vitezh, o zmajih in podobnem.

Bolnega otroka je težavno zadovoljiti, ker je zelo razdražljiv. Slušaj mu ustreči, a da bi postal tvoj tiran, tega ne dopusti, ker se bo to brž kmalu maščevalo pozneje, ko bo otrok zopet zdrav.

Če pa vidiš, da so igrače otroka že utrudile, tedaj mu dopovej, da mora lepo mirno ležati in vsaj nekaj časa počivati. Reci mu, da se bo potem spet lahko čisto lepo igral, da mu boš povedala tudi lepo pravljico ali mu celo čitala iz knjižne povesti. Ne pripoveduj pa otroku razburkanih povesti, ker mu to škoduje. Tudi ne plaši otroka z raznimi strahovi, je to čisto vzrok, da se bolezen poslabša. Z bolnim otrokom moraš imeti mnogo potrpljenja in je res, da se je včasih težavno držati prave meje.

O šoli in učenju

Pogosto slišim starše, ki se pritožujejo nad otroki, kako slabo napredujejo v šoli. Marsikatera pikra beseda pade na učitelja, kakor da je on kriv, če otroci slabe rede prinašajo domov. Starši pa ne pomislijo, da so morda tudi sami krivi, če se njihovi otroci ne uče.

Pomislite, ali ima vaš otrok dovolj časa na razpolago, da se za šolo dobro pripravi. Preudarite pa tudi, ali ima vaš otrok mir pri učenju, kar je glavno, če hočete, da se bo otrok res česa naučil.

Vsaka hiša ima gotovo dva prostora, to je kuhinjo in sobo. Dovolite otroku, da se bo lahko mirno in zbrano učil v sobi. Ne zahtevajte pa od otroka, da bi se učil v prostoru, kjer se vi pogovarjate, kjer se igrajo še drugi otroci in je po navadi velik nemir. Otroci v takem nemiru ne more zbrati svojih misli in je razumljivo, da se ničesar ne nauči četudi sedi pri knjigah vse popoldne.

Če pa je otrok sam v sobi, se bo v pol ure več naučil, ker ga ne bo nič motilo. Treba je storiti vse, da ima otrok pri učenju čim več miru, saj današnji čas zahteva, da človek čim več zna, če hoče izhajati v življenju. Tudi kmet ne sme ostati neveden.

Ne zahtevajte pa od otrok, ki so manj nadarjeni, da bi prinašali iz šole samo dobre

rede. Če je otrok brihten in ima priliko, da se doma lahko uči, vas bo že razveselil z dobrim izpričevalom. Če otrok prinese slabe izpričevalo iz šole, ga ne zmerjaj z butcem, temveč pomisli, ali je otrok sam kriv ali ne. Posvetuj se z učiteljem in ga povprašaj, kaj misli o tvojem otroku. Če ni nadarjen, tedaj ga ne sili v višje šole, ampak ga daj rajši učiti kakega rokodelstva. Dobro pa moraš premisliti in ne kar odločiti: »Našega Miha bom dal učiti za čevljarja«. Opazuj otroka, pa boš kmalu videl, do katerega dela kaže zanimanje in razumevanje, če hočeš, da bo nekoč dober delavec in zadovoljen v svojem poklicu.

Za kuhinjo

Jabolčna torta. Umesi v testo 17 dek moke, 14 dek sirovega masla in tri deke sladkorja v prahu. Umešeno testo razvaljaj v velikosti tortne posode. Tortno posodo pomaži s sirovim maslom, položi noter testo in dodaj pet speci. Ko je testo pečeno, izdobi sredico. V skorjo testa pa namaži za prst na debelo gosto kuhanih olupljenih jabolč in čezenj polj vaniljevo kremo. **Vaniljeva krema:** v kozol razpusti tri deke sirovega masla, dodaj pet dek moke in ko se moka malo poduši, zlij s četrtinko litra mleka in mešaje zavri, da se zgosti. Nato odstavi, da se shladi. K hladni kremi primešaj šest dek vaniljevega sladkorja, štiri rumenjake, izdolbene sredice (katere pa drobno zdrobi) in sneg petih beljakov, napolni v torto in jo peci še približno eno uro. Pečeno posuj še s sladkorjem in daj vročo na mizo.

Čokoladni kipnik. Zavri štiri decilitre mleka in štiri deke sirovega masla. V lončku pa raztopi dva decilitra mleka in sedem dek suhe moke, mešaje vlij v vrelo mleko in mešaj, da vse skupaj zavre. Nato odstavi in primešaj 14 dek drobno zlomljene čokolade in sedem dek sladkorja. Ko se je zmes shladila, primešaj še osem rumenjakov in sneg sedmih beljakov. Posodo za kipnik ali pa kozo dobro pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj in peci v naprevroči pečici približno 40 minut. Za kipnik moraš vzeti malo večjo posodo, tako da ne bo prenapolnjena s testom in da ostane vsaj za dva prsta prostora, ker kipnik zelo narase. Ko je pečen, ga potresi s sladkorjem in daj hitro na mizo, da se ne sesede.

Makaronov puding. Skuhaj v slanim kropu 20 dek makaronov. Kuhane odcedi, polj z mizlo vodo in naj se nato dobro odcedijo. Posodo za puding dobro pomaži s sirovim maslom in zloži noter polovico kuhanih makaronov. Na makarone pa naloži nađev, ki ga napraviš takole: pet dek sirovega masla in tri rumenjake, nato primešaj tri deke naribanega bohinskega sira, dve žlici moke, sneg treh beljakov, 10 dek sesekljane kuhane gnjati in četrtino drobno zrezanih makaronov. To zmes pomaži po makaronih, ostalo četrtino makaronov pa položi po nađevu. Posodo zapri in kuhaj v kropu eno uro. Kuhani puding zvrni na topel krožnik in daj s solato ali pa z gobovo (paradižnikovo) omako na mizo. Namesto gnjati lahko primešaš ali kuhan grah, sesekljane gobe ali pa sesekljano pečeno meso od svinjine, teletine ali pa od kokoši.

Goveja pečenka na laški način. Kilo goveje mesa (stegno) potolci, osoli in dobro pretakni s slanino. Slanino zreži na dolge kose. V meso zareži z ostrim nožem zarezo, jo z ročajem kuhališnice malo razširi in potlači v zarezo kose slanine. Nato nadrgni meso še s stlačenim česnom. V kozl razbeli malo masti, položi na mizt meso in ga hitro opeci po vseh straneh. Nato dodaj en korenček, peteršilja, čebule (vse drobno zrezano), pet zrn popra, vejico timjana, pest poparjenih in sesekljanih jurčkov, žlico paradižnikove meze in četrt litra rdečega vina. Sedaj duši meso (pokrito) tri ure. Če se je med dušenjem sok pokuhaj, prilij še malo juhe. Ko je meso postalo mehko, ga deni na krožnik, razreži in lep zloži v toplo skledo. Sok pa pretlači skozi sito, ga zlij nazaj v kozo in ko prevre, ga polj po mesu in daj hitro na mizo. Zraven daš cmeke, žličnike, dušen riž in slatko.

Klobasice. Zmelji na strojčku 40 dek nemastnega, 10 dek mastnega svinjskega mesa in eno žemljo. Žemljo namoči v mleku in nato dobro otisni. Meso nato poškrabi z limonovim sokom, dodaj še strok ali dva dobro stlačenega in sesekljane česna in soli. Vse skupaj dobro zmešaj. Oblikuj za prst dolge in debele klobasice, jih povaljaj v moki in na vroči masti speci. Daš s kislim zeljem na mizo.

Velikonočno pecivo. V kotliček za sneg (ali pa lonec) stresi 15 dek sladkorja v prahu, tri jajca in še posebej tri rumenjake. Zmešaj s šibo in postavi kotliček v krop in stepaj toliko časa, da se jajca in sladkor zgostijo. Nato odstavi in tolci dalje, da se zmes popolnoma shladi. Nato primešaj 10 dek suhe moke, sedem dek stopljenega mlačnega sirovega masla in pest rozin. Kozo ali posodo za puding dobro pomaži s sirovim maslom, posuj z moko, stresi noter testo, razravljaj in počasi peci v neprevročni pečici. Ko je pecivo pečeno in se je popolnoma shladilo, pomaži pecivo po vrhu s poljubno mezo, čezenj pa oblij z limonovim ledom. Če hočeš pecivo še okrasiti, ga natakni v obliki venca z zrezanimi orehi ali mandeljni.

Dobro pecivo. Umesi v testo 14 dek moke, četrt zavitka pecilnega praška, dve in pol dek sladkorja v prahu, pol zavitka vanilijevega sladkorja, dve žlici sladke smetane in 10 dek sirovega masla. Iz umešene testa napravi dolg, tenek svalk, ga razreži in z roko onapravi za droben oreh velike kroglice, zloži na pomazano pekačo in zlatorumeno speci.

Čokoladno pecivo. Umesi v testo 14 dek moke, 14 dek zmletih orehov ali mandeljnov, 14 dek sirovega masla, tri rebra zribane čokolade, od pol limone naribane lupinice, eno jajce in 14 dek sladkorja v prahu. Umešeno testo razvaljaj za pol prsta na debelo, izreži z obodcem poljubne oblike, zloži na pomazano pekačo, pomaži z raztepenim jajcem in speci.

Sirova krema. Četrt kile skute (domačega sira) pretlači skozi sito, sir ne sme biti preveč kisel. Nato primešaj štiri rumenjake, 12 dek sladkorja v prahu in pet žlic gostega malinovega soka. Vse skupaj mešaj, da se zgosti, nato primešaj še sneg dveh beljakov in osminko litra sladke stlačene smetane. Nato kremo napolni v majhne kozarce ali skodelice in postavi na hladno, kjer naj stoji eno uro. Nato daj na mizo.

Sirova torta. Umesi v testo 12 dek moke, osem dek sirovega masla, en rumenjak, žlico limonovega soka in pet dek sladkorja v prahu. Umešeno testo naj pokrito in na hladnem počiva pol ure. Nato testo razvaljaj v velikosti tortne posode, in sicer tako, da je testo malo večje kakor dno posode. Testo položi v pomazano posodo tako, da bo tudi rob posode pokrit s testom za dva prsta. Nato speci. Ko je test ozačelo rumeneti, nadevaj tale nadev: Četrt kile domačega sira pretlači skozi sito, nato primešaj k siru tri rumenjake, 10 dek sirovega masla, od pol limone naribano lupinico, tri žlice sladkorja v prahu in pol zavitka vanilijevega sladkorja. Sedaj torto dalje peci, da se dobro speče. Pečeno torto pomaži s snegom treh beljakov, v katerega si zamešala 12 dek sladkorja v prahu, in postavi še enkrat v pečico, da se sneg strdi.

Praktični nasveti

Nega nog poleti. Topli poletni dnevi zahtevajo posebno pozornost za noge. Ker noge nekaterim otežajo, naj bodo čevlji udobni in široki. Nič ni tako zoprno kakor tesni čevlji v vročini. Nožna kopel je vsak dan potrebna. Najboljša je mlačna voda, v kateri je raztopljeno milo in ki smo ji pridelali boraksa ali kopalne soli. Noge morajo ostati v vodi pet do deset minut, nato pa jih odrgnemo in osušimo z otiračo.

Plesnive madeže iz perila odstraniš takole: Raztopi pest navadne soli v litru vode, dodaj pet gramov salmiaka in naj to vre pol ure. Nato zmoči plesnive madeže s to vodo in obesi na sonce. Ko se perilo posuši, a madeži še niso izginili, jih zopet zmoči in obesi

na sonce. To ponovi trikrat do petkrat, če je treba.

Lakaste čevlje, če so se začeli gubati ali celo pokati, deni na kopito, zbrisi ves prah, jih namaži z ricinovim oljem in nato drži vsak čevlji kakih pet minut nad soparo. Olje in sopara napravita usnje spet mehko.

Pri obolenju dlesni v ustih se prično zobje četudi so drugače zdravi, majati. Da temu od pomoreš (če že ni prepozno), si namaži dvakrat na dan dlesen okoli zob s česnom. Strok česna prereži in z njim maži čeljusti. Tako namazana naj bo čeljust vsaj 10 minut. Nato zobe in usta izmij z vodo. Če se bojiš, da vseeno ne bi dišala po česnu, si izperi usta s kako ustno vodo.

Če imaš ozebljena ušesa, si jih vsakikrat, ko si se umila, namaži z borovim vazelinom, ki ga poceni dobiš v vsaki lekarni. Namaži si pa ušesa vsakikrat, preden greš na prosto.

Popotnikova torba

Dekleta za svojo izobrazbo

Ptuj, marca

Na praznik 19. t. m. so se zbrale v dvorani Narodnega doma dekleta iz bližnje in daljne okolice Ptuja, da prisostvujejo III. prosvetno-organizatoričnemu tečaju za dekleta, ki ga je priredil ptujski pododbor Zveze kmečkih fantov in deklet. Tečaj je otvoril in vodil predsednik tov. Jožko Tomažič, ki je toplo pozdravil navzočne udeležence, predavatelje in goste, poimensko še zastopnika oblastev g. Mokolo in predsednika zveze tov. Kronovška, ter v kratkih besedah povedal namen tečaja.

Začela so se redna predavanja, ki so jih udeležence vestno poslušale in si glavne misli zabeležile v zvezke za poznejši čas. V odmorih so pridno kramljale o predavanju jim snovi in razmerah na njihovih domovih, tako da so se kmalu spoznale do dobra in se je med njimi razvilo iskreno tovarištvo. Program tečaja je obsegal razna vprašanja, ki jih mora poznati vsako dekle na naši vasi. Poleg funkcionarjev zveze so predavali še priznani ptujski govorniki in strokovnjaki. V opoldanskih odmorih so si dekleta ogledala ptujski Ferkov muzej, gospodarske naprave in kleti gosp. Ornlga in vrtnarijo g. Vincekoviča. Nato so posetile kino. Stanovanje in

hrano so imele udeležence skupno v Narodnem domu. Ob koncu tečaja so napravile dekleta pismeni in ustni izpit, ter položile kmečko prisego. Nato so prijele lične spominke priznanice.

Zaključek tečaja ob prisotnosti predavateljev in odbornikov pododbora je med nagovori in veselo pesmijo po lepi naši slovenski navadi potekel prijetno. Ob slovesu nas je vse navdajala želja: Složno in nesebično na delo za lepšo bodočnost slovenskega kmečkega doma!

Iz Prekmurja

Smrt mlade matere pod drevesom. 36letna posestnica Marija Majčeva iz Gornje Lendave je pomagala pri podiranju dreves. Vlekla je vrvi, s katero so hoteli delavci podreti na tla že podsekano drevo. Drevo je s padajočim vrhom oplazilo Majčevo s tako silo, da ji je zdrobilo lobanjo in zlomilo obe nogi. Poškodbe so bile smrtonosne in je nesrečna posestnica izdihnila, še preden je prišel zdravnik. Majčeva zapušča šest nepreskrbljenih otrok, od katerih šteje najmlajši komaj tri mesece.

Noši na tujem

Iz Dortmunda-Evinga (Nemčija) nam pišejo: Podpisani se zahvaljujem Jugoslovenskemu narodnemu podpornemu društvu za podporo 60 mark in za dva lepa venca za mater in očeta, ki sta nas tako nepričakovano drug za drugim za zmerom zapustila. Zahvaljujem se tudi predsedniku g. Knezu Francu, ki je vse potrebno preskrbel. Sin Anton Senegačnik in tri hčere.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^a)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vršni vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune Belgija št. 3064-64, Bruxelles, Francija št. 1117-94, Paris; Holandija št. 1458-66 Ned Dienst, Luksemburg: št. 5967 Luxembourg — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Uvedlo se bo starostno zavarovanje delavstva

Minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković je dal novinarjem izjavo, s katero sporoča javnosti, da je izdal uredbo o starostnem zavarovanju delavstva. Uredba bo stopila v veljavo 1. septembra letos.

V svoji izjavi je minister opozoril, da določa zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti že zakon o delavskem zavarovanju, vendar se te določbe niso izvedle, temveč so se s finančnimi zakoni odlagale od leta do leta. Nadaljno odlašanje bi škodovalo ne samo delavcem, marveč tudi gospodarstvu in državi sploh. Bolezensko zavarovanje delavcev izkazuje skoro zmerom primanjkljaj, predvsem iz razloga, ker so se na njegov račun zdravili in vzdrževali tudi onemogli in stari delavci. Z uvedbo starostnega zavarovanja bo bolezensko zavarovanje zelo razbremenjeno.

Starostno zavarovanje delavstva bo nudilo invalidsko rento po 200 tednih (4 letih) plačevanja onemoglim osebam, ki zaradi bolezni, starosti in drugih težkoč ne morejo več delati. Renta bo znašala eno tretjino dotedanjega zaslužka, odnosno eno tretjino zaslužka, ki bi ga mogel rentnik doseči, ako bi bil še sposoben za delo.

Starostno rento bo nudilo po 500 tednih (10 letih) vplačevanja osebam, ki so dovršile 70 let starosti.

Dalje se bo dobivala vdovninska in sirovninska renta po umrlih osebah, ki so 100 tednov (2 leti) vplačevale za zavarovanje. Poleg pogrebne bo znašala renta za vsakega otroka izpod 16 let starosti eno četrtino, za vdovo pa tudi eno četrtino moževe rente ali pravice do rente, in to za dobo treh let. Triletna podpora se bo lahko dajala tudi staršem in vnukom, bratom in sestram do 16. leta starosti.

Vplačani prispevki se bodo vrnili le, če bi se zavarovana žena poročila in s tem izgubila pravico do dajatev zavarovanja, in pa, če je zavarovaneec dosegel 70 let starosti, preden si je pridobil pravico do rente.

Organizacijo starostnega zavarovanja bo izvršil osrednji urad za zavarovanje delavcev. Zavarovanje torej ne bo zahtevalo novih režijskih stroškov. Skupno s tem bo preurejena celotna organizacija delavskega zavarovanja, zlasti pa zdravniška služba, da se bodo zmanjšali izdatki. Na ta način bo mogoče znižati dosedanje socialne dajatve tako, da bodo laže znosljiva bremena, ki jih bo zahtevalo novo starostno zavarovanje.

Znanost bo podaljšala življenje do 180 let

Ruski učenjak profesor Lazarjev je nedavno predaval v Leningradu o svojem preučevanju človeka. Po dolgoletnih neštevilnih poskusih je dosegel raziskovalec do treh zaključkov:

Občutljivost čutil je tem večja, čim bolj so občutljivi možganski živi. To pomeni, da so odvisni naš vid, sluh, voh, tip od pravičnega delovanja možganov. Če so živčni vozli utrjeni in slabo delajo, takoj vpliva to na delovanje čutil.

Mimo tega je dovzetnost živčnih vozlov podvržena stalnim rednim spremembam v zvezi z dnevnim časom in tudi starostno dobo. Tako opazujemo najvišjo občutljivost okoli 2. popoldne in najnižjo od 3 do 4. zjutraj. To nam razloži, zakaj umira večina ljudi ob svitu, kadar izkazuje telo najmanjšo odpornost. Ob istem času so navadno tudi porodi. Kar se tiče starosti, so najbolj dovzetni ljudje okoli 20. leta. Najmanj je človek občutljiv v zgodni mladosti in visoki starosti. Na

osnovi teh podatkov je narisal profesor Lazarjev »krivuljo človeškega življenja«. Ugotovil je natančne številke vseh človeških vzponov in padcev. Ta krivulja dosega na ničlo šele v starosti 150 do 180 let. Iz tega sledi, da umirajo ljudje povprečno prezgodaj. Življenjska doba povprečno zdravega človeka se lahko podaljša in znanost bo morda to tudi dosegla.

Človek lahko obvlada in zatira živčne odzive, če so živčni vozli njegovih možganov zadosti občutljivi. Čim bolj so možgani napeti, tem neznačajnejši so živčni odzivi. Zato dobiva črna kava plavač na velike proge, če mora tekmovali v mrzli vodi. Kava ojači delovanje možganov. Na ta način se prepreči nevarnost krčev.

To pomeni, da lahko vpliva medicina na živčne vozle. S pomočjo primernih sredstev bo lahko obvarovala visoko dovzetnost živčevja v njegovi celotni življenjski dobi. Na ta način bi lahko dosegel človek 150 do 180 let.

Eksplוזija v šoli je zahtevala 455 smrtnih žrtev

V Taylorju, predmestju New Londona v Zedinjenih državah (v državi Teksasu) se je zgodila strašna nesreča. Tam okoli so velika najdišča petroleja, kjer dela na tisoče delavcev. Sredi teh petrolejskih polj je stala velika osnovna šola, v katero je hodilo nad 1500 učencev in učenk v starosti od 8. do 15. leta.

Usodnega dne je imela šola veliko slovesnost. Med tem ko se je v šoli razvijal del programa, je bil del učencev z učitelji in učiteljicami zunaj šole na sportnem igrišču, kjer so se pripravljali za nastop šolske mladine. Naenkrat je nastala silna eksplozija. Ti, ki so bili zunaj poslopja, so po večini ostali živi, med tem ko o drugih ni ostalo nič drugega kakor nekaj kupov razmesarjenega mesa in kosti. Takoj, ko se je zgodila nesreča, so mislili, da se je v šolski kleti razletel kotel za parno kurjavo in raznesel vso hišo.

Takoj po nesreči so začeli prihajati reševalci, gasilci, zdravniki in bolničarji. Prihiteli so tudi starši otrok. Prizori, ki so se dogajali, so nepopisni. Ko so začeli reševalci vlačiti mrlič izpod razvalin so se matere skoro steple med seboj, ker je vsaka hotela v mrličku spoznati svojega otroka, čeprav

so bila trupelca tako skazena, da jih ni bilo mogoče spoznati. Večina trupel je zogljenela, ker je takoj po nesreči nastal požar. Prav zaradi požara je bilo število žrtev toliko večje, ker so plameni zaprli otrokom, ki jih eksplozija ni ubila, beg iz goreče hiše.

Pri vsej nesreči je edina sreča to, da eksplozija ni razdejala petrolejskih naprav tam okoli, ker bi bila sicer nastala katastrofa, kakršne svet še ni videl. V tem primeru bi začelo goreti vse mesto. Preiskava je dognala, da je eksplozijo povzročil plin, s katerim so kurili za centralno kurjavo. Plin je namreč predril stene šole, ki so bile zidane iz slabe opeke.

Nad vsem petrolejskim ozemljem je razglašeno obsedno stanje in veliki oddelki vojaštva stražijo razvaline. Povsod je ustavljeno vse delo. To je največja nesreča, ki je kdaj zadela Zedinjene države. Podobna šolska nesreča se je leta 1908. zgodila v Zedinjenih državah (v državi Ohio), kjer je pri požaru v šoli zgorelo 164 otrok.

Po zadnjih ugotovitvah znaša število žrtev eksplozije v taylorški šoli 455 mrtvih in 92 ranjenih. Trupla žrtev so že vsa potegnili izpod razvalin. Vse mesto New London je kakor ena sama hiša žalosti.

Cigani so prišli iz Indije

O ciganih, ki se jih pač povsod na svetu izogibljajo zaradi njihove nadležnosti, so včasih rekli, da so prišli iz Egipta in da so z Judi v krvnem sorodstvu. Razni učenjaki so se v starih časih bavili s tem vprašanjem in iskali sledove kakšne davne ciganske kulture, a jih niso našli. Dejstvo, da ciganke rade prerokujejo bodočnost, pa kaže na to, da je Azija stara domovina ciganov, ker prerokovanje ni nikjer drugje na svetu tako razširjeno kakor pri azijskih narodih.

Ne ve se zanesljivo, odkod imajo cigani svojo priročnost za kovaška dela. Cigani, ko so prišli v Evropo, so takoj zasloveli zaradi svojih kovaških izdelkov. Te svoje kovaške obrti so se naučili, kakor zatrjuje neki zgodovinar, v Mali Aziji, kar kaže na to, da so morali cigani daljšo dobo prebivati tudi tam.

Cigansko ljudstvo je tako zelo zabrisalo sleherni sled za seboj, da je bilo treba zbrati prav vse njihove plemenske značilnosti, če so hoteli natančno dognati, odkod so. Njihove značilnosti so med drugim, da imajo ciganke

zelo bujne prsi in da cigani ne jedo fižola. To bi pomenilo, da so egiptovskega, in ker niso stalni, da so judovskega pokolenja. Njih zunanost pa bi kazala, da so sorodniki Tatarov.

Se zdaj bi si belili glave s cigansko domovino, če ne bi cigani imeli tudi svojega jezika. Prvi poskus, da bi na podlagi ciganske dognali domovino ciganov, so napravili že v 17. stoletju. Ta poskus pa se je ponesrečil, ker je neki učenjak izrekel mnenje, da je ciganski na isto kakor latovščina potepuhov. Čez pol stoletja pa so po naključju odkrili, da se zaklad ciganskih besed ujema z indijskim. Leta 1763. je v nekem dunajskem listu izšlo poročilo, da je nekdo v Leydenu spoznal tri malabarske dijake in dognal, da se jezik madžarskih ciganov v mnogih besedah ujema z jezikom teh indijskih dijakov. Zbral je tisoč besed teh dijakov in cigani so te besede po večini znali prestaviti. Tako je bila rešena uganka: Ciganski jezik je azijskega izvora in je soroden pradednemu sanskritu.

Ciganski jezik je sestavljen iz raznih na-

rečij, kar dokazuje, da so bili cigani tudi v Indiji brez stalnega bivališča. Kdaj so se cigani izselili iz Indije? Nekateri pravijo, da najbrž v IX., X. ali XI. stoletju po Kristusu. To velja posebno za evropske cigane, s čimer pa še ni rečeno, da bi se ne bile poedine ciganske tolpe že prej izselile iz Indije. Verjetno je, da so posamezne ciganske tolpe že kmalu po Kristusovem rojstvu šle po svetu. Perzijski pesnik Firdusi piše o perzijskem kralju Bahramu (leta 430. do 443. po Kristusu), da je ta vladar poklical v deželo 10.000 godbenikov iz Indije. Dal jim je volov, žita in oslov, da bi jih pridržal v državi. Ko so pa ti godbeniki vse pojedli, so se kakor volkovi razkropili po svetu.

Kakor takrat, tako romajo cigani še danes po severnovzhodni Indiji, Mali Aziji, Evropi in povsod od kraja do kraja, iz dežele v deželo v pokoro in nadlogo vsemu prebivalstvu.

× **Nova krona angleške kraljice iz platine.** Nova krona angleške kraljice je izdelana pretežno iz platine, le notranji obroč je iz zlata in so ta obroč že nosile kraljica Viktorija in njene naslednice. Sedanja angleška kraljica bo prva kraljica, ki bo imela krono iz platine.

× **Premog so našli v Italiji od Merana do Trbiža.** Italijanski inženjerji so po dolgem iskanju ugotovili, da je v Lombardiji, zapadno od Turina velika žila premoga. Ta gre proti severu do Merana, nato pa skozi gorovje proti jugu do Trbiža in dalje proti Jugoslaviji. Tako so inženjerji odkrili tudi drugo žilo premoga, ki gre od severne meje proti morju in od tam proti Roki in dalje proti Jugoslaviji. Italijanski listi pripisujejo tem odkritjem velik pomen.

× **60 pogrebcev se je pogreznilo v skrito grobnico.** Iz Rima poročajo, da se je dogodila v nekem kraju v bližini svojevrstna nesreča. V omenjenem kraju je umrla 97letna starica in je prišlo na njen pogreb več sto ljudi iz vasi in okolice. 60 najodličnejših pogrebcev je prišlo v hišo, kjer je pokojnica ležala na mrtvaškem odru. Ker je bil prostor majhen, so bili tako stisnjeni, da je bila glava pri glavi. Naenkrat so slišali tisti opazovalci, ki so čakali zunaj, strašno pokanje. Ko so šli gledat, kaj se v hiši dogaja, so na svoje začudenje opazili, da so se tla v sobi pod težo tolikih ljudi udrla in da so vsi z mrličem vred izginili v globino podzemne kleti, o kateri sploh nihče ni imel pojma. Pri reševanju so dognali, da je bila ta klet starodavna grobnica, kjer je ležalo več sto okostnjakov in mrliških glav iz davnih časov. Pogled je bil pretresljiv, ko so se ljudje žvižgali med okostnjaki in na vse načine vpili na pomoč, med tem, ko so jih zasipale kosti davnih mrtvecev. Nesreča bi lahko postala še hujša, kajti sveče od odra so prižgale nekaterim obleke. Le največjim naporom vseh se je posrečilo pogasiti in izvleči pogrebce iz strahotnega podzemlja. Dvanajst so jih morali prepeljati v bolnišnico zaradi telesnih poškodb in tudi zaradi omraženja uma.

× **Z bombami za solzenje nad strašilo.** V nekem londonskem predmestju je znani londonski bankir kupil vilo in se vanjo preselil s svojo družino. Toda v vili ni imel miru: vsako noč je v vili strašilo. Strah je vsako noč razbijal porcelan, lomil pohištvo, trgali električno napeljavno in na vse načine rogovili. Bankir je storil vse, kar je mogel, da bi skrivnostnega duha prijel, a zaman. Ni mu preostajalo drugega, kakor da se je s svojo družino izselil iz vile. O tej skrivnostni vili je kmalu šel glas po Londonu in je prišel na uho tudi policiji. Ko je policija bankirja zaslišala, se je odločila za posredovanje. V vilo so poslali neko noč četo stražnikov. Oborožili jih niso samo z revolverji in pendreki, marveč tudi s plinskimi maskami in bombami za solzenje. Vso noč so stražniki čepeli po različnih kotih vile, a strahu ni bilo od nikoder. Naslednjo noč so prenočili v vili bankirjeve sluge in tudi tokrat o strahu ni bilo ne duha ne sluha. Naposled se je bankir spet ojunatil in se preselil nazaj v vilo, kjer uživa zdaj vse noči popoln mir. Londonski listi pišejo, da so se zlikovci, ki so delali strah, policije vendarle ustrašili.

Uničevanje podgan na ladjah zaradi prenašanja kuge

Izkušnja je pokazala, da se podgane mnogo rajši drže starih lesenih bark kakor pa novih jeklenih. Morda je to zaradi tega, ker jim je na lesenih deskah toplejše kakor na železnih tleh. Toda tudi železja se ne plašijo, samo če je tam kaj za pod njihove zobe. Podgane najbolj zanima tovor ladje. Seveda so dandanes tudi za podganji rod nastopili hujši časi. Stare podgane bi dandanes po vsej pravici lahko svojim mladim pripovedovale o starih, dobrih časih, ki so bili, a jih ni več. Dandanes tudi podgana čuti posledice človekove prosvetljenosti. Še danes bi se podgane v celih rodovih vozile iz Azije v Evropo in od tod v Ameriko, če bi ljudje ne bili taki, da so to skoro onemogočili.

Včasih so podgane iz Azije v Evropo ba- je romale kar peš. Zdaj pa vele, da najbrž ni bilo tako. Siva podgana, ki se je v Evropo preselila iz Azije, je najbrž prišla sem po vodi, in sicer se je vkrcala kar na ladjo in se lepo prepešala. Da pa je njena pot po suhem šla mnogo bolj počasi, dokazuje to,

× **Dr. Masaryk predlagan za mirovno nagrado.** Francoski državnozborni odbor za prijateljstvo s Češkoslovaško, kateremu pripadajo zastopniki vseh državnozbornih skupin, je sklenil predlagati, naj se letošnja Nobelova mirovna nagrada podeli češkoslovaškemu prezidentu Osvoboditelju dr. Masaryku.

× **Z nogo poganjajo letalo.** Dva Italijana Bossi in Bonomi, sta izumila letalo, ki se da poganjati z nogami. Njuno iznajdbo so preizkušali na letališču v Milanu. Poizkusi so pokazali, da iznajdba ni brez praktične vrednosti. Letalo je široko 16 metrov in tehta le 90 kg. Pri poskusih so napravili tri polete. Prvi je trajal 57, drugi 71, tretji pa le 47 minut. Pri prvem poletu je letalo preletelo 750 m, pri drugem 900, pri tretjem pa 500 m. Kakor je videti, preveč urna ta letala še niso.

× **V starih časih so jedli boljši kruh.** Včasih čujemo pritožbe starejših ljudi, da jedo danes slabši kruh, kakor so ga v svoji mladosti. Kaj je vzrok? Pregovor »čas je zlato« se je uveljavil danes vsepovsod. Vzhajanje kruha se mora kolikor mogoče skrajšati in je v raznih državah nočno delo v pekarnah odpravljeno. Vse to gre seveda na račun dobrega okusa kruha. Stroji tudi ne vplivajo ugodno na kakovost kruha, kajti ročno delo je pri kruhu brezdvomno nenadomestljivo.

× **Rumunska duhovščina ne sme blagoslovljati zastav političnih strank.** Sveta sinoda v Bukarešti, vrhovno oblastvo rumunske cerkve, je napravila pomembne sklepe. Rumunski duhovniki v bodoče ne smejo blagoslovljati zastav političnih strank. Tudi ne smejo zapisigati nikogar za kakršnokoli politično skupino ter ne smejo storiti ničesar, kar ni v skladu s krščansko vero. V pridigah ne smejo niti z besedico omenjati političnih strank ali oseb.

× **Učenka je skušala ugrabiti svojo učiteljico.** 21letna Helena Šulcova je obiskovala srednjo šolo uršulinskega samostana v Pragi in se je pri tem po vseh pravilih zaljubila v svojo 41letno učiteljico, sestro Ljudmilo. Tudi potem, ko je šolo dovršila, je nuno skoraj vsak dan obiskovala, tako da so postali učiteljici ti obiski na zadnje nadležni in je poskrbela, da so Heleni vstop v samostan prepovedali. Dekle je tedaj napravilo načrt, da nuno ugrabí. Priskrbeli si je ključ za samostanska vrata in kloroform, s katerim je hotela svojo bivšo učiteljico omamiti. Spravila bi jo nato v avto in jo odpeljala k svojim sorodnikom v bližini Prage, katere je obvestila, da jih obišče za nekoliko dni z neko učiteljico, ki ji je potrebno malo oddiha. Za svoj načrt je pridobila tudi dva nedorasla fanta, ki pa sta se v zadnjem trenutku prestrašila in vso zadevo sporočila policiji. Ko je Šulcova privozila pred samostanska vrata,

da so se prve sive podgane pojavile na Angleškem l. 1730, v Ameriki 1775, kamor povsod so prišle z ladjami. Toda šele v 19. stoletju so se prikazale v Švici, kamor so mogle priti le peš. Dandanes je ta gnusna žival že povsod doma. Ker pa vemo, da podgane iz vzhodnih dežel lahko prenašajo kužne bolezni, jih je treba pobijati.

Prav zaradi podgan je bil sklenjen mednarodni dogovor, ki veleval, da je treba vsako ladjo, na kateri so bile ugotovljene podgane ali ki je prišla iz luk, kjer je kuga, brezpogojno tako očistiti, da bodo uničene vse podgane, ki so na njej.

Ladjo očistijo s strupenim plinom. Vsaka podgana, ki vdihne strupeni plin je takoj mrtva. Toda strup pomori tudi ščurke in stenice, katerih je na vsaki ladji dovolj. Toda zanimivo je, da podgana takoj pogine, ščurki in stenice pa ne, marveč morajo prav zaradi njih ladjo mnogo dalje časa imeti pod plinom.

so jo že čakali policijski uradniki. Aretirali je niso, vendar jo bodo dali v opazovalnico, da jo psihiatri preiščejo, ali je pri zdravi pameti.

× **Plinske maske za konje.** Lastniki dirkalnih konj v Newmarketu na Angleškem so sklenili, da se bodo pridružili čbornožnemu programu svoje vlade in da bodo za primer letalskih napadov zavarovali svoje hleve in živali. Strokovnjaki jim pripravljajo zdaj posebne plinske maske za konje. To pa ni lahka reč, kajti če hoče žival čisto zaščititi pred učinki strupenih plinov, ji moraš dati popolno in nepropustno oblačilo. Takšno oblačilo pa je težavno nositi in narediti. Zato premišljajo zdaj o tem, da bi poleg običajnih mask gradili tudi varne hleve, v katere bi se skrili konji s svojimi trenerji v primeru letalskih napadov.

× **Prvi vozni listek za zračno pot okoli sveta.** Neki možak iz Manile na Filipinih je za okroglih 400.000 dinarjev kupil vozni listek za pot okoli sveta v letalu. To potovanje bo mogoče šele 21. aprila, ko začne prometovati ameriška letalska služba s Hongkongom. Manilčan, ki je gotovo precej petičen, hoče biti prvi na tej poti.

× **Sleparstva Viljema Habsburškega pred pariškim sodiščem.** Pred pariškim apelacijskim sodiščem se je vršila vzključna obravnava proti bivšemu nadvojvodi Viljemu Habsburškemu in njegovi zaročenki Francozini Couybovi. Nadvojvoda Viljem, ki mu je bil cesar svoj čas poveril Ukrajino, je bil pred dvema letoma v Parizu zasačen pri sleparstvih in obsojen na pet let. Državno tožilstvo se je takrat pritožilo proti preizkušni odločbi. Zdaj je bila obravnava v drugi instanci, ki pa ni dosegla praktičnega uspeha, ker je nadvojvoda Viljem s svojo ljubico pobegnil na Dunaj, kjer je zdaj na varnem, kajti avstrijske oblasti ga pod nobenim pogojem ne bodo izročile. V mnogih primerih je nadvojvoda Viljem izsiljeval denar neposredno za povratek Habsburžanov. Tako mu je neki francoski industrijec ponudil posojilo 100 tisoč frankov in Viljem mu je obljubil, da dobi ta denar nazaj, ko zasedejo Habsburžani spet avstrijski prestol. Zdaj je potreboval denar za ureditev sportnega igrišča, zdaj spet si je pomagal s ponarejenim čekom, zdaj je osleparil bogatega industrijca, zdaj zopet lju di, ki so se še sami komaj prebijali skozi življenje. Ker je Viljem v Avstriji, ni mogla biti izrečena sodba. Obravnava je bila odgode na in čez teden dni se bo apelacijsko sodišče znova bavilo s sleparstvi nadvojvode Viljema. Ker ga pa tudi k ponovni obravnavi ne bo, bo izrečena poostrena kazen v odsotnosti.

× **Lastna kri proti božjasti.** »Münchener Medizinische Wochenschrift« poroča o poskusih ruskega znanstvenika Lukaševa, ki zdravi božjast z lastno krvjo bolnika. Vza-

me mu devet kubičnih centimetrov krvi in mu jih vbrizgne pod kožo. To se ponovi vsak tretji dan. Vsega skupaj napravi do 10 vbrizgov. Neugodnih posledic ni bilo opaziti. 18 od 26 teh bolnikov je že tri leta in več brez vsakega napada. V 18 nadaljnjih primerih so postali napadi redkejši in slabši. Kot posebno značilen se navaja potek bolezni pri nekem 27letnem tesarju, ki je imel prej skozi pet let vsak dan napad in je bil po zdravljenju že štiri leta brez vsakega napada.

× **Krava požigalka.** Na posestvu nekega kočarja iz okolice Artstettenu na Nižjem Avstrijskem je nastal požar, ki se je zavojo viharja razširil na štiri sosedna posestva. Vsa poslopja in več glav živine so postali žrtev ognja. Zanimivo pa je, kako je požar nastal. V kočarjevem hlevu se je splašila neka krava, se strgala z vrvi in zbežala ven. Pri tem je prevrnila gorečo svetilko, ki je povzročila požar. Gasilci so si v viharju zaman prizadevali, da bi ogenj zadušili. Zadovoljni so morali biti s tem, da ogenj ni preskočil še na poslopja drugih kmetovalcev.

× **Dvotirna železnica v Sibiriji.** Sibiriska železnica, prometna žila, ki bi ji lahko rekli hrbenica ruske moči, dobi najbrž še letos v celoti drugi tir. Večji del drugega tira je že dograjen, ostalo je še samo 720 km proge med Hsbarovskom in Vorošilovskom, bivšim Nikolajsk-Ururijskom vzporedno z vzhodno mejo Mandžurije južno proti Vladivostoku. Rusi so opravili to ogromno delo delno ob zelo neugodnih razmerah v štirih letih. Položili so 3400 km tračnic, prenesli 63.000.000 kubičnih metrov zemlje in zgradili več tisoč mostov, med katerimi so tudi po več sto metrov dolgi. Razen tega je bilo treba regulirati reko Sejo, pritok Amure, ne glede na zgradbo mnogih kolodvorov in delavnic. Ogromne množine gradbenega materiala so morali dovažati po enotirni železnici, ne da bi pri tem kaj trpeti redni promet. Z dovršitvijo tega dela se bo Rusija znatno približala izpolnitvi industrializacijskega načrta in dovršitvi priprav za obrambo vzhodne Sibirije. Toda šele, ko bo zgrajena približno 1.600 km dolga baikalsko-amurska železnica, bo v glavnih potezah izgrajeno prometno omrežje na ruskem Daljnem vzhodu.

× **Pojocha podgana.** V živalskem vrtu v Chicagu so se podgane silno razpasle in ravnateljstvo je odredilo, naj jim nastavijo pasti. Nekega jutra, ko je bil višji stražar na obhodu, je zaslišal krasno žvrgolenje iz podganje pasti. Tako namreč poročajo ameriški listi. Misleč, da se je po naključju ujela v past ptička, je že hotel past odpreti, a je zagledal v nji pojočo podgano. Učenjaki so se začeli seveda takoj zanimati za čudno podgano in znani naravoslovec profesor dr. Slye je baje že pojasnil zagonetko. Po njegovem mnenju vse podgane pojo, samo da človeško uho ne more prestreči njihovega glasu, ker se širijo glasovi na kratkih valovih. Ujeta podgana ima pa zelo nizek glas in zato se sliši.

× **Japonski čevlji s svilenimi podplati.** Japonska industrija svile si prizadeva izdelovati podplate za čevlje tudi iz svile. Dosegli so baje že zadovoljive uspehe. Svileni podplati bi bili, kakor kažejo dosednji poizkusi, izredno trpežni in bi bila s tem dana velika konkurenca podplatom iz usnja in kavčuka. Novi podplati so tako elastični, da je hoja malodane neslišna. Japonska hoče na ta način onemogočiti uvažanje usnja in kavčuka iz Rusije in Amerike.

× **Hrenovke iz ribjega mesa bodo izdelovali v Nemčiji** na podlagi posebne uredbe, ki jo je izdala te dni nemška vlada, ki hoče na ta način povečati uživanje ribjega mesa.

× **Ušesa rasejo najdalje časa.** Ameriški znanstvenik dr. Aleš Hrdlička, ki je po rodu Čeh, je pred kratkim poročal, da človeški možgani ne prenehajo rasti z dozorelostjo telesa temveč se razvijajo še do petdesetega in celo šestdesetega leta. Dognal je nadalje, da spremlja to možgansko rast podobna rast obraza. Po Hrdličkovih meritvah rase nos do šestdesetega, usta do sedemdesetega, ušesa pa celo še po osemdesetem letu.

× **Ceste bodo oblake.** Na Bavarskem so začeli preskušati tako zvali cestni obliči, ki bo seveda uporaben le na posutih cestah, nikakor pa ne na betoniranih in asfaltiranih. Obliči bo zdravil jame na cestah, ne da bi bilo treba navažati kaj novega materiala. Stroj bo namreč ceste temeljito postrgal ali zobal, ter bo tako naoblano gradivo stlačil v nastale jame ter vse skupaj lepo zgladil. Oblak bo navadno ob mokrotnem vremenu, ko so ceste bolj mehke. Spredej na stroju je napravljen nekak praskač, ki mehko ceste še bolj razpraska, nato pa sledi nož, ki ostrga vse, kar je odvisno. Ta cestni obliči pa ne bo strgal samo cestišča, ampak tudi ob strani ceste travo in rušo, pozimi pa sneg in led.

× **Sam sebe je ugrabil.** Te dni se je vrnil domov Francoz Fustier, stanujoč v Saint Prijeju blizu Pariza, in ni več našel svojega 11 letnega sina. Oče je bil pustil fanta doma, ko se je bil odpeljal na postajo čakati ženo. Oče in mati sta se silno prestrašila, ko sta namesto fanta našla na mizi listek z besedami: »Zahtevamo od vas 1000 frankov. Če jih v 10 dneh ne položite na klop pred hišo, vam bomo otroka umorili.« Fustier je to reč takoj naznanil policiji, ki je začela iskati ugrabitelje, vendar brez uspeha. Novica, da so neznani roparji Fustierjevemu ugrabili sinčka, se je bliskovito razširila po mestu. Vse je bilo strašno razburjeno. Nekega večera pa je stražnik ustavil na podeželski cesti kolesarja, ki se je vozil brez luči. To je tudi na francoskem velik policijski pregrešek. Torej je stražnik kolesarja brž ustavil in ga vprašal, kdo je. Ko mu je nazadnje posvetil z žepno svetilko v obraz, je stražnik ves presenečen v fantu spoznal ugrabljenega Fustierjevega dečka. Seveda je bila pozabljena pomanjkljiva razsvetljava na kolesu, vendar ga je stražnik vzel s seboj na policijo, da se tam natančneje dožene, kdo so bili ljudje, ki so ugrabili nesrečnega fanta. Na policiji je nato fant pripovedoval, da so ga ugrabili trije neznanci. Ko je čez nekaj časa moral svojo izpoved ponoviti, je pripovedoval o osmih roparjih. Zadeva je postala sumljiva, zato so ga ostreje prijeli in fantič je naposled priznal, da je sam sebe ugrabil in sam pisal tisto pismo za 1000 frankov. Deček je naibžrj preveč vneto prebiral detektivske romane.

× **40.000 pilotov v Nemčiji.** Kakor drugod si tudi v Nemčiji prizadevajo, da bi pridobili čim več mladeničev za letalsko službo. Nemci so v vsakem pogledu temeljiti in tako se začno bodoči nemški piloti učiti že z 10. letom. Dečke temeljito preiščejo zdravniki ali so sposobni za letalsko službo. Sposobni gredo v posebne tečaje, kjer se najprej seznanijo z modeli letal, potem pa pride na vrsto še drugo znanje. Nekatere določijo za službo letalskih mehanikov, drugi pa pridejo v tečaje za brezmotorno letanje. V pilotsko šolo pridejo samo najsposobnejši. Glavna letalska šola obsega mladino med 16. in 18. letom. Z 18. letom je letalska šola končana in gojenci delajo letalski izpit. Zanimivo je, kako močno se je po vojni razvilo v Nemčiji letalstvo. Nemška zveza letalskega sporta šteje okrog 500.000 članov in od teh je 40.000 izkušenih letalcev. Glede letalstva je pred Nemčijo menda zaenkrat samo še Rusija.

× **Kdaj se lahko rode petorčki.** Zdaj so časi takdi, da človek še dvojčkov ni vesel, kaj šele petorčkov. Edina tolažba je, da so petorčki si silno redki. Greulich na univerzi v Coloradu je izračunal, da pridejo dvojčki na vsakih 87 porodov, trojčki na 7569, četvorčki na 658.503, a petorčki komaj na 57.000.000 porodov.

× **Kako dolgo more človek ostati brez vode.** Vseučilišče v ameriškem mestu Michiganu se je danje časa pečalo s poskusi, kako dolgo more človek zdržati brez vode. Poskusi so dosegli, da more človek pogrešati vodo samo toliko časa, dokler ne izgubi več kakor 6 odstotkov svoje navadne telesne teže. Tako bi na primer povprečno velik človek, ki tehtja 75 kg, lahko brez posebno nevarnih znakov mogel izgubiti do štiri in pol kilograma svoje teže. Te štiri in pol kilograma pa bi izgubil že v dveh ali treh dneh, ako bi v tem času ne dobil nobene vode ali kake druge tekočine.

S tem bi začela počasi nastopati smrt zaradi žeje. Ameriški znanstveniki, ki je delal te poskuse pravi, da potrebuje človek vsak dan 2000 kubičnih centimetrov vode, da nadomesti tisto tekočino v svojem telesu, katero je izgubil skozi kožo ali pa z dihanjem svojih pljuč. Namen teh poskusov je bil ugotoviti, koliko vode morajo dati bojniki, ki je pravkar preстал operacijo.

× **Za štiri milijarde dinarjev lepoteja na leto.** V Angliji so izračunali, da izdajo angleške dame na leto ogromno vsoto, ki znaša po naši vrednosti okroglo štiri milijarde dinarjev samo za lepoteje. Pri nas bi bila to nekako tretjina državnega proračuna. Dobri del tega zneska znosijo Angležinje v lepotejne delavnice, kjer imajo številni tisoči mladih deklet prav lepo življenje. V tem poslu izurjena dama zasluži prav lahko svojih 1000 Din na teden, pri čemer pa ni vračunana napitnina, ki je tudi ni malo.

× **Našli so 5000 let staro mumijo.** V Egiptu odkrijejo zmerom kakšno zanimivost iz stare egiptovske zgodovine. Zdaj je neki mladi angleški starinoslovec našel neko mumijo, ki o njej pravi, da je še izza časa, ko je vladala v Egiptu prva vladarska rodbina. To je mumija Babue, ki je živel v času vladanja Azaba V., ki je bil vladar iz prve egiptovske dinastije. Grobnica, v kateri so našli to mumijo, je stara okoli 5000 let, kajti dognano je baje že, da je bila zgrajena okoli leta 3200 pred Kristusom. Na njej se vidi, da ni bila ves ta čas pozabljena, ker jo je moral v teku zgodovine že nekdo oropati dragocenosti. Mumija je brez glave. Roparji so najbrže glavo zato odrezali, da so mogli sneti z vrata dragoceno ogrlico.

× **Lesene hiše so v modi.** V Pragi pripravljajo nov stavbni red, ki bo omogočal postavljanje lesenih zgradb. V tem oziru bo Češko-slovaška sledila zdaj zgledu mnogih drugih držav, ki so že priznale, da imajo lesene hiše marsikatero prednost pred zidanimi. Danes je mogoče gradbeni les že tako predelati, da je skoro prav toliko varen pred ognjem, kakor kako drugo gradivo. Češko-slovaška družba za pospeševanje lesnega gospodarstva je razpisala tekmovanje za najprikladnejše načrte lesenih hiš. Čeprav so bili pogoji zelo strogi, je bilo vendar poslanih 96 načrtov. Najboljše načrte bodo dali takoj na razpolago zanimancem, da bodo po teh načrtih lahko že letos začeli graditi lesene hiše.

× **Usmiljeni razbojnik.** Pri francoskem skladatelju Brevillu, ki ima v Passyju svojo vilo, se je izvršil te dni čuden vlom. Trije zakrinkani razbojniki so ponoči vdrl v stanovanje, zamašili kuharici usta in onesvestili

skladateljevega tajnika z udarcem po sencih. Potem so stopili v spalnico, kjer jih je Breville, ki se je bil zbudil, čakal s samokresom v roki. Eden izmed vlomilcev mu je dejal: »Nikomur nočemo storiti ničesar žalega, toda potrebujemo denarja, časi so hudi.« Skladatelj jim je ponudil 500 frankov. S tem so se zadovoljili in odšli. Še prej so tajniku izprali in obvezali rano in kuharico osvobodili.

× **Vila strahov.** V Fordovem mestu Detroitu so objavili dnevnik naslednji oglas: Ali veste, kaj je strah? Če še ne veste, pridite k nam in obljubimo vam 200 dolarjev, če preživite noč v naši vili strahov. Vilo je zgradil podjeten mož, ker je hotel vnoviči navdušenje Američanov za razne zgodbe o strahovih, ki vidimo njih sledove tudi v mnogih ameriških filmih. Tako je bila v mestu otvorena vila strahov, ki vstopnina v njo ni posebno nizka. To je razvidno že iz nagrade onim, ki bi preživeli v vili noč. Toda Američani so pripravljeni plačati nekaj stotakov, samo da spoznajo, kaj je strah. Nihče pa ni prebival v vili strahov noči. Ameriški listi podrobno opisujejo doživljanja svojih poročevalcev v vili strahov, kjer seveda ne straši, pač je pa iznajdljivost tehnikov urenila vse tako, da dobi človek vtisk pravičnih strahov. Pogled na notranjost vile strahov je tako grozen, da še nihče ni mogel ostati v nji več kakor tri ure.

× **Ležanje po operaciji baje ni zmerom dobro.** Zadnja leta je bila večkrat sprožena misel, naj bi v bolnišnicah bolnike po operaciji silili čim prej zapustiti postelje, da bi se tako pospešilo njihovo zdravljenje in preprečile razne bolezni, h katerim so nagnjeni bolniki, če so dolgo priklenjeni na bolniško posteljo. O tem vprašanju je izpregovoril tudi frankfurtski profesor Flörcken. Po njegovem mnenju lahko operiranec vstane še isti dan po operaciji, odnosno drugi ali tretji dan. Izjeme so samo bolniki z nalezljivimi boleznimi, srčnimi napakami in Basedovo boleznijo. Če se ne morejo svobodno gibati po sobi, naj bolniki vsaj sede v udobnih naslanjačih. Če bolnik takoj po operaciji zapusti posteljo, ima to zanj baje ugodne posledice. Občutek boleznin in lastne oslabelosti se prej izgubi, s tem se pospeši hitrejša delovanje mehurja in črev, med tem ko je treba navadno oboje opravljati umetno, če bolnik leži. Dr. Flörcken pri svojih bolnikih, ki so ga ubogali in kmalu vstali, nikoli ni opazil sicer običajne pljučnice. Bolniki so zelo hitro ozdravili, kar je zlasti presenetljivo pri trebušnih operacijah. Samo zaradi reka operiranim ne priporoča dr. Flörcken zapustiti kmalu po operaciji postelje, zlasti ne, če so ležali dalje časa pred operacijo. Treba bo pa seveda še počakati, kaj poreko o tem drugi zdravniki.

Velikonočni pozdravi

Veselo veliko noč
želijo sorodnikom, prijateljem
in znancem:

BEOGRAD. Orožniški podnarednik Dominik Koderman (Hotič pri Litiji).

BOSILJGRAD. Slovenski vojaki pri 1 p. p.: Danijel Lepin (Rožni dol pri Semiču), Franc Kocjan (Butoraj pri Črnomlju), Matija Starešinič, Nikola Čemas (Preloka pri Vinici), Peter Popovič, Jože Gornik (Suhor pri Metliki), Tine Mihelič (Vinica).

DJEVDJELJA-MIROVCE. Orožniki Franci Colarič (Dol-Sv. Križ pri Kostanjevici), Stanislav Petrič (Vrhnika pri Rakeku) in Stanko Černe (Litija).

KONJSKO. Orožniški kaplarji: Vinko Lovšin (Ribnica na Dolenjskem), Povirk Jožef (Zagorje ob Savi), Pirc Alojz (St. Jernej na Dolenjskem).

KRAGUJEVAC. Slovenski fantje pri 19. p. polku: Oto Vrhunec, Praprotnik Janko in Franc, Perne Vinko, Koželnik Martin in Vodovnik Franc.

KRUSEVAC. Slovenski vojaki v 4. p. p. kaplarji: Majcen Alojz (Ivanjkovec), Grmič Jožef (Ormož), Fajfar Jakob (Jeruzalem), Verši Franc (Sv. Marko) in Munda Lovrenc (Sv. Marko); redovi: Kociper Franc (Brebrovnik), Znidarič Stefan (Litmerk), Rizman Franc (Brebrovnik), Rojko Konrad (Ptuj), Makoter Jožef (Cven), Horvat Franc (Sv. Lenart), Moravec Franc (Lunovec), Munda Peter (Seneški vrh); podnarednik Albin Kunst (Poljčane).

KRAGUJEVAC. Slovenski vojaki v vojni tehničnem zavodu: Zabukovec Franjo (Velike Lašče), Meden Zvonko (Grahovo), Gaber Josip (Trnovlje), Povše Josip (Vrha St. Rupert), Zvegljič Ivan (Videm-Krško), Kajbič Joško (Čemšenik), Pivk Jože (Rovte), Naglič Franc (Zg. Bela), Ambrož Franc (Hrušica), Kaluža Mihael (Zalog).

KUMANOVO. Prekmurški fantje pri 22. p. p.: kaplarji: Jakič Stefan (Markovci), Lanjšček Janez (Dolenci), Balek Aleksander (Neradnovci); redovi: Perš Jožef (Šulinci), Gomboc Franc (Zenavije), Campin Anton (Bogojina), Gostonj Antal (Čepinci), Loveňjak Vendel (Neradnovci), Varga Karel (Dobrovniki), Kodila Stefan (Selo), Lum Elek (Petrovci), Lum Viljem (Šulinci), Dovidije Lajoš (Stanjovci).

MAJDAN-VRDNIK. Orožniški podnadrednik Letič Ignac (Sv. Vid pri Ptuj) in kaplar Pesek Mihael (Prepole pri Mariboru).

NIŠ. Igriški Franc (Sv. Magdalena—Sv. Pavel pri Preboldu), Pirnat Ivan, Livk Jakob (Vransko), Kok Franc (Zg. Podvin—Polzele), Skok Anton (Motnik), Horvat Alojz (Žužemberk), Sencžetnik Rudi (Stahovica pri Kamniku), Atišek Franc (Ljubno ob Savinji), Osolnik Stanko (Celje), Flis Franc (Nova Cerkev pri Celju), Humar Anton (Kranj), Pavlič Franc (Visoko pri Kranju), Višnič Franjo, Sekel Julij in Kovačič Božo (Varaždin), vsi pri bolničarski četi.

NOVI SAD. Orožniki pri štabu dunavske orožniškega polka: naredniki Rijavec Anton, Matjašič Alojz in Glas Alojz; podnadredniki Zagar Ignac, Okorn Franjo, Gregorin Alojz, Bregar Ivan; kaplarji Čepak Franc, Pišler Franc, Zmaher Jožef, Černivec Marko in Kolar Franc.

OSIJEK. Slovenski vojaki 2. pontonirskega polka: Kirar Rudolf (Studenci pri Krškem), Miričnik Miha (Otiški vrh), Potočnik Matija (Sv. Križ), Turk Janez (Poljčane—Rečica), Švajger Anton (Podsreda), Kodrič Anton (Šmarje pri Jelšah), Račič Jožef (Brezice—Mali Obrež), Jančar Josip (Česna vas), Medved Jožef (Česnice), Štras Jožef (Cigelnica—Novo mesto), Papež Jožef (Hinja—Ptuj), Kužnik Franc (Kočevje), Glibe Anton (Mala gora), Lesar Alojz (Ribnica—Lušje), Glica Viktor (Sv. Miklavž), Krajnc Janez (Trnovska vas), Lešnik Jakob (Grajeno), Šegula Vladimir (Moškanjci), Drevenšek Janez (Sv. Lovrenc), Bauman Matija (Hom—Ptuj), Verbus Franc (Kamnica), Štrukelj Valentin (Selnica ob Dravi), Bren Jurij (Slovenska Bistrica), Šaletinger Franc (Sv. Marjeta ob Pesnici), Filipič Stjepan (Nedeljske), Zorko Viktor (Nedeljske), Kokalj Anton (Bočna vas), Gimpel Jožef (Toplice), Blatnik Angel (Hinja—Ptuj), Kocjančič Alojz (Žužemberk), Colnar Tomo (Kočevje), Glibe Anton (Kočevje—Breg), Ravbar Josip (Jurška vas—Šmihel), Seničar Ivan (Zabukovje—Teharje), Potočnik Ivan (Trbonje—Vuzenica), Strmšek Peter (Bočna), Pregrad Janez (Podsreda), Hrčič Matija (Velika Nedelja), Junger Viktor (Sv. Urban—Ptuj), Zupančič Jožef (Hajdina—Ptuj), Petrovič Franc (Rogoznica—Ptuj), Bezjak Jakob (Markovci—Ptuj), Slatnik Anton (Hom—Ptuj), Čurin Stanislav (Kog—Gošeninci), Šmigon Stefan (Duplek), Graber Herman (Hoče), Emeršič Mihael (Haloze), Kavčič Feliks (Ivanjkovci), Maroh Martin (Pobrežje—Ptuj), Klajnshek Anton (Sv. Vid pri Ptuj), Znidarič Ivan (Polenshak), Cigula Otmar (Juršinci), Krajnc Franc (Sv. Martin), Zele Alojz (Kočevje), Dolar Ivan (Kočevska reka), Podlogar Jožef (Velike Lašče), Ostanek Ernest (Rakek), Hendar Ciril (Kamnik), Zečnik Rudolf (Guštanj—Brezno), Rubnik Danijel (Bočna), Vračan Jožef (Sv. Peter pod Sv. gorami), Frece Karel (Vranska gora), Kotnik Ignac (Šmarje pri Jelšah), Železnik Jožef (Gornji grad—Radmirje), od bolničarske čete: Lužnik Friderik (Trbonje—Vuzenica), Škorjanc Janez (Trbonje—Vuzenica), Lesnik Franc (Razbor pri Slovenjgradcu), Javornik Jožef (Kozjak) Anton Kumer (Luče), Ladislav Giobonik (Pameče pri Slovenjgradcu), Turker Ivo (Pameče pri Slovenjgradcu), Grobelnik Jernej (St. Janž pri Dravogradu).

PRIZREN. Slovenski fantje pri 30. p. p.: Repas Adolf (Maribor), Danev Jože (Gaberje—Dobova), Meh Alojz (Šmartno ob Paki), Šmonkar Konrad (Mislinje), Turašek Drago (Braslovče), Breclj Tone (Guštanj), Mažgon Ignac (Sv. Jurij ob juž. železnici), Sitar Alojz (Ponikva ob juž. železnici), Bačovnik

Alojz (Šmihel pri Mozirju), Čokan Franc (Loka—Mozirje), Zupan Maks (Maribor), Anderluh Ivan (Sv. Peter na Medvedjem selu), Videc Anton (Klajnce—Svetina), Gašper Pavel (Mislinje), Krefel Ivan (Dobjetina), Pilpaher Franc (Ponikva), Planinšek Ivan (Mislinje), Ločan Ivan (Šoštanj), Seidel Ivan (Mislinje), Veber Franc (Ponikva), Bizjak Martin (Pečovje—Store), Ojsteršek Mihael (Svetina), Močnik Viktor (Svibno—Radeče), Podlesnik Valentin (Selo—Vransko), Podpečan Franc (Remše—Galicija), Oblišar Karl (Stara vas).

RAKEK. Podpredsednik finančne kontrole Anton Tacer.

RTANJ. Slovenski rudarji: Suša Franc, Teržan Ivan, Kampuš Josip, Brezgovšek Josip, Zefran Leopold, Zupanc Franc, Romih Matija, Razboršek Alojz, Ribič Franc, Plevnik Jakob.

RTANJ. Slovenski fantje iz rudnika: Jamnik Valentin (Vrh pri Želimljah), Lušina Alojz (Gornje Jelenje), Macur Ivan, Plavštajner Rudolf, Robič Jožef (Loka—Žusem), Razboršek Ciril, Presekar Viktor, Čestnik Ivan (Trojane), Zelic Jakob, Hercog Jože, Razboršek Alojz (Kalobje).

SARAJEVO. Slovenski vojaki 10. p. p.: Kern Janez (Škofja Loka), Primožič Vencelj (Podjelovo brdo nad Šk. Loko), Klun Ludvik (Bukovica pri Ribnici), Colnar Jožef (Nova vas pri Kočevju), Murgelj Jožef (Dolnji vrh pri Novem mestu), Urh Vinko (Borovnica pri Ljubljani).

SARAJEVO. Slovenski vojaki pri 10. p. p.: Strlič Matej, Trkman Ivan, Rakar Franc, Kastelic Janez, Velkavrh Matej, Gros Franc, Korošec Ivan, Kmetič Peter, Mavrič Miha, Negro Alojz, Vuksan Ivan, Kerč Miha, Čuk Jaka, Murgelj Jožef, Miklavčič Joško in Pirc Hinko.

SJENICA. Orožniški kaplar Jože Hiti (Osredek pri Begunjah).

SOMBOR. Drenec Franc (Stara vas pri Bizeljskem), Hudina Franc (Drenovec pri Bizeljskem), Vrščec Ivan (Sv. Vid pri Bizeljskem), Balos Jože (Sromlje), Tomše Leopold (Globočice), Mažuz Anton (Bukovje), Ovelber Janez (Št. Jernej), Arzenšek Ivan (Celje), Šlibar Stanko (Mozirje), Zaje Franc (Velika gora), Hotko Anton (Globoko), Cvetko Edvard (Brezice).

SREMSKA KAMENICA. Gojenci orožniške podoficijske šole: Franc Kačičnik, Vinko Podboršek, Franc Česnovar, Franc Ahčin, Franc Bečan, Franc Peček, Valentin Ravšelj, Anton Muha, Albin Zdovec, Rudolf Anton, Alojz Rižnar, Konrad Hojnik, Franc Triplat, Jože Strancar, Jože Tomc, Kozma Debeljak, Ervin Rozenberg, Martin Ajdnik, Janez Centrih, Janez Cerovšek, Stefan Petrovič, Alojz Mernik, Janez Drač, Jožef Šraj, Ivan Cigut.

SREMSKA KAMENICA. Gojenci orožniške šole: Tanšek Stefan, Vrabčič Ivan, Pekošek Martin, Cerovšek Janez, Peček Franc, Mernik Alojz, Birk Anton, Zugman Lovrenc, Kačičnik Franc, Frelih Ignac, Šneler Franc, Budna Anton, Mirtič Josip, Gornik Adalbert, Bohinc Andrej, Lesar Rudolf, Bogataj Josip, Ančnik Vid, Seršen Miroslav, Podgoršek Jožef, Jošt Janez, Trček Franc, Klepec Julij, Klemenčič Franc, Vidovič Leopold, Klopčič Franc, Roršek Vincenc, Tomšič Ivan, Klinc Janez, Zvegljč Franc, Andošek Josip, Počkaj Josip, Šavrič Ivan, Ajnc Andrej, Cigut Ivan, Drač Janez, Centrih Ivan, Rozenberg Ervin, Šraj Josip, Petrovič Stefan, Ajdnik Martin, Raušel Valentin, Muha Anton, Zdovec Albin, Hojnik Konrad, Debeljak Kozman, Triplat Franc, Bečan Franc, Ahčin Franc, Česnovar Franc, Tomc Jožef, Podboršek Vinko, Rižnar Alojz in Rudolf Anton.

TREBINJE. Slovenski vojaki pri art. polku: Lajoš Kočar (Nuskova), Ivan Makovec (Sv. Jurij v Prekmurju), Franc Cvernjak (Krunčevnik), Matija Lukač (Krog), Karel Ratnik (Vanča vas).

VALJEVO. Slovenski fantje 2. mitraljske čete 5. p. p.: Godar Franc, Pečnik Alojz, Novljan Franc, Dorenčec Martin, Vidic Ignac, Mustar Janez, Rabuda Avgust in Matus Franc.

VOJNOTEHNIČNI ZAVOD. Slovenski vojaki pri tehničnem bataljonu: kaplar Cergolj

Jože (Dravljje), redovi: Škodler Jože (Notranje gorice), Bedjanič Franc (Mihovci), Lukon Anton (Rovije nad Logatcem), Kalan Franc (Škofja Loka), Peterc Franc, Maroff Franc in Malerič Anton (Ljubljana).

BOSILJGRAD. Franc Zaberl, graničar.

★

CHOMOTOV (Češkoslovaška). Anton in Jurij Majetič (Dolni Potok).

★

SEEGRABEN (Avstrija). Anton in Marija Kopmaier, Liza Godec, Mihael in Alojzija Navršnik Andrej in Marija Feigl, Ivan in Jožefa Keihar, Alojz in Rezi Keihar, Franc in Ana Zupanc, Stefan in Roza Vogrič, Viktorija Laharna, Marija Lesar, Franc in Franciška Fidler, Vid Ruprecht, Anton Pajek, Jožef in Magdalena Gošer, Avgust in Marta Gošer, Ignac in Cecilija Stergar, Matija in Amalija Pečar, Ivan Jug in Jože Korpar.

★

ERKENSCHWICK (Nemčija). Narodno žensko društvo: Jožefa Lokar, Jožefa Tomažič, Elfrida Hervatič, Marija Dreo, Marija Peterlin, Ana Kovač, Ivana Sever, Marija Dolar, Pavla Peterlin, Terezija Peterlin, Elizabeta Končina, Ana Končina, Antonija Suster, Neža Fekonja, Marija Pevec, Greta Tomažič, Bernardina Jezernik, Matilda Jezernik, Franciška Hitti, Franciška Blažič, Marija Paul, Alojzija Klečnik, Ana Hambrink, Jožefa Paklein, Alojzija Tomažič, Antonija Avina, Friderika Zidar, Terezija Zorko.

DORTMUND-MENGEDE (Nemčija). Jakob in Marija Rebernak Konjice in Naklo pri Kranju.

★

BRIENNE LE CHATEAU (Francija). Ivan Horvat (Brezovica v Prekmurju), Elizabeta Nedl (Babinci pri Ljutomeru) Ivana Čeh (Presika pri Ljutomeru).

PORNO (Francija). Modic Ivan, (Studeno Bloke) Klančar Anton (Glinca—Bloke), Zgonc Rafael (Strmica—Bloke), Modic Alojzij (Bloke).

LA MACHINE (Francija). Rožbina Likonik, Pader in Anzelmi.

COMBELLE (Francija). Cene Jožef in Marija z družino.

ORLEANS (Francija). Franc Poje (Novi kot) z ženo in otroki.

FONTAINEBLEAU (Francija). Juro Ožbolt stari in ml. Josip Ožbolt (Krajinci), Filip Zagar (Kozji vrh), Franjo Šebal in Jakob Lipovac (Prezid).

LA ROCHE EN BRENIL (Francija). Ivan in Julka Poje in otroka (Novi kot).

CAMBRAI (Francija). Ludovik Rac, Ludovik Benko in Vilma Benko (Gornji Slaveči), Janez Skadnik, Stefan Hajdinjak (Nusko va).

BRANDEVILLE (Francija). Volf Dragotin Muhvič Ivan (Okrivje), Košorog Franjo, Rudolf Zagar (Ravnice pri Tršču).

VOSGES (Francija). Ludvik Ferko, Mihael Ferko in Viljem Rogan (Dolnji Slaveči).

MONTHAIRONS (Francija). Flegar Alojz (Čelinci pri Čankovi).

LANGPERRIER (Francija). Šeruga Elek, (Salovci), Nanhorez Jožef (Veliki Dolenci), Ritlop Geza (Murska Sobota), vsi z družinami.

Vsi, ki trpite na kurjih očesih

pridite da Vam jih s koreninico in brez bolečin odstranimo. Takoj Vam bo odleglo. Zopet ure ob delavnikih od 7.30 do 18.30, ob nedeljah od 7.30 do 12 ure, v kopališču hotela Slon — Franciška ulica 3.

Listnica uredništva

Dopisnikom, Kar je ostalo in je dobro, pride na vrsto. Ponovno opozarjamo, da mnogočesa ne moremo objaviti, ker so tiškovni paragrafi hudi. Torej brez zamere!

V znamenju sovraštva

»Ljubiti moraš brata!« To je rekel On, ki krvavel na križu je razpet, da rešil bi sovraštva svet.

Potem je šel.

»Med vami naj bo mir!« v slovo je del.

A ni miru, ljubezni ni. Dva tisoč let bo že. Orožje, kri, sovraštvo ne molče.

V sovraštva znamenju človeštvo bič vihti, v sovraštva znamenju po zemlji teče kri. Nešteto tihih je grobov, a vsi kričijo: »Sovraštvo nas je izkopal! O, gorjél!«

In ni ga, ki pomislil bi na Njega, ki dal je vse, da rešil bi človeštvo zlega.

Morda, ko zdaj na zemlji zre ljudi, svoj mora skrivati obraz v dlani in solze so njegove spet boleča kri.

Mirko Brodnik.

Frančka

Še nikoli ni bila Frančka tako sama kakor to leto, ko jo je zaneslo v daljnje mesto. Doma ni bilo kruha za vseh deset in iti je morala s košaro v roki za delom. Poslali so jo v mesto, kjer so imeli neko sorodnico. Ta naj bi ji priskrbel službo.

In prišla je med vrvenje množic. Kar noga ji je zastala, ko je naenkrat zagledala pred postajo toliko ljudstva. Ni se upala stopiti čez cesto. Avtomobili so švigali pred njo, in zdelo se ji je, da jo bodo zmele, če jim bo stopila preblizu ali pa si poskušala med njimi utreti pot. Potem je le dobila nekoga, ki ji je pokazal ulico, kjer na bi bila stanovala njena sorodnica. Plašno je potrkala na vrata in čez dolgo so se odprla. Stara, tuje govoreča ženska je pogledala na hodnik. Komaj se je sporazumela s Frančko in ji povedala, da je njena sorodnica že pred letom dni umrla. Potem je vzela ona njeno stanovanje v najem.

Frančki so se zašibile noge. Kaj naj počne zdaj v tujem mestu, kjer nikogar ne pozna? Niti računala ni na to, da svoje stare tete ne bo dobila. Kam naj se obrne za službo, ko nikogar ne pozna? Potožila je tuji gospe svoje gorje in tudi ona ji ni vedela pomagati z nasvetom. Potem so se ji vdrlle solze in te so omečile staro gospo, da ji je ponudila podstrešno sobico za nekaj dni. Ni bila starka tako odurna in brez srca, kakor se ji je izprva zdela.

Potem se ji je posrečilo, da je še prav kmalu dobila službo pri neki družini s kopico otrok. Trdo delo je bilo, toda opravljal ga je z voljo, skoraj z veseljem. Kar radi so jo imeli v družini. Za vsako reč je znala prijeti in kmalu se je otresla tistih nerodnih zadreg, ki so prirojene vsakemu človeku s kmetov, če pride med nove ljudi.

Vsako nedeljo popoldne je imela prosto. Poleti je izrabila lepe popoldneve, da je hodila po mestu in ogledovala visoke hiše. Da, tako visoke so bile, tako strme, da se je časih kar zbala, da ji ne bi zdaj kdaj katera zagrmela na glavo. In potem je šla v park, poiskala kakšno prazno klop in sedela tam, mislila na domače. Pogosto jim je pisala in časih je še priložila kakšen denar za najmlajše. Saj so siromaki. Oblačiti jih je treba, jesti pa morajo tudi. Sama je od doma le redko dobila kakšno pismo. Seveda, vsi

so precej nerodni za pisanje in mati sploh pisati ne znajo. Kako ji bilo zadnjič toplo pri srečanju, ko ji je pisala najmanjša sestra, in se ji zahvalila za staro obleko, ki ji jo je bila podarila gospodinja zanj.

Pozimi je ostajala večji del doma. Kaj naj bi bila tudi delala v mestu ali pa v parku? Potem pa se je začela bližati pomlad. Kar streslo jo je, ko se je nekdo mimo grede pogledala v ogledalo, pa je videla, kako je blede. Vsa zdrava barva, ki jo je prinesla z doma, je izginila.

Zato je prvo nedeljo spet odšla v mesto. Kako prijetno ji je bil zrak, ki je bil še hladen, pa je bil vendar že pomešan s prvim dihom juga in zelenja. Mislila je na dom. Oče že hodi po njivah in premišlja, da bo treba začeti orati. Morda je že snel steklena zunanja okna in nataknil lesene oknice. V meji cveto trobentice. Tu jih vidi samo časih na trgu, kadar gresta z gospo kupovat.

In potem je prišel on. Sedla je na klop, pa se ji je pridružil. Prikupen fant je bil. Sama ni vedela, kdaj se je zapletla z njim v pogovor. Kaj vse ji je povedal. Zdaj je še delavec na železnici, začetnik, pa bo že prišel naprej. Trdno je o tem prepričan in volje mu ne manjka. In ko bo imel že večjo plačo, se bo oženil in si napravil dom. Ali ima že dekle? Še ne. Tudi iskal je še ni.

Drugo nedeljo je spet prišla tja. Sama ni vedela, kaj jo je vleklo v tisti konček parka. Šele ko je prišel tudi on, se je zavedela. Njega je čakala Zardela je ob tej misli. In spet sta govorila. Potem jo je spremil do doma in v veži jo je poljubil. Izpreletelo jo je kakor ogenj po vsem telesu in kri ji je zalila obraz. Dobro, da on v mraku tega ni videl. O, Jovo...

In potem... Prišla je nedelja, ko je bila njegova. Kako se je to zgodilo, — saj se sama ni zavedala. Ko sta se vračala proti njenemu domu, sta oba povešala glavi in nista govorila. O ničemer. Tudi o prihodnosti ne.

Nekega dne je med delom omedlela. Izprva je mislila, da je to navadna slabost, šele potem se je zavedela resnice. Mati bo. Mati. Vzdrhtela je. Kaj bo z njo? Kaj bo rekel Jovo? Kaj bodo rekli drugi.

V nedeljo mu je zaupala svojo skrivnost. Prebledel je. Potem je tiho rekel: »Govoril bom z nekim prijateljem. Ta mi bo pomagal...« Drugo nedeljo je privedel s seboj v park odurnega človeka, ki se ji je že v prvem trenutku, ko ga je zagledala, zastudil. In v njegovi družbi sta šla nekam v predmestje, v skrito ulico, k neki ženski. O, kaj je ta vse počela z njo! Frančka je morala skriti obraz v dlaneh, če je na to pomislila.

Krvavela je. Ponoči se je zvijala po postelji. Drugo jutro so jo odpeljali v bolnišnico. V sredo, — velika sredo je bila — je zdravnik ugotovil vnetje, zastrupljenje krvi.

Izpraševali so jo, kje je bila, kdo ji je pomagal... toda molčala je. Niti njemu ni sporočila, kaj je z njo. Strašno je trpela. Usmiljenka, ki je prihajala k njej, jo je sočutno gledala, toda opmagati ji ni mogla.

Tudi domov ni pisala. Da ne bodo v skrbeh.

Velika sobota je bila, ko je tudi sama spoznala, da bo z njo konec. Nepristano so ji dajali injekcije, da se še ganiti ni mogla zaradi njih. Potem ji je sestra plaho rekla, naj rklje izpovednika — za vsak slučaj. Frančka se je žalostno nasmehnila. Ustnice so se ji skrivile in pokimala je. Duhoven je prišel. Tiho mu je razkrila svojo dušo.

Na veliko nedeljo popoldne je bila že čisto mirna. Mislila je na park, na tisto klopico, kjer se je bila prvič sestala z Jovom. Siromak Čakal jo bo, ona pa leži tu in ve, da ji ni več pomoči.

Zunaj se je kopalo vse v solncu. Ko je prišla sestra, ji je rekla Frančka s slabotnim glasom:

»Sestra, tako rada bi videla še malo solnca...«

Na bolniškem vozičku so jo odpeljali na majhno teraso. Sama je ostala tam. Sestra ji je obljubila, da se vrne takoj, ko bo razdelila bolnikom žužino.

Nekje v daljavi je slišala šum velikega mesta. O, kako daleč je bilo že vse to od nje. Novo življenje je preživela tu v bolnišnici.

Omrtničena roka ji je ležala na odeji. Pogledala jo je. Kakor vosek je bila. Dotaknila bi se je bila rada z drugo roko, pa se je ni mogla.

O, če bi zdajle prišel Jovo! Hudo bi mu bilo.

Jovo, Jovo, tako delajo s tvojo Frančko, ti pa ničesar ne veš. Čakaš jo, pa je ni.

Od nekje je začula Frančka zvonjenje. Vzdrhtela je. Da, velika noč je danes. Prvič, da je ne praznuje doma. Prvič, da je sama.

Tam pa nesejo bandera čez polje in topiči pokajo... »Aleluja« pojejo gospod župnik sredi zelenicah njiv, med belimi hišami. In Frančka gre za procesijo z materjo.

»Mati...«

Tih nasmešek je legel na Frančkin obraz. In ni izginil. Še čez dolgo, ko je prišla sestra, da odpelje Frančko nazaj v sobo, je krasil njen hladni, mrtvi obraz.

Boris Rihteršič

Zadragarjev Janez se je izpreobrnil

Vesela velikonočna zgodba

Na cvetno nedeljo popoldne se je Zadragarica čudila, da se njen sin Janez ne gane od hiše.

Nobeno nedeljo ni zdržal doma, takoj po kosilu je šel na vas in ga tisti večer mati ni več videla. Danes, pa prav danes, ko Zadragarica želi, da bi sina ne bilo doma, se ta ne premakne od mize.

Dekla je že zdravljaj pomila, pospravila in šla domov na obisk. Tudi hlapec se je po kosilu leno pretegnil, zazehal in jo nekam mahnil.

Samo njen sin, ta Janez janezasti, je danes prirasel na klop.

Zadragarica je kar vročina spreletavala, ko je pomislila, da se lahko vsak čas pripelje Knupež iz Račje vasi, postaven gospodar vdovec, kupovat telico in bi hkratu Zadragarica napeljala pogovor na možitev.

Zadragarica je namreč sklenila, da ne bo več prenašala težav vdovskega stanu. Saj petdeset let tudi za žensko še ni taka starost, še prav posebno pa ne zanjo, ki je košata, skoraj brhka kakor dekle in bi ji človek prisojil kvečemu štirideset let.

Zadragarica je omožila dve hčeri, eno v domačo, eno v sosedno faro.

Sin Janez, najmlajši, pa ji dela same preglavice, zato se je odločila, da mu še ne bo izročila grunta. Saj je še mlad, komaj trindvajset let šteje.

Ali je to čemu podobno, da bodoči gospodar vse noči prebije po gostilnah ali bogve kje, podnevi, ko je treba prijeti za delo, pa spi in poseda okrog oglov?

Včasih ni niti enega jajca pri hiši, in to spričo cele jate kokoši prave štajerske pasme. Kje so jajca? Janez jih pridno pobira po gnezdih in jih nosi v gostilno za pljačo.

Ni torej čudno, če se je Zadragarica premislila in se namenila, da še ne bo tako kmalu dala vajeti iz rok.

Zmeraj bolj jo je mikala možitev. Knupež je bogat dedec, lepo, nezaolženo posestvo ima, pa edino hčer, ki se bo menda tudi kmalu omožila, saj pravijo ljudje, da si snubci pri Knupežu kar kljuje podajajo.

Ampak Knupeževa Micka po vrsti vse odbija, samo eden ji je najbolj pri srcu, namreč sam Zadragarjev Janez.

Zadragarica je že slišala o tem, pa se ni dosti zmenila za to, češ, da se njen sin Janez tako povsod ženi, pa se nikjer ne osmrdi.

Prav zato se je še bolj zagrizla v misel, da se sama omoži.

Na sredpostnem sejmu ji je Knupež pomagal barantati za kravo in sta se takrat zmenila, da pride na cvetno nedeljo gledat telico, ki jo namerava kupiti. Tako bi Zadragarica lahko napeljala vodo na svoj mlin. Ampak na tistem, brez prič. Zaenkrat ne sme nihče izvedeti njenega namena, zlasti ne sin Janez, ki kakor nalašč danes noče nikamor iz hiše.

Slednjič Zadragarica ni mogla več krotiti svoje nejevolje.

»Janez«, je rekla, »kam naj se pa to zapiše, da si danes tako pust in čemeran?«

Janez je začudeno pogledal mater.

»Pust in čemeran? Zakaj?«

»Kaj jaz vem! Sediš in sediš in se ne premakneš od mize.«

Janez si je podpiral glavo in se smejal. Nagajivo so se mu zabiskale oči, a Zadragarica tega ni opazila.

»Včasih ste pa prav narobe rekli, mati.«

»Rekla, seveda sem rekla, ampak tega spet misem mislila, da bi kar svetnik postal,« je odgovorila Zadragarica, stopila k oknu in se naskrivaj ozrla skozenj, če se nemara že ne pelje Knupež.

»Svetnik bom postal, svetnik. Izpreobrnil sem se, ali verjamete, mati?«

Zadragarica je za trenotek kar onemela.

»Kaj,« se je zavzela potem, »ti si se izpreobrnil? Za koliko časa pa?«

»Za zmeraj, mati!«

Zadragarica se je prisiljeno zasmejala.

»Za zmeraj? Če bi ti le mogla verjeti. Najbrže si spet vso noč prekrokal, zdaj pa se držiš kakor mokra kokoš. Ampak če misliš spet na noč v gostilno, je boljše, da greš zdaj, to ti povem, Janez.«

Nagajivost Janezova ni poznala več nobenih meja.

»Ne zdaj, ne zvečer,« je mirno dejal. »Saj pravim, da sem se izpreobrnil. Če hočete, mati, vam preberem tole zgodbo iz pratike. Prav zabavna je in poučna.«

Zadragarica se je le s silo še premagovala, da ni sina kar nagnaša od doma. Stalno je pogledovala skozi okno in se nemirno ozirala na stensko uro.

»Ti kar sam beri tiste čenče, jaz imam drugih skrbi dovolj!«

»Kakor hočete,« se je Janez nasmehnil. »Bom pa sam bral. Enkrat sem že prebral, pa mi je tako všeč, da bom še enkrat.«

Zadragarica je cepetala po sobi sem in tja, kakor bi hodila po kostanjevih jezicah.

»Ali nemara koga pričakujete, mati? Je s prav nedolžnim obrazom vprašal Janez.

»Koga bi pričakovala? Ne jezi me še ti in se mi že izgubi izpred oči,« je Zadragarica dala duška svoji nejevolji, šla in zaloputnila duri za seboj.

Janez je ostal sam v sobi.

Veselosť mu je sijala z obraza, ko se je zamišljeno zazri skozi okno. Pogled mu je spaval čez dvorišče in dalje preko zelenecih polj, kjer se je na drugi strani ob vznožju nizkega gričevja belila v soncu Račja vas. Domačija, ki stoji nekoliko na bregu, je Knupeževa. Tam je doma Micka, Janezova dekle, zaradi katere se je prav za prav »izpreobrnil«. Ampak Micko ima zares rad. Pa še hiteti bo treba s poroko, da Micke ne prehitijo težki čas.

Vse je še skrito, še nihče ne ve ničesar o tem, niti Knupež sam, o katerem mu je Micka pravila, da misli na cvetno nedeljo priti k Zadragarju zaradi telice.

Takrat boš pa lahko govoril z očetom, Janez, mu je dejala in zajokala. »Če me ne vzameš, bom šla s otrokom naravnost v vodo.«

Janez se je torej po sili izpreobrnil.

In danes, na cvetno nedeljo, čaka doma, da se pripelje Knupež. Nalašč ni hotel omeniti materi ničesar o tem. Čudno pa se mu vendar zdi, zakaj ga mati baš danes spravlja od doma.

»Nemara mati že kaj vedo,« je tuhtal sam pri sebi, »pa se hočejo sami prej pomeniti s Knupežem. Naj bo, kakor hoče, jaz ostanem in počakam, če je materi prav ali ne.«

Na dvorišču je zaropotal kolesetj.

Janez je skočil k oknu.

»Aha, oče Knupež je že tu. Zdaj pa pijunimo v roke in se pripravimo.«

Zadragarica je skoraj planila v sobo.

»Knupež se je pripeljal zaradi telice. Ali boš še čepel tu ali...«

»Zakaj pa ne, mati. Bom lahko katero rekel pri sklepanju kupčije.«

»Svojeglavec!« je siknila Zadragarica, a drugega ni utegnila reči, zakaj že so se odprla vrata in Knupež, visok in oblasten kmet, je vstopil.

»Bog vam daj dobrega,« je pozdravil in se razkorajil na sredi sobe.

»Bog daj, Bog daj,« je odgovorila Zadragarica. Janez pa:

»Kar prisedite, oče Knupež! Pratiko študiraj!«

Knupež je sedel in trdo spustil komolca na mizo.

»Včasih je dobro malo po pratiki brskati, da se ve, kakšno bo kaj vreme. Ampak jaz

nič ne dam na tista prerokovanja.«

»Saj res tisto ni bogve kaj, je pristavila Zadragarica, samo da je nekaj rekla. Vsa poparjena ni vedela, kaj bi.

»Kaj boste pa movega povedali, oče?« je prav nevedno vprašal Janez.

»Kaj? Saj menda veš, da sem prišel telico gledat. Ali mi nisi nič povedala, Lenka?« se je obrnil Knupež k Zadragarici.

»Kaj mu bom pa pravila, saj ga ni nikoli doma, samo danes tiči za mizo, kakor bi bil prirasel nanjo.«

»Veste, oče Knupež,« se je nasmehnil Janez in si prižgal cigareto, »mati mi nočejo verjeti, da sem se izpreobrnil.«

»Ne bodi norčav,« se je ujezila mati. »Pijamec se izpreobrne, ko se v jamo zvrne. Čas bi že bil, da bi se že enkrat izpametoval, to je res. Dokler pa bom morala sama gospodari, bom tudi sama ukazovala!«

»Izročiti mi, mati, bom pa jaz gospodari,« je Janez brž prijel za besedo.

»Kajpak! Dokler bom mogla, bom vlekla voz. Če ga že zdaj tebi prepustim, bo kmalu v jarku.«

»E, kaj se bosta pričkala,« je Knupež zamahnil z roko. »Ali ne bi šli telico gledat?«

»Oče Knupež,« je dejal Janez in se dvignil izza mize. »Ko boste za telico zglihala, pa še za vašo Micko naredimo. Jaz bi se namreč rad oženil.«

Te nepričakovane besede so Zadragarico naravnost poparile.

»Janez,« je skoraj zakričala, »če ne boš nehal zbijati svojih neslanih šal, bom zares huda!«

Knupež se je pa suho smejal.

»Veš, Janez, naša Micka bo že sama izbrala. Naj izbere, kogar hoče, branil ji ne bom prav nič.«

Kakor divji se je Janez zavrtel po sobi.

»Juhuhu, oče Knupež! Potem je pa vse dobro! Mati še vi tako recite!«

»Molči in pusti me pri miru. Povem ti, da se bom jaz sama omožila. Si zdaj slišal?«

Janez je nekaj časa bulil v mater, potem se je pa na vso moč zakrohotal.

»Vi se boste omožili, mati? A tako, zdaj razumem, prej nisem. Prav, prav, še boljše tako!«

Knupež je vstal od mize.

»Če se misliš pripraviti, bom pa kar šel. Janez, ubogaj mater, ti, Lenka, se pa nikar ne jezi. Pojdiva telico gledat.«

»Le dobro zbarantajta za telico,« se je pošalil Janez; »jaz bom pa tačas malo zadremal.«

In že je bil spet za mizo.

Knupež in Zadragarica sta šla v hlev. Ko sta se čez nekaj časa vrnila, je bila Zadragarica boljše volje. Ne ve pa se, ali zaradi ugodne kupčije ali zavoljo česa drugega.

Res pa je, da je pri odhodu rekla Knupežu:

»Če bo šlo vse po sreči, bomo o veliki noči pili likof.«

Janez, ki je nalašč »dremal« za mizo, pa se je tedaj predramil in zaklical:

»Recite Micki, naj pride po pirhe.«

»Ji boš že sam rekel, Janez, ko boš k nam prignat telico. Pa zbogom!«

Med tednom se je Janez držal doma kakor še nikoli. Če je sem pa tja skočil v gostilno, se je takoj vrnil. Tudi za delo se je bolj brigal kakor včasih in na veliki četrtek je šel sam orat za pomladno setev.

Zadragarica se ni mogla dovolj načuditi temu in je čedalje bolj raslo v njej pričiranje, da so je Janez zares poboljšal.

Vendar jo je nekoliko jezilo, da je fant skvaril njeno namero.

»Ne odneham pa ne,« si je rekla v mislih. »Janez tja, Knupež pa sem.«

Na velikonočno nedeljo popoldne je na Zadragarjevem dvorišču spet zadržal kolesetj. Knupež in hči Micka sta praznično oblečena poskakala z voza.

»Po pirhe sva prišla,« se je Knupež oglašal že v veži.«

Janez je prihiteel nasproti.

»Micka, najlepši piruh sem prihranil zata. Pojdi.«

Prišel jo je za roko in odvedel v sobo.

Za praznično pogrnjeno mizo je sedela Zadrugarica v belem predpraskniku, vsa zardela in žareča v lica kakor mlada nevesta.

»Mati, svojo nevesto sem vam privedel. Mišlim, da zdaj verjamete v moje izpreobrnjenje. Za pirhe nama dajte svoj blagoslov.«

Zadrugarica je pogledala zljaj sina, zdaj Micko.

»Le nič se ne obotavlja, Lenka,« je segel vmes Knaplež, »kaj pa hočeš zdaj, ko bova kmalu vauka zibala.«

»Kaj? A tako —,« je Zadrugarica z jeznim pogledom ošinila obadva. Takoj nato pa je rekla:

»Vzemita se, da bo mir. Saj vidim, da vama takega pirha ne morem dleči...«

Janez je zavriskal, objel Micko in jo posadil na mizo.

»Lenka,« je nekoliko neodločno zini Knaplež. »Ti boš sama ostala, jaz pa tudi sam. Ali

se ne bi še midva zmenila — zdajle po veliki noči?«

Zadrugarici je zastela sapa, zaradi lepšega je zraven še malo zardela.

»Mati, kar v roko sezite očetu, pa je; bošta vsaj dve poroki naenkrat.«

In res se je tako zgodilo.

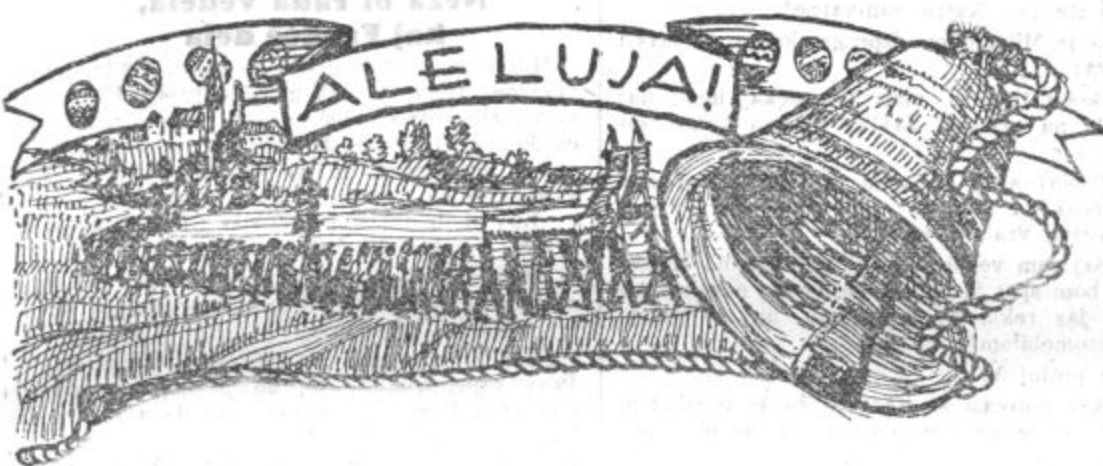
Na belo nedeljo so bili oklici, čez tri tedne pa sta dva para stopila pred oltar. Janez je odvedel Micko na svoj dom, kjer je bil pred kratkim postal gospodar, Zadrugarica pa je šla gospodinjiti Knapležu.

Kakor se sliši, se je Janez do fermenta izpreobrnil, zakaj odkar je skočil v zakonski jarem, se je pijače čisto odvedil in Micka ima jajc zmeraj na preostajanje.

Knaplež in njegova žena, nekdanja Zadrugarica, pa čisto prihajata k njima na obisk, ker mali Janezek je tak nagačivček, da je treba zmerom zibati in pestovati.

Vinko Bitenc

Pomladno vstajenje

Po tratah zvončki pozvanjajo in kličejo v življenje; in z belim nam cvetjem oznanjajo, da je končano trpljenje.

Po drevju ptičke prepevajo, se vesele pomladi, in v praznično se odevajo vsi gostje na naši livadi.

Ce ptičke in cvetke to čutijo in jim vesel je obraz, ko prerojenje zaslutijo — radujem se z njimi še jaz

Ivan Albrecht

Snubit je šel

»Kam pa, botra, kam?«

»Kar malo po svetu,« je nejevoljno odgovorila vdova Lovračka zgovorni potovki Katrini, ki jo je srečala na križpotju pred gozdom. Lovračka je hodila ves čas po bolj zapuščenih stezah, da bi nikogar ne srečala na tem važnem potu, tu pred gozdom pa je morala zaviti na glavno vozno pot. In kakor nalašč ji pride tale klepetulja pred oči. Namenjena je namreč bila Lovračka k Božičevim v Drago, da bi se pomenila zastran sina. Lovračev Miha se že bliža četrtemu križu, pa bi mu Lovračka rada izročila grunt, če bi si znal najti ženo. Fant je priden, dela kakor ura, se zna vsega lotiti in se mu tudi vse obnese, samo žensk se boji kakor vruga. Brez gospodinje pa grunt ne more obstati: to vendar ve vsak pameten človek. Ker se torej Miha sam ne zmaže nikamor, se je mati Lovračka odločila za to pot.

Z Božičevko sta bili v mladih letih prijateljici in mlajša Božičevka je celo družicevala Lovrački na svatbi. Zakaj ne bi zdaj njena Marjeta prišla za mlado Lovračko v Log?

Potovka Katra govori o jajcih in maslu. Kam je neki namenjena? Lovračka komaj čaka, da bi se je iznebila, Katra pa hiti:

»Zdaj moram pa naravnost v Drago, da zaaram nekaj masla in jajc za veliko noč.«

»Aha,« se namrdne Lovračka in si želi, da bi se razletela klepetava potovka na vse ve-

trove, samo da bi je za Drago ne ostalo nič. Med tem se že spet oglašajo potovka:

»Pravijo, da je taka stiska na svetu, ljudje pa le dobro živijo.«

»Kam si pa vse namenjena, Katra?« se je nazadnje morala vdati Lovračka, da ne bi začela potovka sumiti, po kaj gre tudi ona v Drago.

»Kar je večjih kmetij, bom morala kar vse obhoditi. Razen masla in jajc, ki jih bom pobrala, moram na več krajih sporočiti tudi nekaj novic. Saj veste, kako me znajo ljudje za vse porabiti, da potlej laže brusijo jezike na meni. Katra to, Katra ono, Katra sem, Katra tja. Če je pa potlej kje kaj narobe, je brž ogenj v strehi in je seveda Katra vsega kriva.«

»Tak novice imaš tudi? Za kam pa največ?«

»Oh, za vsakega malo. Trdanov Miha, ki dela v Ljubljani, mi je naročil, naj povem, da naj mu preskrbe doto, ker bi rad začel na svoje šivati in si je že tudi nevesto izbral. Cegnarjevi Mici, ki služi v Kranju, se je nekaj pripetilo in je bila vsa iz sebe, ko sva se srečali: Deklina je hotela kar v vodo in sem jo komaj pogovorila. In k Božičevim moram tudi pogledati.«

»K Božičevim tudi?«

»O, seveda, kjer so dekleta pri hiši, je zmeraj kaj narobe.«

Lovračka se je zdrznila, Katra pa je po

svoji navadi brbljala:

»Saj pravim res, kakor se kdo zasuče, ni prav. Oné s Preseka, ki je bil kaj vem kakšen gospod, tisti Trebarjev Lovro, če ste ga poznali, se je prekučnil z avtomobilom. Seve, ni nič čudnega, ko noče že noben človek živeti po pameti! Kaj vem, kod se je vozil. Za agenta je bil in je menda rad videl Božičevo Marjeto. Ondan sem ji prinesla od njega zavitek svile za celo obleko. Pa kakšne svile! Za Marijo v oltarju bi ne bila preslaba, tako se sveti!«

»In kaj moraš povedati?« je skelelo Lovračko.

»Oh no, saj nemara že vedo. Včeraj je Lovro izdihnil v bolnišnici.«

Lovračka si je oddahnila. Če je umrl, ji ne bo več v nadlego, jo je obšla tolažilna misel, med tem ko je kakor v sočutju zategnila:

»Jej, jej, ali res? Oh no, kako vendar nesreča nikoli ne počiva! Bog mu daj dobro, tak ta je že prestal.«

»Saj tudi jaz pravim, samo ne vem, kako me bo pogledala Marjeta, ko pridem s tako novico.«

Polagoma je Lovračka izvedela, da si hoče Katra Božičevo hišo prihraniti prav na zadnje. Pa ji je še sama povedala, da je tudi namenjena k Božički, ker ima menda nekaj lepe mlade živine na prodaj. Katra je zvito priklimala, češ:

»Mladetina je pa tam res kakor nalašč.«

»Prav ugoden tremutek sem naletela,« si je oddahnila kmetica, ko je potovka zavila koj v prvo hišo in je sama hitela k Božičevim.

»Glej jo, glej Lovračko! I, kdo bi si bil mislil, da bo tebe kdaj zaneslo k nam!« jo je sprejela Božička in se kar ni mogla nauditi obisku. »Prej bi se nadejala smrti kakor tebe.«

Sedli sta v sobi in začeli kramljati o nekdanjih časih in tegobah, ki jih življenje človeku sproti siplje na pot. Slabi časi so, kmetija je sama izguba. Če še gospodarja ni je dvakrat narobe.

»Zakaj pa ne daš sinu?« je menila Božička.

»Saj pravim tudi jaz. Fantu bom dala, pa bo mir. Za gospodarja in gospodinjso so moja pleča že prestara.«

Potem je pogovor zastal. Božička je pokazljevala, Lovrački je zastajala beseda. Šli sta gledat v hlev, v kozolec in po vrtu, kjer jima je prišla Marjeta naproti. Lovračka jo je večje ogledovala, če ni morda objokana, toda Marjeta je bila vedra in razigrana in je veselo pozdravljala kmetico.

»Vidiš, takele gospodinje bi bilo treba k nam, pa bi šlo.«

Zdaj je Božička razumela. Hitro je precenila, koliko je Miha star in kakšna je kmetija, na ji je misel urajala.

»No, no, naša je še mlada in ji roji včasih kakšna neumna po glavi. Če bi pa prišel pravi, ne bi se branila.«

Lovrački je odleglo.

»Tako sem dejala, veš Božička; naš Miha je kakor olje. Dela za tri, hude besede pa ni nikoli slišati. Otročji res ni več, zato je pa skrben in dobrega srca.«

In govorili sta sem in tja in sta se že skoraj domenili, ko jima potovka Katra pride po dvorišču naproti:

»Dober dan, mati Božičeva! Jajčka in maslo bom letos plačala kakor žafran! Saj mi boste prihranili.«

»Ej, nekaj bo že.«

»Kje imate pa Marjeto?«

»Vražja baba,« se v srcu jezi Lovračka. »Da jo je moral zlodej prinesiti sem!«

Katra pa se samo zvito zasmije in že hiti proti hlevu, kjer je ugledala Marjeto. Dekle pogleda potovko, nekaj si zašepčeta, potlej pa se Marjeta obrne in odhiti v svojo izbico. Lovrački se zdi, da sliši ihtenje od tam. Zato toliko bolj hiti in ne odjenja, dokler se z Božičko ne domenita.

»Veš, Lovračka, če bi prišla kaka druga, ne bi dekleta nič silila. Tebi pa zaupam, ker vem, da si bila skozi pametna ženska. Naša Marjeta je še mlada in ji včasih roji gospoda po glavi. Saj veš, kako je v takih letih. Upam pa, da boš znala ti najti pravo pot.«

»Kakopak! O, nič se ne boji! Naš Miha, saj ti pravim, jo bo na rokah nosil. Zato sem tudi dejala, da vsaki ne privoščim takega moža. Najprej sem rekla, povprašam pri Božičevih. No, vidiš, tako je.«

Zmenila sta se, da bosta Miha in Marjeta na veliko nedeljo oklicana enkrat za trikrat, v ponedeljek pa stopita pred oltar.

»To je kar aredi pomladnega dela. Takrat se človek najlažje privadi, ko ni dosti časa misliti na neumnosti,« je modrovala Lovračka in ni niti marala, da bi Božička priključala hčer.

V svoji izbici je med tem obupno ihtela Marjeta. Veliki teden bi jo bil moral priti zasnoviti Lovro, a namesto njega dobi tako novico. Še pred štirinajstimi dnevi ji je pisal. Potem nič več. In zdaj je mrtev, ona pa sama v upanju pod srcem.

Mati ji je pod večer povedala, po kaj je prišla Lovračka in kako sta se dogovorili, Marjeta pa je samo topo odkimala:

»Za ves svet ne morem, mati! Miha mi ni storil še ničesar hudega, da bi mu morala lagati.«

»Bodi no pametna!«

»Pametna sem in hočem biti tudi poštena,« je odvrnila hči in ni hotela nič več govoriti o tem. Prejokala pa je vso tisto noč in potlej ni mogla vstati nekaj dni. Ko pa je prvič spet prišla na dvorišče, je bila bleda in kakor omočena, prav nič več podobna nekdanji živahni Marjeti.

Na cvetno nedeljo sta se Lovračka in Miha po maši pripeljala k Božičevim. Božička ju je veselo sprejela in ju začela gostiti za belo pograjeno mizo.

»Saj mora tudi Marjeta vsak čas priti iz cerkve,« se je opravičevala, ko hčere le dolgo ni bilo. »Je šla včeraj k spovedi in je bila danes pri obhajilu. Saj vešta, pred takim korakom in še nekaj bolehnega je.«

»O, pri nas jo že pozdravimo,« je hitela Lovračka, ki je skozi okno že zagledala prihajati Marjeto.

»Danes si se pa dolgo zamudila,« jo je sprejela mati.

Miha je menceal. Vodenost sive oči so se mu svetile, ko je v zadregi pogledaval zdaj Božičko, zdaj mater.

»Tak vsaj dober dan ji vošči,« ga je nalahno s komolcem sunila Lovračka.

Miha se je zamajal in ponudil Marjeti lopatasto dlan:

»Bog, daj srečo, Marjeta! Če Bog da, upam, da pojde vse po volji in kakor se spodobi.«

»Bog daj,« je brez naglasa odvrnila dekle. »Obljubljeno mi je in upam, da ne ostane pri prazni besedi.«

»Tak si za to,« se razveseli Miha. »Hvala Bogu! Vso pot me je skrbelo.«

»Mene tudi, a v župnišču so mi rekli, da bo v dobrem mesecu vse urejeno.«

»Kaj bi čakali cel mesec,« seže Lovračka vmes. »Jaz mislim, da bi med tednom opravili pri notarju, v nedeljo bi vaju pa kar oklicali enkrat za trikrat, a na veliko ponedeljek bi lahko stopila pred oltar.«

»Tisto pa kar, če imate nevesto! Jaz nimam nič proti temu, ker grem k usmiljenkam.«

Miha je prebledel in omahnil na klop. Božička je sklenila roke, Lovračka pa se je premagala, češ:

»Če koga Bog kliče, potem seveda ljudje nimamo besede.«

In se je hitro odpravila s sinom proti domu.

»Sam vedeš, da ne bo sreče, ko mi je ta pošast prišla na pot!«

»Kdo?« je topo vprašal sin.

»Tiste pol Katre zanikarne!«

Ko je Miha doma izpregal konje, je prišla Katra:

»Boste tudi vi, mati Lovračka, imeli kaj masla na prodaj? Jajčka plačam kakor žafran...«

»Plačaj svoj jezik in ga prodaj na dno peklenškega brezna!« je zaloputnila Lovračka večna vrata pred njo.

»Saj sem vedela,« se je namrgodila Katra, »da bom spet jaz kriva, če bo kaj narobe! Ali sem jaz rekla Trebarjevemu, naj se pobije z avtomobilom?«

In potlej Mihi:

»Ker potolaži se, fant, ti že še preskrbim nevesto, če pa vse popoka, se zmeniva midva.«

Spretno je odskočila, da je niso zadele vile, ki jih je Miha zagnal za njo, s svatbo pa vzlic temu pri Lovračevih ni bilo nič. Prva resna preizkušnja je Miho tako oplašila, da se ni šel nikoli več ženiti in je ostal na gruntu rajši sam, kakor da bi mu še katera izvoljenka pobegnila v kloster.

Ivan Albrecht

»Tedad potrebuješ denar. Dobro, dala ti bom deset dolarjev.«

»Najlepša hvala Neža. Prepričan sem, da boš z menoj zelo zadovoljna.«

Neža po tolikih razočaranjih, ki jih je že doživela s svojim možem, ni prav verjela, da bo z njim še kdaj zadovoljna. Rekla mu pa tega ni. Ni ga hotela zaliti.

Drugega dne je France odpotoval. Pretekli so tedni, a še nobenega glasu ni bilo o njem. Naposled je prispelo od njega pismo iz Buffala hkratu s pošiljko 25 dolarjev. Pismo je bilo prav kratko, ker France ni znal posebno spretno migati s peresom. V pismu je le povedal, da mu gre dobro in da je njegov službodajalec z njim zelo zadovoljen. Obljubil je tudi, da bo vsak mesec poslal enak znesek.

To je bilo razveseljivo. Kazalo je na to, da je France naposled le našel svojo zaposlitev. Toda kaj prav za prav počenja? O tem tudi v pismu ni omenil niti besedice.

In res so potem iz raznih držav Severne Amerike prihajala pisma in denarne pošiljke. Vsa pisma so bila pristrana in so kazala iskreno ljubezen do svojcev. Izogibal se je v pismih le besed, ki bi izdale njegovo službo.

Neža bi rada vedela, kaj France dela

Minilo je poletje, prišla je jesen, hladna in viharina. Tedaj je nekega dne prišel France vesel, elegantno oblečen in s polno denarnico domov. Rekel je, da bo ostal vso zimo doma, a na pomlad da bo spet šel k svojemu službodajalcu.

»Kaj si delal?« je vprašala njegova žena. »Povej vendar enkrat!«

»Preljuba Neža, obljuba me večje, da te skrivnosti ne izdam. S temi besedami je zavril nadaljna vprašanja.«

Neža ni bila prav nič vesela te skrivnosti. Prav vznemirila se je, ko je dognala, da ima njen France še mnogo več denarja, kakor ji je bil povedal. Rekel ji je, naj si svojo delavnico poveča in si naj vzame še eno ali dve pomočnici, a za hišna dela služkinjo. Dal ji je za prvo potrebo kar 500 dolarjev in menil, da lahko dobi še več, če bo potrebovala.

Sredi aprila se je France spet poslovil in šel. Vse je potekalo tako kakor lani, samo da je letos pošiljal mesečno po 40 dolarjev. Pozno jeseni se je spet vrnil in v miru preživel drugo zimo pri svojcih. Spet je bil mnogo zaslužil, kajti imel je denarja ko čepin.

Ko je spet prišla pomlad je tretjič odpotoval. Zdaj je mesečno pošiljal domov po 50 dolarjev. Na zimo se je spet vrnil.

Tedad je rekel ženi: »Kupila bova tole hišo, v kateri že toliko časa stanujemo.«

»Predraga bo,« je dejala Neža osupla.

»Kaj bo predraga, saj zahteva lastnik za hišo in vrt samo 4500 dolarjev.«

»Toliko denarja imaš?«

»Še mnogo več.«

»Kar marna bodi, Neža! Ves denar sem pošteno zaslužil.«

»Skoro strah me je.«

»Neumnost! To hišo bom torej kupil. Potem pa bomo tvojo delavnico povečali in popeljali, da bo najmenitnejša v mestu.«

To se je zgodilo. Ob priliki plačevanja imnine pa je Neža izvedela, da ima njen mož naloženo v neki banki znatno premoženje. To ji ni dalo več miru. Kako si je neki pridobil France ves ta denar?

»Koliko denarja imaš prav za prav?« je vprašala plašno. »Govori France, moram vedeti!«

»24.000 dolarjev,« je smeje se odgovoril. »Po deset odstotkov sem dobival od celotnega podjetnikovega dobička.«

»France, France, bojim se, da ni bilo pošteno!« je vzdihovala Neža.

»Povedal sem ti že, da se nikar ne boj.«

»Zakaj mi pa potem ne izdaš svoje skrivnosti?«

»Boljše je, da tega ne storim. Prosim, ne muči me s temi vprašanji!«

»In če bi jaz začela resno sumiti?«

»Kako sumiti?«

»Da si ti...«

»Da sem jaz ves ta denar dobil s ropl...

Skrivnost Franceta Čampe

Zgodba iz življenja ameriških rojakov

France Čampa je bil dober srčen in vesel mlad Dolenjec, ki se je pred davnimi leti preselil s svojo ženo Nežo in dvema otrokoma čez veliko lužo v Ameriko. Naselel se je v nekem mestecu v državi Ohio. Lotil se je tega in onega posla, pa ni imel prave sreče. Bolj je bila usoda naklonjena njegovi ženi Neži, spretni šivilji. Odprla je majhno delavnico in na koncu koncev sama preživljala vso družinico.

To je bilo Francetu neprijetno. Sicer so potrebovali pri gradnji železnice mnogo delavcev, a Francetu, ki je ljubil udobnost, taka težka dela niso prijala. Polzkusil se je kot krošnjar, a za ta posel je bil premalo prežvečan in premalo vztrajen, zato ni mogel konkurirati z zgovornimi židovskimi krošnjarji.

Nekoga lepega pomladnega dne je sedel France poleg svoje marljive žene in jo opazoval pri njenem delu.

»Prav čudno je, France,« mu je rekla, »da ne najdeš primerne delo.«

V načinu, kako je te besede izpregovorila, je bil lahen občutek, ki je zadel mladega moža v dno srca.

»Ne vem, zakaj imam tako nesrečo, Neža,« je užaljen odgovoril France. »Zdi se mi, da v vsej veliki Ameriki ni dela zame. Če bi znal razen harmonike še kaj drugega igrati, recimo na trompeto, klarinet ali flavto, če bi znal igrati po notah, bi se kar vrnil med kakšne pobujoče muzikante.«

»Nikar ne obupuj, France!« je dejala žena prijazno. »Dokler bom lahko migala z rokami, nam ne bo manjkalo kruha.«

Franceta je bilo sram. Zapustil je sobo in šel v gostilno k »Veselemu Kranjcu«, kakor so jo krstili rojaki, ker je bil njen lastnik Kranjec. V gostilni je France kadil svojo pipo, pil pivo in naposled vzel neki časopis, v katerem je zasti prebiral oglase. Neki oglas iz Buffala ga je posebno zanimal. Dvakrat, trikrat ga je prebral. Potem je plačal svoje pivo in odšel domov.

Francetu je pokazala sreča vesel obraz

»Neža,« je rekel ženi, »jutri odpotujem. Čital sem v časopisu oglas, da neki bogati podjetnik išče spretnega človeka. Ponudil se mi bom.«

»Kot harmonikar?«

»Da, da, nekaj podobnega bo moje delo. Upam, da bom služil lepe dolarje. Prihranke vam bom pošiljal domov.«

»Pa bo tvoja služba poštena?«

»Da, da!«

»Kaj boš prav za prav delal?« »Draga Neža, tega ti ne morem natančneje opisati. Zanesi se na mojo besedo, da bo moje delo pošteno.«

»No, zaupam ti. A kam odpotuješ?«

»V državo New York.«

umori, konjskimi tatvinami, vlomni in ponarejanjem bankovcev?»

»Ah, France, France!«

»Ali mi je res videti, da bi bil ropar, morilec, vlomilec in ponarejalec?»

»Ne, ne!«

»Potem se pa ne vznemirjaj!«

»Toda zakaj nočeš izdati svoje skrivnosti?»

»Da bi te po nepotrebnem ne plašil.«

»Torej je vendarle nekaj hudega...«

»Nikakor ne, a za žensko je boljše, da ne izve tega.«

»Torej le ne more biti nič dobrega, France! Ali boš pomladi spet šel k svojemu skrivnostnemu podjetniku?»

»Tako napel sem mu že obljubil.«

»Prosim te, France, ne stori tega! Dovolj si zdaj bogat. Prav strah me je pred tistim tvojim podjetnikom.«

»Ah, tisti gospod je prav ljubezniv in dober. Sicer pa je res, da imam zdaj dovolj denarja. No, bomo videli.«

France mora ostati doma

Zima je minila in France je postajal nemiren.

»Saj nas ne boš zapustil France,« je menila žena priliznjeno.

»Da, da, doma ostanem,« je odgovoril France. »Toda o tem svojem sklepu moram obvestiti svojega službodajalca.«

Sedel je za mizo in napisal pismo, ki ga pa ženi ni pokazal. Tudi ga ni dal na pošto v domačem mestecu, temveč ga je nesel na pošto v neki bližnji kraj.

Dva tedna sta minila. Pomladno solnce je sijalo in France je veselo delal na vrtu. Tedaj je prišel k hiši elegantno oblečen, krepak in lep možak, star kakšnih 30 let.

»Ali stanuje tukaj gospod Čampa?»

»Da.«

»Ali lahko govorim z njim?»

»Na vrtu dela. Takoj ga bom poklicala.«

Neža je poslala sinčka po očeta.

»Prosim, gospod,« je rekla potem tujcu, »stopite v sobo.«

»O, vi ste tukaj, gospod,« je zamrmral očitno v zadregi.

»Da, govoriti moram z vami, gospod Čampa,« je rekel tujec. »Rad bi imel, da bi tudi letos prišli vi k meni.«

»Draga Neža,« je rekel France, »s tem gospodom moram govoriti nekaj posebnega. Prosim, pusti naju sama!«

Uboga žena je osupla zapustila sobo.

»Kaj naj to pomeni?« je v plašni razburjenosti zamrmrala. »Gotovo je to tisti skrivnostni podjetnik...«

Neža je zaprla vrata in obstala pri vratih, da bi prisluškovala.

»Prav čudno se mi zdi, da nočete več sodelovati z menoj,« je govoril obisko...ec.

»Kaj je vzrok temu vašemu sklepu?»

»Moja žena želi, da bi ostal doma,« je odgovoril France.

»Kaj ste vi, katerega veliki pogum je obudovala polovica Amerike, tako zelo pod njeno copato?»

»To ne, gospod. Moja žena je dobra, toda boji se zame, ker ne ve, kakšno je moje delo.«

»Povejte ji vendar vse.«

»Potem se bo še bolj bala.«

»Jamčim vam za še večje dohodke, če hočete ostati moj spremljevalec.«

»O, gospod, denarja imam dovolj in sem s tem zadovoljen.«

»Mene pa ste le spravili v veliko zadrego, ker zdaj nimam sotrudnika.«

»Žal mi je, toda...«

»Kje si naj poiščem drugega sotrudnika, ki bi bil tako pogumen?»

»Dobri gospod...«

France Čampa je govoril zdaj tako tiho, da prisluškujoča žena njegovih zadnjih besed ni mogla razumeti. Toda slišala je dovolj. Kakšni strašni zločini so to, ki sta jih oba izvršila?

Skrivnost je prišla na svetlo

Zdajci je Neža viharno odprla vrata in planila v sobo: »Gospod neznanec, kako si upate mojega dragega moža zapeljevati na kriva pota? O, slišala sem vse...«

»Pomirite se, draga gospa, saj ni tako hudo,« je odgovoril tujec prijazno. Potem se je obrnil k Francetu: »Dragi gospod Čampa, prosim vas, predstavite me svoji ženi.«

»Dobro, Neža,« je rekel France, »ker že toliko veš, ti bom torej povedal vse. Tale gospod je znameniti plesalec po vrvi Georges, mož, kakršnega svet še ni imel. Ta je prvi, ki je na visoki vrvi prekoračil Niagarske slapove s človekom na hrbtu. Pred štirimi leti sem čital oglas, s katerim je gospod Georges za dobro plačo iskal pogumnega človeka, ki bi si upal z njim čez Niagarske slapove. No, jaz sem se mu ponudil. Nosil me je na svojem hrbtu čez Niagaro, pa tudi čez razne druge reke in slapove v Zedinjenih državah. Zmerom sva imela mnogo gledalcev, ki so najino drznost občudovali.«

»Strašno!« je zavpila Neža. »Ali nisi prav nič mislil na ženo in svojega otroka?»

»Gotovo sem mislil. Zato pa sem vzel to službo, da bi za vas zaslužil mnogo denarja.«

»To bogastvo se še lahko znatno poveča, draga gospa, če dovolite, da me vaš mož še

Štirikrat po dvajset let in še nekaj zraven hodil Bogu v čast je pet korenina Traven,

V mladih letih vriskal je in začel zvoniti, potlej v kot se stiskal je in je jel moliti.

Valentin in Urh in Vid, vsi Antoni, Blaži, zanj so bili trden zid na nebeški straži.

Njegova pot

Pel je, molil in kropil

Korenina Traven,

še na zadnjo pot zvonil je pokojnim zraven.

Kaj pa danes zvon zvonil in k vstajenju kliče?

Travna — korenine ni, šel je med mrlice.

Štirikrat po dvajset let in še nekaj zraven —

zdaj življenja topli cvet dal je zemlji Traven.

Ivan Albreht,

Kako sta zadnja večna samca zlezla pod jarem

Pred leti so si v nekem slovenskem mestu zagrizeni samci ustanovili svoje društvo. Vsak član se je moral pri vstopu zaobljubiti, da ne bo nikdar zlezal pod zakonski jarem. Člani so se delili v dve skupini: eni so smatrali za dolžnost dvoriti vsaki lepi ženski, a je ne poročiti, drugi pa žensk sploh niso pogledali.

Obe struji sta v društvu prišli tako do veljave, da so umerjeni sovražniki žensk imeli predsednika, a neizprosni podpredsednika. Prvi, Emil Mlinar, trgovec sin, star okrog 30 let, se ni mogel upirati ženskam, kakor je sicer bil navdušen za večno samstvo. Vsem lepoticam bi bil prisegel ljubezen, če bi bile to zahtevale, toda oženiti se ni maral.

Podpredsednik Avgust Volavšek, po poklicu davčni uradnik, najtesnejši prijatelj Mlinarjev, pa je bil v vsakem pogledu neizprosni sovražnik žensk.

Nekaj časa je društvo lepo uspevalo. Mlade ženske, ki so se spocetka razburjale nad Društvom večnih samcev, so se počasi umirile in spoznale, da se kljub strogim društvenim pravilom lahko s spletkami in zvižacami bližajo posameznim društvenim članom. In tako se je začelo: drug za drugim so se člani izneverjali svojim zaobljubam.

Lepega dne sta ostala v društvu še samo dva člana: predsednik Mlinar in podpredsednik Volavšek. Če ju je kdo vprašal, koliko članov šteje zdaj društvo, je eden ali drugi odgovoril: »Samo dva, a zato junaka!«

Pa se je zgodilo, da je bil Volavšek premeščen. Kdo bi popisal presenečenje ubogega Volavška, ko se je po nekaj letih spet vrnil v mesto in izvedel, da se je bil tudi društveni predsednik oženil. Prva njegova pot je bila, da je obiskal Mlinarja. Bil je radoveden, kako se bo izgovarjal.

Pri Mlinarjevih so ga povedli v elegantno opremljeno sobo, kjer je njegov stari prija-

nadalje spremlja na visoki vrvi,« je prigovarjal Georges.

»Nikdar več!« je vzkliknila Neža, tresoč se po vsem telesu. »O, France, če to storiš, potem...« Planila je v jok in ni mogla končati stavka.

»Zdaj razumete, gospod, da ne morem več z vami,« je dejal France. »Toda poskrbel sem vam že za namestnika. Je to moj rojak Janez Trdina. Fant šteje še 20 let in je prav pogumen. Takoj ga bom poklical.«

France in Neža sta bogata

Ko se je sloveči umetnik na vrvi Georges porazgovoril z mladim fantom, je bil z njim zadovoljen. Še bolj je bila zadovoljna s svojim možem Francetova žena Neža.

France Čampa je izvedel pozneje, da je tudi njegov naslednik Janez Trdina odlično opravljal svoj posel in služil lepe denarce.

Zdaj, ko je France ostal doma, se je posvetil vrtnarstvu, a njegova žena je postala naj bolj sloveča šivilja v mestu. Oba sta tako obogatela, da sta bila med svojimi rojaki najbogatejša.

Srečko Liliija

telj udobno sedel v naslanjaču in kadil cigareto. Komaj mu je podal roko, ga je že vprašal:

»Ti si oženjen?»

»Seveda, že dve leti.«

»Kaj ne, da si zelo nesrečen?« je nadaljeval Volavšek z izrazom trdnega prepričanja na obrazu in v glasu.

»Nasprotno, zelo srečen sem.«

»Nemogoče, čisto nemogoče!«

»Čisto resnico sem povedal. Komaj si ti odpotoval, mi je pokazala sreča hrbet. Ko sem nekoč štel svoje dolgove, sem dognal, da se brez pomoči svojega očeta ne morem izkupati iz zagate. Odkril sem to očetu, ki me je ozmerjal in rekel, da ne bo plačal zame niti pare. Moji upniki pa so čedalje huje silili v mene.«

»In ti si se tako ponižal, da si se zaradi samega denarja oženil?»

»Potrpi malo, dragi prijatelj, še nisem vsega povedal,« je prekinil Mlinar Volavška. »Nekoga jutra me je poklical oče k sebi.«

»Dečko,« je rekel, »še enkrat bom plačal tvoje dolgove, toda samo pod pogojem, da se oženiš.«

Zamislil se torej v moj položaj! Veš, da zelo ljubim zlato svobodo, toda upniki so upniki. Privoili sem v očetovo željo in sem začel razmišljati, kako bi kljub temu snel glavo iz zanke in tako držal svojo zaobljubo. Moj oče je vse pripravil in teden dni za tem sem bil že zaročen z gospodično Marjano Vrstovškovo. Storil sem vse, da bi me ne marala, a zaman. Ko je lepa, nežna postava stala pred menoj in me tako otroško zaupljivo gledala, mi je bilo kar žal. Nisem mogel biti nevljuden z njo. Čim bolj sem jo opazoval, tem bolj mi je ugajala: temno oko, fina usta, lepe obrvi, nežna postava, kratkomalo vseč mi je bila.«

Volavšek je začel godrnjati, Mlinar pa se je

delal, kakor da ne bi bil slišal njegovih opazk, in je nadaljeval:

»Začel sem ji torej dvoriti. V svoji lahkomiselnosti pa sem še zmerom mislil, da me bo usoda na kak način izmazala iz obupnega položaja. Naposled mi je bilo nemogoče še dalje odlašati poroko, ker je oče rekel, da bodo moji dolгови plačani šele po poroki. Da me razumeš: mojim upnikom je že pohajala potrpežljivost. Prišel je dan poroke in duhovnik v cerkvi me je s svečanim glasom vprašal:

— Ali hočeš pričujočo nevesto Marjano Vrstovškovo vzeti za ženo?

V cerkvi je bilo vse tiho kakor v grobu.

— Ne! — sem glasno odgovoril.

Šum, ki je zdaj nastal, si lahko predstavljaj. Moja nevesta in nekatere druge prisotne dame so se onesvestile, moj in nevestin oče pa sta me besno naskočila. Hitro sem se obrnil in pobegnil iz svetlišča.

»To si dobro naredil!« je menil Volavšek.

»Ne zaslužiš tvoje hvale,« je odvrnil Milinar. »Pogum, da sem rekel „Ne!“, mi je dala samo vest, ki mi jo je malo pred tem zasepeta, eden izmed prijateljev v uho, da...«

»Kakšna vest?«

»...da je moj oče že tistega jutra plačal vse moje dolge. Dolgo časa sem se po tem škandalu moral skrivati in čakati, da se je polegel prvi vihar ogorčenja. Naposled sem se spet upal v očetovo bližino. Oče se je sicer še zmerom jezil, vendar pa je bil najbrž vesel moje značajnosti. Spet sem začel živeti veselo, brezskrbno življenje. Nekega dne pa se je pojavil pred menoj mlad mož.

— Prihajam po naročilu svoje sestrične Marjane Vrstovškove, — je začel. — Vi ste gospodično hudo razžalili. S tem, da ste jo javno odklonili, so vsi prisotni bili prepričani, da smatrate mojo sestrično za nevredno, da bi nosila vaše ime!

— Ne, ne, to ni res, — sem mu odgovoril in mu podrobno obrazložil vzroke svojega ravnanja.

— Zdaj vas sicer razumem, — je menil

bratranec moje nekdanje zaročenke, — a vašega postopka kljub temu ne morem smatrati za junaštvo. Če vam moja sestrična to dejanje oprostí, vendar še zmerom ostane sramota na vsej družini, ki ima zato pravico zahtevati od vas tudi zadoščenje.

— Na razpolago sem vam, — sem odvrnil.

— Jutri boste spet prosili mojega strica za roko moje sestrične. Vse se bo potem zgodilo tako, kakor zadnjič, samo da bo zdaj moja sestrična rekla „ne!“ Le na ta način se da sramota oprati.

Sicer dvoboj ni več v modi, vendar pa sem se kar bal njenega bratranca, da mi ga bo napovedal, če ne ugodim njegovim zahtevam.

Tako se je zgodilo, da sem jaz pred oltarjem odgovoril krepko „Da!“, zraven pa se hudo vznemirjal zaradi škandala, ki bo nastal, ko bo moja nevesta rekla „Ne!“

Duhovnik je lepo vprašal mojo navidezno nevesto, ali me hoče za moža. Ta je prav čvrsto pogledala mene, preden je odgovorila, s svojimi otroško zaupljivimi, lepimi očmi — ah, v svoji beli obleki je bila resničen angel in občutil sem grenek kes, da ta angel ne more biti moj; celo solza se mi je prikradla v oči. Tedaj je sledil njen odgovor:

— Da! — je vzkliknila glasno.

Priznam, da sem moral zbrati vse svoje sile, da...

»...da si se lahko obdržal na nogah!« je pripomnil Volavšek.

»Ne, ne! Da nisem glasno zavriskal od sreče!«

»Razumem,« je rekel Volavšek po kratkem molku in vzdihnil. »Čas večnih samcev je minil, zakaj tudi jaz...«

»Tudi ti?«

V tistem trenutku je stopila v sobo mlada ženska in se nasmehnila obema bivšima večnima samcema.

»Moja nevesta,« jo je Volavšek predstavil Milinarju. »Nič ne zameri, če sva ti jaz in moja nevesta ob dokončni smrti Društva večnih samcev zaigrala malo komedije...« J. M.

Raketo bodo izstrelili na luno

Včasih so se ljudje ukvarjali z mislijo, ali bi ne bilo mogoče napraviti na zemlji takšen top, s katerim bi lahko izstrelili velikansko kroglo naravnost na luno. V Ameriki pa se je profesor Goddard celih 15 let pečal s tem, kako bi izumil snov, s katero bi bilo mogoče z zemlje poslati na luno veliko raketo. Pravi, da je mož naposled le odkril, odnosno napravil tako snov. S to novo snovjo bo mogoče raketo izstreliti s tako silo, da bo priletela naravnost na luno. Poleg tega pa je sestavil stroj, ki bo tako narejen, da raketa ne bo izgubila prav nič svoje hitrosti, ko bo priletela od zemlje v brezračni prostor. Za ta strel je že vse toliko pripravljeno, da ga bodo baje že kmalu sprožili.

Največ preglavic je profesorju delal stolp, s katerega se naj raketa sproži. To je draga zadeva, katero pa so zmogli s pomočjo Carnegiejevega zavoda, ki je vso reč močno de-

narno podprl. V kraju Boswellu v državi New Mexiku sta zdaj zgrajena dva velika stolpa. Eden je 18 m visok. S tega stolpa bo izstreljena raketa. Drugi stolp, ki je samo 6 m visok, pa bo za opazovalnico, s katere bodo opazovali let izstreljene rakete.

Raketa, ki naj poleti na luno, bo napolnjena z zelo stisnjenim plinom. V tistem trenutku, ko bo raketa izstreljena, bo plin udaril iz rakete s hitrostjo 1500 m v sekundi. Ta sunek bo torej pognal raketo naprej v vse mirje. Iz časa je ta snov narejena, seveda nihče ne ve razen profesorja in pa polkovnika Lindbergha, ki je sodeloval z njim. Raketa bo letela z naglico 880 km na uro. Kakor hitro se bo polkovnik Lindbergh vrnil v Ameriko s svojega potovanja, bodo ta poskus napravili.

Ali se bo ta poskus posrečil ali ne, tega ne more nihče prerokovati.

× **Alkohol škoduje semenu.** Že dolgo je znano, da alkohol močno škoduje razvoju rastlinskega semena. Najnovejše preiskave pa so dognale, da je škodljivost alkohola veliko večja na suho seme. Poskusi z lečo so na primer ugotovili, da je bila suha leča bolj občutljiva za alkohol, kakor pa presna ali pa že kaljiva.

× **Čez tisoč let ne bo več živali.** Ameriški profesor Henry Otrich je napisal razpravo, kakšen bo svet čez tisoč let. Rekel je, da bodo čez tisoč let izčrpani vsi petrolejski viri na zemlji in izkopani vsi premogovniki. Ljudje bodo rabili za kurjavo in pogon samo malo vetra, solnčno toploto in silo morskih valov. Hiše bodo sicer še zmerom zidane iz kamna, opeke, stekla in jekla, toda gradili jih bodo preprosto, in kjerkoli, da ne bo potreben noben gradbeni načrt. Znotraj pa bodo hiše razkošno opremljene. Vse domače in divje živali bodo iztrebljene. Ostane jih nekaj samo še v živinskih vrtovih. Tako bo

človek sam na zemlji in bo moral uživati le rastlinsko hrano. Svet bo torej prazen in pust, saj ne bo imel človek ob svoji strani niti psa, niti mačke.

× **Usoda dobilka razredne loterije.** Policija v madžarskem mestu Segedinu je prišla brezposelnega čevljarja zaradi tega, ker je neopravičeno lovil ribe v reki. Ko so ga zadržali, je povedal, da ni imel nobenega denarja, da bi si kupil kosilo, zaradi česar je moral v ledu izkopati luknjo ter tam loviti ribe. Zanimivo pa je, da je ta mož pred 10 meseci bil še bogatin. Skupaj s tremi sromašnimi tovariši je začel glavni dobiček madžarske razredne loterije. Nanj je odpadel delež 60.000 pengov, kar je v našem denarju nad pol milijona dinarjev. Mož pa nikakor ni pomislil, da bi bilo dobro ta denar kam naložiti ali si napraviti moderno čevljarstvo delavnico. Pač pa si je takoj najel v hotelu več soban, kamor je povabil svojih 110 ubožnih tovarišev ter jim priredil kmeniten obed.

Tiskana vabila k tej pojedini je raznašal star brezposelni delavec, ki je imel 250 pengov mesečne plače od svojega novega gospoda, ki ga je imenoval za svojega osebnega tajnika. Svoje goste je gostitelj pripeljal k pojedini v avtomobilih in jih tako dal tudi odpeljati domov. Pri vsakem krožniku je imel vsak gost priloženo vstopnico za gledališče za drugi dan. Čeprav se je bližala pomlad, si je Farkas, tako se je pisal čevljar, kupil tri zimske kožuhe, 12 parov čevljev, šest oblek, tri tucate srajc in tri zlate ure, katere je vedno vse tri nosil s seboj. Najel si je v gledališču tudi ložo, kamor je vsak dan zahajal. Da bi se maščeval nad svojimi starim sovražnikom, je kupil hišo, kjer je oni stanoval in ga nato vrget iz stanovanja. Tako je skopnel denar. Ko je videl, da ima samo še 1000 pengov, se je odpeljal v Budimpešto na konjske dirke. Ko je imel še 400 pengov, je zapustil hotel in začel gojiti kokoši. Toda vse kokoši so mu poginile. Novembra je moral prodati vse tri zlate ure, hišo in vse obleke. Zdaj je brez belica v žepu.

× **Od smeha ga je zadela kap.** V San Remu se je zgodilo. V neki družbi so si možički pripovedovali vsakovrstne dovtipe. Eden izmed dovtipov je moral biti posebno dober, kajti gostitelj se je začel smejati in se je smejal, ne da bi se mogel ustaviti. Nenaadno pa se je zgrudil. Poklicali so zdravnika, ki je mogel ugotoviti samo to, da je moža od smeha zadela kap.

× **Uničevanje možnosti oploditve v Ameriki.** Že davno pred Nemci so poznali uničevanje možnosti oplojevanja v Ameriki, kjer se je izmed 48 držav odločilo za njo 28. V teh državah imajo posebne zakone o sterilizaciji, zasnovane seveda drugače kakor v Nemčiji. V vsaki državi je zakon drugačen. Prisiljena sterilizacija je dovoljena samo v nekaterih državah, in sicer samo v primeru hudih zločinov ali duševne bolezni. Te dni so se pa zbrali v Ameriki strokovnjaki na področju sterilizacije, da preučijo sedanje uspehe. Sterilizacij je bilo doslej v Ameriki 23.118. Izmed vseh načinov se je najbolj obneslo obsevanje z rentgenovimi žarki ali radijem.

× **Najtežja lokomotiva na svetu tehta 507 ton.** Je to ogromen stroj, ki opravlja prometno službo na progi Chicago—San Francisco. Najtežja evropska lokomotiva je kar za tretjino lažja in tehta 328 ton. Ta je v službi na progi Moskva—Vladivostok. Razumljivo je, da mora težina lokomotive biti prilagojena tudi vzdržljivost železniških prog. Proga, po kateri vozi gori omenjena lokomotiva, je zgrajena izredno močno. Na naše proge takih lokomotiv gotovo ne bi smeli spustiti. Če pa bi jo pustili, bi morala voziti čisto počasi in bi torej njena moč nič ne pomagala.

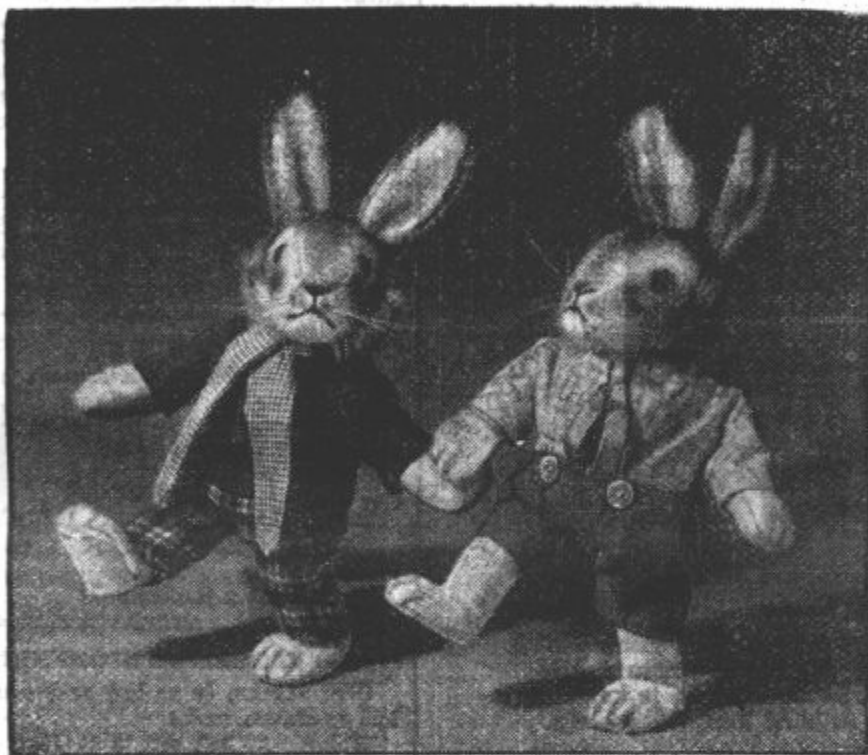
× **Čudna borba.** Iz Male Azije poročajo o boju med orli in štokljami. Ta borba v Anatoliji traja prav za prav že dve leti. Leta 1934. poleti je šest orlov napadlo gnezdo štoklje v vasi Orkhangazi in ko požrli mlade štoklje v vasi Orkhangazi in so požrli mlade sednjim gnezdom. Na podlagi resnih in resničnostnih poročil se je zbralo 200 štokelj, ki so napadle orle. V tem boju je bilo 20 mrtvih in ranjenih. Štoklje so dobile pomoč in so orle prepodile z bojišča, a so pri tem pustile veliko mrtvih. O teh bojih večkrat poročajo časopisi več ali manj in poudarjajo pri tem to zanimivost, da štoklje napadejo vsakogar, ki se dotakne njih mladičev.

× **Najlažji les.** V Srednji Ameriki in Zapadni Indiji uspeva drevo, tako zvano balzovo drevo, ki daje najlažji les. To drevo rase zelo hitro: v petih letih doseže višino kakšnih 15 metrov in debelino kakšnih 30 cm. Njegovi listi zrastejo včasih v dolžino 75 cm. Balzov les je za polovico lažji od plutovine, pri tem pa zelo prožen in trden. Uporabljajo ga za izdelavo plavalnih jopičev in namesto plutovine. Pred uporabo ga predelajo s parafinom.

**Po Sloveniji gre glas:
»Domovina« je za nas**

Zajčka romarja

Dva zajčka mladih let
odpravljata se v daljni svet.
V obleko toplo sta se kar oba zavila,
bojita se, da ne bi zima se vrnila.

A nič strahul Pomlad je zimo že pregnala
in solnca kmalu nam obilo bo poslala.
Takrat pa zajčka bosta rokavice snela
in bosta še bolj kakor zdaj vesela.

Ptičja bolnišnica v beki

Čiše je že dopoldne šel nabirat vrbja za butaro. Zunaj vasi so na Ločju rasle stare beke z mladikami, rumenimi kakor skorja najbolj dišeče pogače.

Tja je šel Čiše, da bi imej butaro, kakor se spodobí. Tri leskove šibe si je bil že prej pripravil, kajti butara brez njih nima nobene prave vrednosti. S prvo šibo žene pastir pomladi živino prvokrat na pašo, z drugo žene gospodar vole, ko gre pomladi prvič orat, tretjo pa podorje pod prvo brazdo, da obvaruje setev toče in vsakršne ujme. Tako zahteva stara šega, ki jo sprejema rod za rodom.

Poleg tega si je Čiše narezal lepih brinjevih vejic, ki jih tudi ne sme manjkati v nobeni pravi butari. Kadar se potlej čez leto zbira huda ura, je treba dati med kadilo na žerjavico poleg vrbja, bodičja in bršljana tudi brinjevo vejico, z drugo pa je treba kropiti, da strela ne zažge domačije. Če hišo obišče smrt, je treba tudi imeti tako brinjevo vejico, da z njo ljudje kropijo truplo rajnega, dokler počiva na mrtvaškem odru.

Vse to si je bil Čiše torej že pripravil in le po vrbje je šel ta dan. Pomladno jutro je bilo solnčno, vse krog in krog sveže in kakor za praznik umito. Še nebo samo je bilo kakor dragocena sinja tančica, razpeta nad zemljo v slavnostni okras. Po brežinah so se proti solncu belili telohi in zvončki, vmes so rumenele trobentice, so vabile dišeče vijolice,

med kamenjem pa se je blede višnjevo kazal solncu jetrnik. Po osojah so tu in tam še ležale zaplate snega, ki pa niso več mogle oplašiti kosov in drozgov, brinjevk in drugih kraljstvih pevcev, da ne bi z veseljem gostolenjem pozdravljali pomladi.

Po vlažni poti je prišel Čiše iz vasi med njive in travnike, preprežene s poti in stezami, razpletenimi po dolini, ki jo je s treh strani kakor v objemu varovalo gričevje. Daleč spredaj je izmed skalovja hitel na dan razposajen kraški potok, ki je imel zdaj pomladi toliko vode, da se je razlivala čez njegove bregove po jarkih in grapah in je bil sicer suhi svet malone podoben močvirju. Temu kraju so rekli Ločje in tu so ob potoku rasle stare beke. Leto za letom so jih hodili ljudje obrezovati in obsekavat. Zato so bila debela nizka in čokata in zlasti v večernem mraku podobna tajinstvenim pošastim. Marsikoga je bilo strah hoditi po teh krajih, prepletenih s pravljicami o veččah in čarovnicah. Čiše se tega sicer ni bal, vsaj tako je zatrjeval, zvečer bi ga pa vendar nihče ne pregovoril, da bi šel na Ločje. Vse kaj drugega je bilo seveda podnevi! Solnce je močnejše kakor vsi strahovi, zato je Čiše tudi veselo požvižgaval, ko je hitel iz vasi.

Zunaj je potem z večjim pogledom izbiral mladike, kajti za butaro ni primerna vsaka. Biti mora dolga in ravna, kolikor mogoče

brez vejic in gladka. Ko tako hodi križem med bekami, ki so bile tako stare, da so bile nekatere že vodile, zasliši neko čudno šumotanje in stokanje. Nekaj časa se ozira okrog, a ne opazi ničesar. Skoraj se ga začne lotevati tesnoba in jo že hoče odkuriti domov, ko zagleda dve vrani, ki nekam plaho obletavata stare beke in swareče krokata. Tedaj se Čiše stisne za hrpavo beko in potrpežljivo čaka. Nenadoma se spusti vrana v duplo in kmalu spet odfrči. Za njo šine druga prav tjakaj in spet odfrči. Dečka zamika radovednost, da pozabi butaro in beke. Previdno posluša, išče in oprezuje, se cijazi po bekah in naposled odkrije nekaj nenavadnega. V starem duplu je kotlina, lepo postлана z mahom in mehkim perjem, v njej pa čepi — ne morda mladič, ampak stara, pohabljen vrana. Ko se je hoče Čiše dotakniti, se ptica odmakne in prhutne z desno perotjo, medtem ko z levo popolnoma miruje.

Čišeta čudovito prevzame to nenadno odkritje. Koj ugane, da mora biti vrana v duplu bolna in ji strežejo tovarišice. Ne da bi se še kaj brigal za beke, pohiti domov in začne praviti očetu, kaj je našel na Ločju.

»Bržkone ima vrana zlomljeno perut,« pojasnjuje oče, »pa jo tovarišice negujejo in ji skrbje za hrano, dokler se ne more sama preživljati.«

Po kosilu vzame oče malo koruze s seboj in odide s Čišetom na Ločje. Tik pred njima sta obe vranini strežnici odfrčali iz dupla. Previdno se približata oče in Čiše duplu.

»Veš, to je ptičja bolnišnica,« pripoveduje očka, ko zagleda ptico, ki s plahimi očmi motri obiskovalca. Previdno ji usuje nekaj zrnja v gnezdo. Vrana se najprej stiskaje odmakne, ko pa spozna, da ji ne preti od obeh ljudi nobena nevarnost, začne hlastno zobati koruzo.

Čiše gleda kakor zamaknjen, očka pa mu šepetaje pojasnjuje:

»Vidiš, ptičkam se tudi čisto pripeti nezgoda kakor ljudem. Ptica, ki si pohabi perut ali zlomi nogo, bi bila zapisana žalostni smrti, če se je ne bi usmilile zdrave vrstnice. V naravi pa je vse tako urejeno, da se življenje kolikor mogoče ohrani; zato si v nesreči tudi živali druga drugi pomagajo.«

Nato sta Čiše in očka skupaj narezala vrbja, domov grede pa je opozoril očka:

»Pohabljeni vrani zdaj večkrat nosi zrnja, pa boš videl, kako se te bo privadila. Ko okreva, bo nemara frčala celo za teboj.«

»Kakor naše pute, ki jih zjutraj pokličem zobat na dvorišče!« se je razveselil deček in je kar poskakoval od veselja ob misli, da bi utegnila postati bolna vrana res krotka in domača. Dan za dnem je odslej nosil koruzo na Ločje in vrana se je dečka kmalu tako privadila, da ga je že po koraku spoznala in ga pozdravljala z veselim krakanjem. Cvetna nedelja je komaj minila, ko je vrana že jela gibati s perotjo, na veliko soboto zjutraj pa je Čiše ni več našel v gnezdu. Žalostno se je oziral okrog, ko se mu ptica nenadoma od nekod oglašila in mu prifrčala na rame. Sicer ni mogla frčati tako spretno kakor njene zdrave tovarišice, a za silo se je vendar obdržala v zraku.

»Kaj si že zdrava?« se zavzame Čiše in hitro ponudi ptici polno pest koruze. Vrana se hlastno nazoblje in prijazno ogleduje dečka.

S kljunom si jame nato gladiti perje in zdaj pa zdaj prhutaje zakraka.

»Ali pojdeš zdaj z menoj?«

»Kra, kra,« se oglasi vrana, kakor bi mu hotela odgovoriti.

Zdaj se Čiše zadovoljen odpravi proti domu. vrana pa mu moško sedi na ramenu in se zadovoljno ozira na vse strani.

Doma ji Čiše v pazduhi na košati jablani izbere prostor. Nanese ji tja listja, mahu in mehke otave, iz česar si vrana kaj kmalu pripravi udobno ležišče.

»Ali ti nisem rekel?« z zadovoljstvom gleda oče dečka. »Ta zdaj ne bo šla nikamor več odtod. Vidiš, imaš kar živ piruh.«

Zgodilo se je res tako. Vrana je ostala na vrtu. Po večkrat na dan je prifrftala tudi na dvorišče med kokoši, v kozolec in celo v hišo je prifrftala, če je zaslišala dečkov glas. gled. se je Čiše že bal, da se ji ni primerilo. Ko je potlej nekaj dni ni bilo nič na izprekaj hudega. Previdno je šel gledat na jablano. Vrana je čepela v gnezdu in se ob dečkovem prihodu samo toliko odmaknila, da je lahko videl jajčka pod njo.

»Joj, očka, mladiči bodo kmalu v gnezdu!« je veselo zdiral Čiše k očetu, ta pa je povedal, da zdaj ne sme prevečkrat k gnezdu, da se ptica s svojim tovarišem preveč ne opoši. Čiše je ubogal in čez nekaj tednov je že lahko videl v gnezdu s puhom pokrite mlade ptice, ki so odpirale lačne kljunčke in čivkale. Pa tudi zdaj se ni stara vrana nič bala dečka, ampak mu je vselej zakrakala v pozdrav, kakor češ:

»Le oglej si mojo družinico!«

je prifrftala stara z njimi na dvorišče.

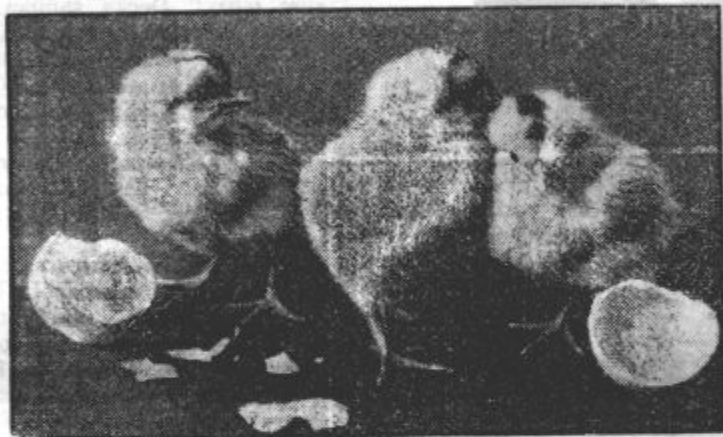
Kakor hitro pa so bile mlade vrane godne,

»Kra, kra!« je pozdravila dečka, brskala s kokoši vred po dvorišču, pobirala črve in gosence po vrtu in po drevju ter se tako zahvaljevala svojemu človeškemu prijatelju za njegovo pomoč.

Če se je kdaj kdo čudil krotkim vranam na dvorišču, je Čiše koj povedal, da so to »otroci« tiste vrane, ki jo je bil za veliko noč našel v »bolnišnici v beki«, ob potoku tam gor na Ločju.

Ivan Albreht

Tudi znanilci pomladi

Čudil se Tinček je: koklja domača dolge že dneve na gnezdu sedi. Saj se ji to prav zares ne izplača, kaj neki v kurniku temnem čepi?

Zdaj se ne čudi več. Pisan drobšč leze iz gnezda in vneto čeblija. koklja pa sitna je, da je kar križi; če se približa kdo, že godrnja.

Tinček piščanca bi v roko rad vzel, če siromak bi ubogi ga smel, pa se boji, da zdaj koklja mu stara hlača na precep le še bolj ne razpara.

Vse za mamico

Pripovedka

Že dolgo, dolgo časa je bolehal mamica. »Ali me ne boš več vzela v naročje?« jo je vprašal sinko.

»Najbrž nikdar več. Smrt že steza svoje prste po meni.«

Bridko je zaplaval sinko in materi je postalo tako hudo, da je od bridkosti zaspala. Brž je vstal sinko in šel v temno noč in v divji gozd.

Prišel je mimo potočka. Ob njem je stala mlada žena in prala povoje v mrzli vodi. »Kam hočeš?« ga je vprašala.

»Poiskati moram za bolno mamico cvetko življenja!« je rekel dečko in skočil čez potok. »Zakaj pereš v tej ledeni vodi?«

»Moram prati tako dolgo, dokler se me ne usmili divja žena. Godi se mi pa čisto prav, zakaj pa sem dopustila, da je moj otrok umrl v umazanosti in bedi!«

»Če bi bila tako dobra, kakor je moja mamica, bi ne ravnala tako s svojim otrokom!« je rekel dečko in tekla dalje.

Prišel je do mladega moža, ki je z golimi rokami kopal kamenita tla, da mu je tekla kri izza nohtov.

»Kaj počneš?« ga je začudeno vprašal dečko.

»Z golimi rokami moram kopati vodnjak. Godi se mi pa čisto prav, saj nisem zganil niti prsta, da bi pomagal staršem v njih bedi.«

»To bi ti moral storiti,« je rekel dečko in tekla dalje.

Prišel je do mladeniča, ki je ležal pod težkim kamnom, okrog njega pa so se plazile podgane in ga grizle v roke. Nesrečnej je silno vzdihoval.

»Počakaj,« je vzkliknil deček, »tako bom odgnal te grde živali.«

»Ne, ne,« se je branil mladenič. »Čisto prav se mi godi, saj sem vzdignil roko proti lastni materi!«

»Tako grdo je to, da ti tega ne verjamem!« je vzkliknil deček in tekla dalje.

Zdaj je srečal silno staro ženo, ki je nosila na krivem hrbtu sveženj dračja. »Ali je tu v bližini skalnati vrt, kjer rase cvetka življenja?« je vprašal ženico.

Starka ni ničesar odgovorila, temveč je stokajoč capljala dalje.

»Naj vam nesem jaz vaš sveženj,« jo je prosil deček. »Za vaš hrbet je pretežak.«

»Če misliš, pa vzemi,« je rekla žena.

Oba sta hitro stopala dalje. Ko pa sta začela hoditi navkreber, je starka opešala.

»Sedite na sveženj na mojem hrbtu,« je menil.

Starka je tako storila. Čisto zasopel je korakal deček pod težkim bremenom in še rekel ženici: »Le držite se dobro, da ne pade-te.«

Kmalu pa je ob neki skali onemogel in se zrušil na tla.

»Prav, prav, saj sem tukaj doma,« je rekla starka. »Za svoj trud dobiš plačilo. Pogled tam rumeno cvetko. Vsa je iz čistega zlata. Vzemi jo!«

»Ne maram te cvetice. Hočem le cvetko življenja za svojo bolno mamico!« Deček je zajokal, a razorani obraz starke je spreletel prijazen nasmešek.

»No, pa vzemi tole!« Pokazala mu je belo cvetico, ki je gledala iz skalne razpokline. »Tule pa imaš palico, ki jo moraš dobro varovati, ker brez nje ne prideš iz gozda. Zaradi tvoje ljubezni do matere naj bodo rešeni tudi oni trije, ki si jih prej srečal v gozdu.«

Deček je utrgal dragoceno cvetko in vzel palico. Razprostrl je roke, da bi objel dobro starko — divjo ženo, a ta je izginila, kakor bi se bila vdrla v zemljo.

Hitro je tekla navzdol. Palica mu je kazala pot skozi grmovje in trnje, da je prišel zdrav in vesel v kočico k mamici. Mamica je še spala in vsa blede je bila. Kakor hitro paj ji je pomolil čarobno cvetko pod nos, so njena lica zardela in njeni sivi lasje potemneli. Odprla je oči. »Kaj je z menoj?« je vsa srečna vzkliknila. »Tako vesela in srečna še nisem bila nikdar. Kaj pa imaš v roki?«

Tedaj je pogledal sinko svojo palico in videl, da se je izpremenila v čisto zlato. Mati in sinko sta zdaj srečna in vesela živela še dolgo, dolgo let.

V SOLI

Učitelj: »Jožek, tvoja domača naloga »Moje počitnice« je zelo kratka.«

Jožek: »Saj so bile tudi počitnice zelo kratke, gospod učitelj.«

POREDNEŽ

Stric: »Zakaj se jokaš, Nežica?«

Nežica: »Pepček mi je vrgel žemljo v vodo.«

Stric: »Ali z namenom?«

Nežica: »Ne, s sirovim maslom.«

ZADOSTI JE SPOMENIKOV

Oče: »Sinko, če se boš pridno učil, boš nekoč še slaven mož.«

Sinko: »A, kaj, saj je že dosti spomenikov v mestu.«

NIČ NE ŠKODUJE

K zdravniku vsa preplašena prihiti gospa Mohovtova in vzdihne: »Gospod zdravnik, moj sinko Jožek je pogoltnil vso zalogo zdravil, ki ste jih zapisali mojemu možu proti revmatizmu. Pomislite, vseh dvajset škatel je pojedel. Jej, jej, kaj bo zdaj!«

Zdravnik: »Ali jih je pojedel s škatlami vred?«

Gospa: »Ne.«

Zdravnik: »Potem ni nevarno.«

ZMAGAL JE

»Kaj pa se ti je primerilo, da si ves pobit?«

»Veš, tetka, z Janezkom sva poskušala, kdo bo lahko zlezal bolj na rob okna, in jaz sem zmagal.«

Ne more umreti

Pripovedka

Zgodilo se je, da se je kraljevskemu paru v deveti deželi že bolj v poznih letih rodil sin-edinec. Oče in mati sta bila tega tako vesela, da sta priredila veliko slavnost in nanjo povabila mnogo odličnikov iz vse države.

Živele pa so v deveti deželi tudi tri modre ženske sestre, ki jih je kraljica tudi hotela povabiti. Kralj pa je rekel: »Starejši dve povabim prav rad, mlajša pa mi ne sme prestopiti praga. Ta kuje same hudobnosti in nam bo skvarila veselje.« Tako sta bili povabljeni samo starejši dve.

Slovesnost se je začela zvečer. Močan ogenj na ognjišču je razsvetljeval obširno dvorano. Najprej so vsi gostje darovali kraljevemu sinu edincu dragocenosti. Obe sstri, ki sta bili siromašni, pa sta kraljevemu sinu le želeli vse dobro. Najstarejša je vzela otroka v naročje, stopila k ognjišču in menila: »Ti boš vladal, kamor bo stopila tvoja noga.« »Ta tvoja mogočnost bo izvirala od tega, ker boš do svojega groba neprestano delaven.« In grob naj te kmalu požre! se je zdajci zaslislal še tretji glas.

Vsi so se prestrašeni uzrli in videli od sovraštva spačeni obraz tretje sestre, ki se je neopazno vrinila v dvorano, da bi se maščevala, ker je niso bili povabili na slavnost. Še preden jo je mogel kdo pognati iz dvorane, je zagrabila eno izmed polen, ki so bila zložena ob ognjišču, in ga vrgla v ogenj z besedami: »Ko bo to poleno zgorelo, bo ugasnilo otrokovo življenje.«

Po teh besedah je hudobna sestra izginila. Poleno je gorelo in ljudje niso vedeli, kaj naj store. Tedaj pa je ena izmed dobrih sester pograbila gorečo poleno in ga ugasila. Potem pa ga je dala kraljici z besedami: »Vzemi to poleno in ga varuj pred ognjem.«

Kot najdražjo dragocenost je shranila mati življensko poleno svojega otroka.

Sinko je rasel. Iz dečka je postal mladenič ki po svoji moči in pogumu ni imel para. Ko je po očetu prevzel kraljestvo, ga razširil daleč v sosedne države, zakaj nobeden izmed sosednih kraljev se mu ni mogel ustavljati.

Prišel je čas, ko si je moral poiskati nevesto. Z veliko ladjo se je napotil preko morja k daljnemu kralju in ga prosil za roko njegove hčerke. Kralj mu jo je rad dal. Ko se je mladi kralj vrnil z nevesto, so ga

čakali ob morju vsi veljaki kraljevstva s staro kraljico vred in ga pozdravili.

Po končanih pozdravih pa je stopila mati k svojemu sinu in mu rekla: »Nekaj dragocenega ti moram dati. To poleno je največja dragocenost, ki ti jo morem izročiti. Na tem polenu visi tvoje življenje.« Povedala mu je vso zgodbo o treh sestrah in jo zaključila z besedami: »Varuj poleno pred ognjem, kakor sem ga jaz varovala doslej.«

Mladi kralj je prijel poleno in rekel: »Tvoje svarilo bom upošteval. Nikdar ne bo to poleno zgorelo.« S temi besedami je potegnil iz nožnice meč, ga zabodel v poleno, in vse skupaj vrgel daleč tja v morje.

Vsa prestrašena je zavpila mati: »Kaj si storil! Tvoje življenje sem položil v tvoje roke, a ti si potopil svojo usodo v globočino morja!« Ta vzklik je bil seveda prepozen, kajti morski valovi ne dajo več iz sebe, kar so enkrat požrli.

Mladi kraljevski par je živel srečno življenje. Kraljestvo se je še zmerom večalo in čedalje večjo slavo je užival mladi kralj. Prav nič mu ni bilo žal, da je za zmerom obvaroval življensko poleno pred ognjem.

Pa so sledili udarci usode, ki niso prihranjeni nobenemu človeku. Najprej je kralju umrla mati, potem so ji drug za drugim sledili v grob prijatelji iz njegove mladosti. Ostala sta mu še žena in kopica otrok. Kraljica se je starala in z njo on sam.

Prišel je najhujši udarec: njegova zvesta življenska družica mu je umrla. Gledal je, kako so mu sinovi doraščali v morje in potem postajali starci. Drug za drugim so pomrli, samo on je moral živeti, zmerom živeti. Kot senca se je vlačil okrog, toda še vedno ni miroval, še zmerom je bil delaven, kakor mu je bila ob rojstvu prerokovala modra žena. Naveličal se je življenja in preklinjal je trenutek, ko je potopil življensko poleno v dno morja. Njegova delavnost je bila zdaj samo v prizadevanju, kako bi spet dvignil iz morja usodno poleno.

Zaman si je izkušal vzeti življenje sam. Niti s stradanjem ni hotela duša zapustiti njegovega telesa, ki se je čedalje bolj krčilo. Po mnogih letih je njegovo telo čisto izginilo in ostala sta samo še senca in glas.

Nekoč pa bo prišel dan, ko bo silen vihar vrgel iz dna morja na obrežje usodno poleno in bo iz zemlje planil ogenj in ga zažgal. Šele tedaj bo umrl nesrečni kralj.

NOV KLOBUK

Možek: »Neka žena se je ločila samo zaradi tega, ker se je njen mož vsedel na njen novi klobuk.«

Ženka: »Zaradi česa takega pa bi se jaz že ne mogla ločiti.«

Možek: »Zakaj ne?«

Ženka: »Ker sploh nimam novega klobuka.«

NAVADNO

Gasper: »Tvoj bratec naju je videl, ko sva se objela. Koliko naj mu dam, da bo močel?«

Mica: »Navadno dobi po enega kovača.«

GRDA NAVADA

A: »Moja žena ima zelo grdo navado. Zadnje čase hodi ponoči od krčme do krčme.«

B: To je pa res hudo. Ali mnogo pije?«

A: »Ne pije ne, samo mene išče.«

ZADOSTNI DOHODKI

Oče: »Tega moža nikakor ne smeš vzeti, Urška, saj zasluži komaj 1000 dinarjev na mesec.«

Hčerka: »En mesec tako hitro mine, če se imata dva res rada.«

VZROK

A: »Kdo je tebe pripravil na misel, da se misliš oženiti?«

B: »Upniki, prijatelj, upniki.«

MED TOVARIŠI

A: »Povabim te na čašo vina.«

B: »Ne morem dovoliti, da bi ti plačal.«

A: »No dobro, jaz te povabim, plačal boš pa ti.«

DVA POTEPUHA

Prvi: »Pomisli, bos sem prišel v Ljubljano.«

Drugi: »Jaz pa sem prišel v Ljubljano nag.«

Prvi: »To vendar ni mogoče.«

Drugi: »No, saj sem se v Ljubljani rodil.«

RAZLIKA

A: »Kakšna je razlika med gosjo in hotelskim gostom?«

B: »No, povej.«

A: »Gos oskubijo, a hotelskega gosta nje se postavi po robu...«

Za smeh in kratek čas

SKUPNOST

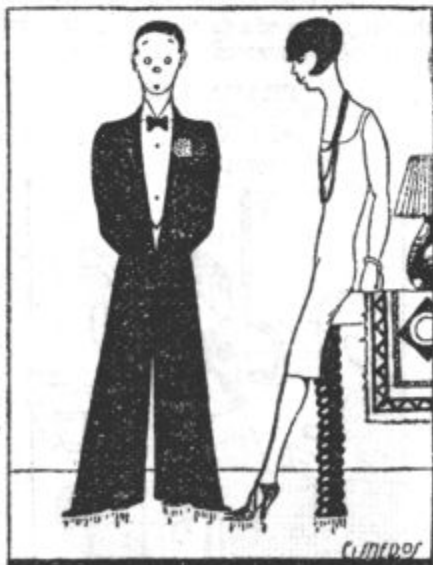
»Kaj je skupnega med baletko in žabo?«
»Obe poskakujeta in obe se bojita storklje.«

NE VERJAME VSEGA

Mož: »V mestu je slikar, ki je tako naravno naslikal pajka, da se je služkinja ves teden trudila, da bi odstranila pajčevino.«

Žena: »Da so taki slikarji na svetu, razumem, da bi pa dobil tako deklo, ne verjamem.«

NI RAZUMELA

Mirko: »Gospodična, ta poljub je izrazil vse, kar sem vam hotel povedati. Ste me razumeli?«

Mila: »Ne, povejte mi to še enkrat.«

NI PRAVI

»Ali vas smem vprašati, gospodična, ko ga čakate?«

»Nekega drugega.«

Izgubljeni telovnik

Izak Roženkranc je imel vse leto srečo v kupčiji. Prav veliko srečo. Zato je sklenil na poletje obiskati kopališče. Kot edina iz Subotice se je njegova družina napotila v Dubrovnik.

Pa ni šel zaradi kopališča. Bog nas obvari! Za take reči Izak ni imel smisla. Mati Rebeka tudi ne. Prav tako ne otroci — Bog jim daj dolgo živeti! Imenitno pa je le, če to storiš, kar store drugi boljši ljudi.

Samo najstarejši 13letni Abrahamček, je bil nekega dne res vnet za kopanje. Prosil je in prosil, da mu je nazadnje daj oče denar za kabinu v kopališču. Abrahamček se je šel kopat.

Čez eno uro se je vrnil. Prekrasno je bilo, toda svoj telovnik je izgubil, kakor je mati Rebeka s svojimi skrbnimi očmi ugotovila.

Sto vragov, telovnika resnično ni nikjer. Abrahamček se je vrnil v kabinu, vse preiskal, povprašal tuda, kopališnega strežnika, prosil, a vse zaman. O telovniku ni bilo sledu.

Drugič se Abrahamček ni smej iti več kopat v modre valove Jadranskega morja.

Potem pa se je Roženkrancova rodina spet vrnila v Subotico.

V prihodnjem letu je Roženkranc delal še boljše kupčije in Izak se je s svojimi drugimi spet napotil v Dubrovnik.

Abrahamček je spet prosil in dobro očetovalo srce mu je dovolilo, da se je šel ponovno kopat. Seveda je nesel s seboj polna ušesa opominov, naj letos bolj pazi, da ne bo česa izgubil.

Čez uro se je spet vrnil in začel kričati kakor obseden. Svoj telovnik je spet našel. Po enem letu!

»Abrahamček, moj sin kje je bil tvoj telovnik?« je vprašala mati.

»Pod srajco sem ga imel!« je rekel Abrahamček. »Sem pač lani po pomenu...«

PREVIDNOST

A: »Zakaj ne vzameš tega marljivega moža za svojega družabnika v trgovino? Pošten je denar ima tudi.«

B: »Bil je zaročen z mojo ženo, preden je vzela mene, pa sta se razšla. Zdaj vendar ne boš zahteval, naj vzamem v svoje podjetje družabnika, ki je pametnejši od mene.«

USODNA POMOTA

»Vi gojite sadje na zastareli način«, pravi čijak kmetijske šole nekemu kmetu. »Zelo bi se čudil, če bi to drevo jeseni imelo 10 kg jabuk.«

»Jaz bi se tudi čudil«, odvrne kmet, »ker to ni jablana, ampak češplja.«

SRAMEZLJIVOST

Melhior je potrkal na vrata lepe plesalke Klotilde: »Ali je dovoljeno?«

Klotilda: »Ne, ne, počakajte! Tako se sramujem, sem namreč čisto gola!«

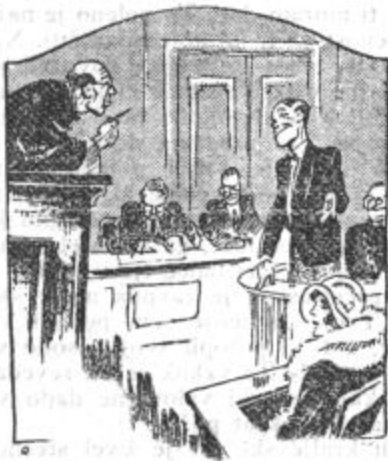
Melhior: »Nič ne de, nekaj imate gotovo na sebi.«

Klotilda: »Prav nič. Če ne verujete, pogledajte skozi luknjo v ključavnici...«

PRI SLIKANJU

Slixar: »Kaj, sto dinarjev mi ponujate za to sliko? Saj sem plačal za samo platno več!«
Melhior: »Da, toda takrat platno še ni bilo zamazano.«

VRAZE

Sodnik: »Pred tednom smo vas šele odpustili iz ječe, pa ste že zopet tu?«

Lopov: »Se mi je kar zdelo, da bo tako, ker sem prvo srečal staro babo, ko sem zapustil ječo.«

VRAG IN ODVETNIK

Bančni uradnik: »Moj šef mi je rekel, naj se poberem k vragu.«

Odvetnik: »A kaj ste vi storili?«

Bančni uradnik: »Tako sem prišel k vam, gospod odvetnik.«

ZVIT ZENIN

Gospod Hlačnik je dobil neke knjige, kako se prerokuje iz potez na roki. Dolgo časa jo je bral, naposled pa se je napotil k svoji nevesti: »Pokaži mi roko!«

Alma mu je dala svojo ročico in Hlačnik je zavpil: »Moj Bog, ti boš umrla, ko boš štela 23 let.«

»Beži no, beži!« je rekla Alma. »Saj jih štejem že 29.«

»Ali sem te ujel!« se je zakrohotal Hlačnik zmagovalno, »zdaj naposled le vem, koliko let šteješ...«

OD DOMA JE PRIŠEL

A: »Ubogi prijatelj, kakšen pa si! Naj te spremim domov?«

B: »Bog varuj, saj prav od doma prihajam.«

ZDRAV SPANEC

Gospa: »Danes ste se že četrtič zaležali. Kje imate budilko?«

Kuharica: »V svoji sobici.«

Gospa: »Ali je ne navijete?«

Kuharica: »O seveda jo.«

Gospa: »Kaj ne slišite, ko vas budi?«

Kuharica: »Seveda je ne slišim, ker zmeraj takrat ropoče, ko spim.«

PRAVA REČ

A: »Zadnjič sem videl nekega umetnika, ki je napravil iz enega jajca dve.«

B: »Prava reč! Krčmar Mohovt napravi zmeraj iz enega hektolitra dva hektolitra vina.«

VSAKDANJE LAZI

Brivec: »Tako pridete na vrsto.«

Natakar: »Nemudno vam prinesem rebrca.«

Dobra prijateljica: »Vaš novi klobuk vam nebeško pristaja.«

Zobozdravnik: »Zob vam izderem brez bolečin.«

Zet tašči: »Veseli me, da vas vidim.«

Čevljar: »Vaši čevlji bodo še noč go-tovi.«

Prodajalec: »Nosim samo takšno perilo.«

Esperantist: »Esperanto se naučite v nekaj tednih.«

ŽELEZNIŠKA NESREČA

A: »Ali si že kdaj doživel železniško nesrečo?«

B: »Sem. V predoru blizu Bleda, kjer sem namestu hčerke poljubil mater.«

UCINKOVITO ZDRAVILO

A: »Danes sem dobil pri zaravniku izvrstno sredstvo za potenje.«

B: »Kakšen poseben čaj ali kaj podobnega?«

A: »Ne, ne, izročil mi je račun, pri katerem me je že kar na licu mesta oblihl pot...«

ČESA SE OČKA BOJI

»Očka, ali se bojiš, če vidiš podivjanega bika?« je vprašala Nežica.

»Ne, nič se ga ne bojim,« je odvrnil oče.

»Kaj pa grdega hrošča?«

»Tudi tega se ne bojim.«

»Če pa grmi in treska, se gotovo bojiš.«

Oče je odkimal, češ, da se tudi takrat ne boji.

»Očka, ti se torej ničesar drugega ne bojiš, kakor mamice.«

SAMA SREČA

Spela: »No, zdaj je pa vendarle umrl stari Hlačoper. Ubožec!«

Jera: »Kakšen ubožec neki! Zmerom je imel srečo. Česar se je dotaknil, se mu je izpremenilo v denar. Ko si je hišo zavaroval, je v enem mesecu pogorel. Nato je zavaroval samega sebe proti nezgodi in čez mesec dni si je zlomil roko. Šele pred tremi meseci se je včlanil v pogrebno društvo, zdaj pa je umrl. No, ali ni imel zmerom samo srečo?«

POSEBNA KAVA

»Tu je vaša kava«, reče natakar, »posebna kava iz Argentine.«

»Zato sem torej tako dolgo čakal nanjo, ker ste šli tja ponjo,« odvrne gost.

PRIDNA ŽENA

A: »Tvoja žena je gotovo zelo pridna?«

B: »Pa še kako! Davi sem se vrnil ob štirih domov, pa je stala še z metlo v roki ob vratih!«

**Postani in ostani
član Vodnikove družbe!**

Avgust Senon

KMEČKI PUNT

25

»Milić je tukaj,« je rekla Uršula, »imel je opravke pri Ambrožu in zdaj je pri Marti.«
 »Kakšna sreča,« je prišla Anka mater za roko, »napadiva ga zdaj in opraviha hitro to reč, da nama Ambrož ne prekriža načrtal.«

»Pa naj bo,« je rekla Uršula odločno.

Mladenič se je prav hotel posloviti, ko je z veselim licem vstopila gospa Uršula, poleg nje pa Anka.

»Anka!« sta poskočili sestrji, »odkod ti?«
 »Otroci!« je začela stara Heningovka svečano. »Anka nam je prinesla veselo novico. Gospod škof knez Gjuro Drašković, Ankin krstni boter, je postal ban in če Bog da, bomo v kratkem spet prišli do svoje dediščine.«

»Hvala Bogu!« sta zaklicali Marta in Zofka.

»No, otroci,« je nadaljevala mati, »ta v seli dan hočemo proslaviti posebno slovesno. Vi, gospod Milić,« se je obrnila k mladeniču, »ljubite mojo hčer Zofijo. Marta je snubila za vas. Dobro, dala vam jo bom.«

Vsi so se veselo zdrznili, Zofka pa je pokleknila in poljubila jokajoč materino roko, ki jo je mati hitro izvila.

»Toda, dam vam jo pod enim pogojem. Ko je nekoč moj pokojni mož hudo bolehal, sem se zaobljubila Bogu, da bo moj sin osvobodil enega kristjana in turške sužnosti. Sin mi je umrl še majhen in zaobljuba je ostala neizvršena. Vi hočete biti moj sin, vi skromen plemič, mož velikaški hčeri. Izpolnite to zaobljubo, proslavite se. Izvedela sem, da ste obljubili Zofki, da boste osvobodili Mogačica, zaročnika Zofkine sestre po mleku, ki so ga Turki ujeli. Dobro, rešite tega človeka, in ko ga privedete, bo Zofka vaša. Tako mi Boj pomagaj!«

Vsi so okameneli, Zofka pa je jeknila, obledela na smrt in brez zavesti padla v naročje svoje sestre Marte, gospod Milić pa je bled in miren stopil pred gospo Uršulo in ji rekel:

»Hvala vam, plemenita gospa! Gospico ljubim bolj ko svoje življenje in rad tvegam svoje življenje za njeno roko.«

»Tomo, Tomo, kaj delaš?« je zaklical Ambrož, ki je med vratni čul Milićeve zadnje besede. Toda mladenič se ni brigal za ta medklic, ampak je vzdignil roko:

»Prisegam pri živem Bogu, da pojdem osvobodit Mogačica. Prišežem pri Bogu in moji ljubezni, da se bom vrnil z njim ali pa sploh ne.«

»Kdo je to storil?« je obupno zaklical Ambrož.

»To je tvoje delo,« je šepnila Marta gospe Konjski, »Bog ti odpusti ta greh!«

»Da. Tega mi nikdar ne bo žal,« je odgovorila polglasno Anka z mirnim licem.

»Zbogom Zofka!« je zaklical mladenič klečeč pred nezavestno deklico. »Vrnil se bom k tebi, k svoji dragi. Zbogom!« In je z vročimi poljubi obsul dekličino roko.

XVI

Prišel je velikonočni dan, praznik vstajenja sina božjega, vstajenja vse narave. Staro in mlado je hitelo v cerkev, iz katere so se razlegali veseli klici.

Ali so res veseli? Ogromne stubiške orglje ne donijo kakor nebeška muzika, ampak kakor strašna nevihta. Medeni zvonec ne zveni kakor angelski glas, ampak kakor da klenka mrliču. Po končani božji službi, tako je zapovedal Tahi, se naj zberejo vsi hišni gospodarji in naj oddajo ključe svojih zidanic. Susjed in Brdovec sta že opletnjena, zdaj je prišla na vrsto Stubica. Upravitelj Grdak pravi, naj ne dajo ključev, Tahi pa pravi, da bo ob glavo, kdor ne bo ključa izročil. Stubičan je trd, glavo vzdigne in pravi: Ne dam! Tudi Tahi je trd: glavo vzdigne in pravi: Moraš! Množica ljudstva se je zbrala, moške gledajo mračno predse, žene pa molijo, vzdihujejo in jokajo. V kotu kleči pri stari materi tudi Matija

Gubec. Počasi je izzvenela zadnja aleluja. Duhovnik blagoslovi narod, orgle umolknejo. Končana je služba božja, ljudje pa so ostali na kolenih in se niti ne premaknejo iz cerkve. Pred cerkvijo sedi na konju Tahi, nestrpno čaka in si ruje brke. Konj nemirno stopica, Tahiju nemirno bije srce. Na trgu se je postavila četa štajerskih mušketirjev iz Statemberga z nabitimi puškami.

»No, ali bo že kmalu konec teh popovskih litanij?« je zarenčal Tahi, Peter Bošnjak pa mu je povedal, da ljudstvo noče iz cerkve.

»Pa dobro! Mušketirji naprej! Poženite pse iz te svete luknje!« Mušketirji so se začeli tiščati skozi cerkvena vrata. Težki koraki oborožencev so odmevali po cerkvi, jok in stok sta se razlegala pod visokim cerkvenim obokom.

»Moj Bog, pomagaj nam! Jezus Marija!« so kričale žene in otroci, moške pa so škripali z zobmi. Bled je stal pred oltarjem duhovnik in vzdigal sklenjene roke proti nebu. Nastal je krik. S kopiti, s pestmi, psokami in kletvami so gnali mušketirji moške iz cerkve. Neoborožene ljudi so podili kakor živino iz božje hiše. Za moškimi so se gnetle jokajoč in kriče blede, prestrašene žene, župnik pa se je vrgel pred božji oltar in njegove solze so tekale na kamenita tla. Pred cerkvenimi vrati so se postavili stražniki s kopji, na trgu je stala četa oborožencev, a pred njimi je vrvelo obupano in preplašeno ljudstvo. Visoko je vzdignil svojo glavo štatemberški baron in zaklical:

»He, psice! Ali ne veste, kaj sem zapovedal? Sem s ključ. Ti, Lolić, pa piši, čigav je kateri.«

Tedaj je stopil pred Tahija visok, beloglav stariček s širokim licem in živimi očmi, župan Mijo iz Golubovca, in rekel mirno, z roko na srcu:

Kralju dajemo, kar je kraljevega, gospodu, kar je gospodovega, kar pa je naše, tega ne damo!

»Vi ne daste ključev?« je zaškrtal z zobmi Tahi.

»Ne damo, pri Bogu, da ne!« je zaklical s povzdignjeno roko Gubec, ki ga je mati držala za ramo.

»Ne damo! Ne damo!« je obupano zakričalo vse ljudstvo.

»Ej!« je zaklical Tahi in pojahal k svojim oborožencem, »streljajte, bijte pse!«

Ljudstvo je zatrepetalo, puške so zabliscale z dimom in gromom. »Jezus Marija!« se je razlegel strašen krik do neba. Ljudje so se razbežali. Tu je padel mladenič, tu je klonila žena, prijemajoč se za srce, tam se je prebrnil stariček, tu se smrtno ranjen zvijsal otrok. Kri teče, nedolžna kri pred božjim hramom po črni zemlji na sam svet velikonočni dan. Oboroženci so pobesneli, bijejo, tolčejo in morijo. Kopito je zdrobilo starcu Mihaelu glavo, ranjen je omahnil Gubec v naročje svoje matere. Tahi pa se je vzdignil v stremenih, od radosti mu drhtijo goste obrvi, usta so se mu razlezla v zloben nasmeh, oči se mu svetijo. Veselo gleda na bojišče, kjer objema žena mrtvega moža, kjer mati pobira kose razkosanega deteta, kjer si ljudje lasje pulijo in se po prsih bijejo. Toda on ne čuje ničesar, on ne čuti ničesar. Konja požene med ljudi, proti cerkvenim vratom, kamor je bila Gubčevka zavlakla svojega sina in zamahne s sablo, toda kakor levinja se je pred njim postavila starka, uprla v njega svojo veliko solzno oko in zaklicala:

»Udaril!«

»Stran, babal!« je zatulil Tahi in spet zamahnil, toda v tem trenutku se je med cerkvenimi vrati pokazal župnik in je srebrno razpelo dvigajoč v svoji desnici zaklical:

»Na to skalo bom postavil svojo cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.«

Silnik se je zdrznil, roka mu je omahnila, besen je okrenil konja in jahal proti gradu. Tedaj se je pokazal podžupan Gjuro Kaš-

kaj, ki je na poročila Grdaka prihitel iz Zagreba in prinesel banovo zapoved, da se niti roka ne sme dotakniti kmetov.

Velika noč je, spomin odrešenikove žrtve: otožno klenka mrtvaški zvonec. V stubiški cerkvi ležijo trupla pobitih kmetov, ob njih pa kleči duhovnik in moli za nedolžne duše. Po bregovih se razlegata jok vdov in stok zapuščenih otrok.

Tretji dan po veliki noči so klečali pred oltarjem v Brdovcu trije kmetje: prvi iz Stubice, drugi iz Susjeda, tretji iz Brdovca.

»Otroci!« je rekel župnik Babić, potem ko jih je blagoslovil, »Bog vas blagoslovi, Bog vas spremlja. Pojdite pred svetlo lice kraljeve milosti, odkrijte mu svoje srce. Kralj vam naj pomaga, to je edino, kar še lahko upate. Ti, pravični Bog, pa razsvetli vladarjevo srce!«

XVII

Lepo poletje je, kraj miren, miren kakor v grobu, pred stubiško cerkvijo se je mučeniška kri posušila, kmečki poslanci so se vrnili s kraljevega dvora, kjer so jim rekli, da bo kralj že poskrbel, kar bo potrebno. Kmetje potrpi molčijo in si komaj upajo dihati. Tahi je gospodar, Tahi je mogočen. To so čudni dnevi na gradu Susjedu. Gospa Helena se v svoji postelji bolna zvijsa pred sliko Alandove Dore. Lica ji žarijo od smrtno vročice, oči obrača, z zobmi škriplje in jih stiska, da bi ji duša ne ušla, da se maščuje nad nezvestim možem. Vse je izvedela, vse. Smrt jo je priklenila na postelj, smrtni znoj ji obliva blede lice. Tahi pa se greje na bujnih prsih mlade prešeštnice.

»Oj, živet, živet!« vzdihla gospa Helena. Zaman! Smrt jo vleče v grob, ljubosumnost jo ustavlja pred grobom. Obupano se zvijsa, moli, kolne, joka, vzdihuje: »Živet! Živet!«

Kaj se briga Tahi! Drašković se mu je prijazno nasmehnil. Batori ga štiti, cesar ga štiti. Cesar je daleč in nebo prav tako. Tahi se smeje in pije: smeje se, ko ga, prismojenega starca, na gubasto lice poljublja lepa grešnica; smeje se, ko trepeče kmet na vislicah. Medla mesečina podrhteva skozi odprto okno. Ej, ti mesec! Ali vidiš belo, polno roko kastelanice? Kakor kača se ovija okoli starčevega vratu. Ej, kako ga objema, kako padajo črni razpleteni lasje na beli sneg starčeve glave, kako se napenja ustnice, kako umira od slasti, kako ga sapa žge in pali. Počivajoč na prsih kastelanice se stariček zagrohoče in pokaže s prstom skozi okno na breg.

»Ali vidiš, dušica,« zakliče, »tam se v mesečini na drevesu nekaj guglje. To je kmečki pes. Rekel je, da si prešeštnica. Zda tam visi: Ha, ha, ha! Glej, krokarji leta-jo okoli njega. Na vaše zdravje, črni prijatelj!« zakliče Tahi, skoči pokoncu in izpije vrč vina. In boža, objema, ljubi. Kastelanica se smeje, krokarji pa krakajo!

Medla mesečina podrhteva na licu gospe Helene, na Dorini sliki. Gospa se vzdigne v postelji in obrne odprta usta in blede obraz proti mesecu. Krokarji krakajo! Smrt prihaja, smrt! In Tahi? Kje je on? Ljubil — Tahi ljubi, Helena umira!

Na grad pripeče na konju tujec iz Zagreba.

»Kje je gospodar?« vpraša slugo.

»Ne vem,« odgovori Peter Bošnjak, ki je pravkar stopil pred vrata.

»Hm, mogoče igra kastelana Lolića,« se tiho nasmehne Drmamčič, ki je dotlej igral z Bošnjakom kocke.

»Povedi me takoj k njemu! V kraljevem imenu!« je rekel tujec.

Peter je prižgal luč, povedel tujca pred kastelanovo stanovanje in potrkal. Pred njega je skočil Tahi.

»Kateri predrznež me moti tako pozno v noč?« je zakričal Tahi in ljuto pomeril tujca z očmi.

»Kraljev poslanec!« je odgovoril tujec.

»Ali ste vi velemožni gospod Tahi, vrhovni kraljev konjušnik?«

»Sem,« je odgovoril Tahi čudeč se.

»Tukaj je za vas pismo pod velikim pečatom kraljevega odvetnika Blaža Hazafyja.«

(Dalje)

Radio Ljubljana

od 28. marca do 4. aprila

Nedelja, 28. marca: 9: Kvartet pozavn. — 9.30: Kozaske cerkvene pesmi (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Gvidon Rant). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. — 11.15: Za mali svet (plošče). — 11.30: Otroški nastop bo vodila Slávica Vencajzova. — 12: Klavirski in orkestralni koncert. (profesor Pavel Šivic in radijski orkester). — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Orkestralni koncert. — 16: Pisano polje (plošče). 17: Operni šramel kvartet (profesor Jeraj, Bravničar, Pilih in Korošec). — 18: Janez Jalen: Dom — zvočna igra (izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Juraj Križanič — oče vseslovanske ideje (dr. Ivan Nevestič). — 19.50: Slovenska ura: Plošče; Stare velikonočne navače na Slovenskem (Rudolf Dostal). — 20.30: Koncert vojaške godbe. — 21.45: Čas, vreme, poročila, spored. — 22: Našim izseljencem. — 22: Trnovski cerkveni zbor. — 22.30: Govor ministra dr. Mihe Kreka. — 22.40: Slovenske narodne s spremljevanjem radijskega orkestra (Zupanova, Rupnikova, Banovec in Petrovčič). — 23: Recitacija (Ivan Levar). — 23.10: Radijski orkester. —

Ponedeljek, 29. marca: 9: Veseli jutrnji pozdrav (plošče). — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). — 10: Koncert godbe »Sloga«. — 11.30: Otroška ura: Teta Marička poje in pripoveduje. — 12: Plošča za ploščo hiti; vmes poročila o poteku javne produkcije v smučarskih poletih iz Planice. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Harmoniko bo igral Rudolf. — 16: Operetni venčki (sodelovali bodo Dragica Sokova, Ivan Francelj in radijski orkester). — 17: Kmetijska ura: Kmečki gospodarski pomenki. — 17.30: Nadaljevanje koncerta operetne glasbe. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Mostarsko književno gibanje ob 40letnici mostarske »Zore« (Jovan Radulović). — 19.50: Zanimivosti. — 20: Vesele domače (sodelovali bodo kvartet sester Stritarjevih, Fantje na vasi in radijski orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Podoknice (plošče).

Torek, 30. marca: 12: Godba grenadirske garde igra (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Glasbene slike (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Glasbeni drobiž (radijski orkester). — 18.40: Liberalna struja v Islamu in odpor proti njej (Franc Terseglav). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Romanistika v Jugoslaviji (dr. Petar Skok). — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20: Pevski koncert Marjana Rusa. (pri klavirju profesor Lipovšek). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Instrumentalni dueti (Haršlag in Ananovič).

Sreda, 31. marca: 12: Revija koračnic vsake vrste. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura: Pravljica o zlatih pisankah (Vinko Bitenc) zvočna slika za mladino (izvajajo člani radijske igralske družine). — 18.40: Dolenjska Sava (dr. Vašter Bohinec). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Kako težko so se nekoč širili književni časopisi. (Svetislav Šumarevič). — 19.50: Uvod in prenos. — 20: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča. (v I. odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar, v II. odmoru čas, vreme, poročila, spored).

Četrtek, 1. aprila: 12: Za vsakega nekaj (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: In nekaj za vse (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Operetna glasba (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Od 1. aprila zvišane cene!

Zaradi novega obdavčenja industrijsko izdelanih oblačil se bodo po naših izdelovalnicah podražile Tivar obleke s 1. aprilom.

Do tega roka smo še v možnosti, da prodajamo po nižjih cenah.

Zasigurajte si zaradi tega pravočasno in nabavite si čim prej naša cenena in prvovrstno izdelana oblačila!

TIVAR OBLEKE

— 19.30: Nacionalna ura: Južna Srbija v antični dobi (dr. Gregor Oremošnik). — 19.50: Plošče. — 20: Veika Pavlihova pratika — posebna izdaja za nenavadno leto en tisoč desetsto in tako dalje. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Bojan Adamič in nje gov orkester poskrbe za vesel konec dneva.

Petek, 2. aprila: 12: Odmevi iz naših krajev (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Lahka glasba (radijski orkester). — 14: Vreme, borza. — 18: Ženska ura: Kje naj se ženska karitativno udeleži (Anica Lebarjeva). — 18.20: Operetni venčki (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Mesečni politični pregled. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Rezervirano za prenos. — 21.15: Koncert jugoslovanske glasbe (radijski orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 3. aprila: 12: Plošča za ploščo, pisana zmes. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo, pisana zmes. — 14: Vreme. — 18: Za delopust (radijski orkester). — 18.40: Naravoznanstvo in tehnika (profesor Miroslav Adlešič). — 19: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: O življenju muslimanske žene (Marija Ilić-Agapova). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.20: Odda se soba s posebnim vhom... (pisan večer besedilo Pavle Paternostrove, izvajalec: člani radijske igralske družine; plošče). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Vesela glasba (radijski orkester).

LJUBEZNIVA ŽENICA

Urša: »Vaš mož je nekoliko večji od vas.«
Špela: »O, še precej večji je. S pestjo mu sežem komaj do lica.«

Vrtnarski kot

Važno za gojitelje zelenjave na vrtu. V vrtnarstvu imamo tri skupine zelenjave, ki imajo glede hrane, ki jo dobivajo iz zemlje, različne potrebe. Nekatere vrste zelenjave imajo rade hlevski gnoj in le po njem krepko rasejo. Druga in tretja skupina ga ne marata, ampak imata rajši močno zemljo, kateri je bilo pred letom ali pred dvema letoma gnojeno. Prva skupina prenese mnogo gnoja in ji je ta naravnost potreben za primerno rast. V to skupino spadajo zelje vseh vrst ohrovt, karfiola, zelena, por, kumare, buče, melone, špinača, salata, redkvice, paradižnik in paprika. Druga skupina je bolj hvaležna za že razkrojen gnoj v zemlji. K tej prištevamo fižol, endivijo, radič, zgodnjo repico, črno redkev, kolerabo in dišavna zelišča. Tretja skupina ne potrebuje hlevskega gnoja, a zahteva močno zemljo. V to skupino štejejo motovillec, rdečo peso, korenje, grah, čebulo, česen. Kdor hoče vrt pravilno izrabit, ga razdeli v tri dele, ki jih potem primerno gnoji in oskrbuje.

Kako gojiš pepelko (cinenario). Pepelka je hvaležna sobna rastlina, a je zelo občutljiva. Ne mara toplega prostora in se najbolje drži v hladnih sobah, kjer ni nad osem stopinj toplote. Tudi preprih ji škoduje in jo rade napadejo uši. Zahteva mnogo vode, o čemer pričajo njeni široki listi. Teda, ko jo postavimo v sobo, jo je dobro vsak dan zalivati in ji listje večkrat močiti, da ostane vlažno. Proti ušem se borimo z razredčenim tobaknim izvlečkom, s katerim pokropimo ali namažemo listeta m, kjer opazimo uši. Vsak teden moramo natančno pregledati vse rastline. Takoj ko opazimo zajedavce, jih moramo namazati s tobakovim izvlečkom.

Priporočajo se za ugoden nakup manufakture in perila, nogavic in drugo — stara solidna trrdka

Franc Crobath, družba z o. z. — Kranj

(„Pri Franceljnu“)

Ustanovljena 1885. — Veletrgovina manufakture. — Industrija perila in splošne konfekcije.

Skrajno solidne cene za trgovce na debelo.

Novosti v detajlni prodaji, konkurenčne cene.

AL. PLANINŠEK, Ljubljana

Beethovnova ul. 14/I, telefon 30-10, izposluje nakup in prodajo hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov takoj v gotovini najboljše, informacije daje brezplačno.

POSESTVO

obstoječe iz njiv, gozda, travnikov, 10 minut oddaljeno od šole in cerkve, naprodaj. Cena 11.000 din, polovica lahko ostane vknjižena. — Dopisniki naj priložijo v znamkah 3 din za odgovor. — Več pove Marija Kristan — Trg Lemberg 40/2, p. Podplat.

ZIVINOREJCI, POZOR!

Higiensko urejeno patentno korito, kompletno z železnimi mrežastimi vratmi, celo korito pocinkano, z napravo za obračanje, da se lahko pomiva in izprazni, naj bi imel vsak svinjerejec. Izdeluje Avgust Rozman, Bohinjska Bistrica.

SLOVENSKI IZSELJENEC

samec, z nekaj prihranki in stalno službo se želi seznaniti z dekletom, starim 19 do 25 let, ki ima nekoliko premoženja. Ponudbe s sliko na naslov: Franc Kodra, Goldeloran 66, Waterschei Limburg, Belgien.

JABLUS-JABOLČNIK

tvarina iz katere napravite izvrsten jabolčnik ali hruškovec tudi brez naravnega sadjeca. — S poštnino stane 50 l 35.50 din, 100 l 64. din. Naročil se lahko poljubna količina. — Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtnek.

ZA POMLADANSKO SEZIJO

je pravkar dospela velika izbira krasnih štov za ženske in moške obleke, zato vas najvidneje vabim, da me o priliki počastite s svojim cenj, obisom al inaročilom. Cene strogo solidne. Priporočajo se Savnik Anton, Škofja Loka.

TRENSKOTI — VETERNI SUKNJICI

Novosti

LEPE VZORCE ZA PUMPARICE,
SPORTNE OBLEKE NUDI CENENO

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

NOVOST! SAMO DIN 49.50

št. 62.300 Anker-ura
Pravi švicar, stroj,
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okvir
s plemenito garancijo

Din 49.50

št. 62.301 ista a
cvetenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
ga vam pošlje za-
stoj in poštne
prosto.

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana
tovarna ur v Švic.

Privilegovana agrarna banka a.d.

Centrala v BEOGRADU

Filijale: Ljubljana, Zagreb in Sarajevo

Osnovna glavnica: 700.000.000 dinarjev
fondi: 43.000.000.— dinarjev.

Privilegovana agrarna banka je bila ustanovljena s posebnim zakonom z nalogo, da z ugodnim in cenanim kreditom pomaga izključno in samo kmetom ter njihovim združnim ustanovam in organizacijam.

V sedmih letih svojega delovanja je Privilegovana agrarna banka vložila v kmetijstvo (1.355.000.000.—) eno milijardo tristo petin petdeset milijonov dinarjev posojil pod zelo ugodnimi pogoji, tako v pogledu obrestne mere, kakor tudi v pogledu posojilne dobe.

V vrednost dolžnikom kmetom:

Po Uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov z dne 26. septembra 1936 l. banka sedaj prevzema tudi vse stare dolge kmetov pri bankah, hranilnicah, kreditnih združenjih in pri pripomočnih skladih in na ta način bo banka osredotočila pri sebi največji del kmetijskega kredita. Pri tem prevzemanju dolgov je banka v bistvu samo posredovalec med dolžniki-kmeti in njihovimi prejšnjimi upniki. To, kar prejema od kmetov v odplačilo njihovih dolgov, mora banka dati prejšnjim upnikom kmetov, a poleg tega mora dati tudi prispevek države, ki v najboljšem slučaju znaša okrog polovice zneska, ki ga dajo dolžniki-kmetje. Čim bo banka končala s prevzemanjem dolgov po uredbi, bo ponovno začela s kreditiranjem kmeta.

Vse dolge kmetov navedenim ustanovam, ki ne presegajo vsote 25.000.— dinarjev, bo banka sama znižala za 50%, oni kmetje pa, katerih dolgi znašajo več kot 25.000.— dinarjev, morajo vložiti prošnjo za znižanje dolga pri pristojnem sresnem sodišču. Ta rok je sicer potekel 31. 12. 1936. l. toda s finančnim zakonom za leto 1937/38 je podaljšan do 1. junija 1937.

Prav tako se pa lahko vsak dolžnik-kmet do 1. junija 1937 leta sporazume s svojim dosedanjim upnikom, da njemu izplača svoj dolg, držeč se določil odst. 1 čl. 51 uredbe, s pristavkom, da se v to svrhu vrnjene listine ne morejo več izročiti Privilegovani agrarni banki.

Na ta način se je ugodilo večkrat povdarjeni želji, da naj se dovoli dolžnikom sporazum o izplačilu dolga s svojimi dosedanjimi upniki. Tisti dolžniki-kmetje, ki morejo to storiti, naj se poslužijo te možnosti, kajti takšno sporazumno izplačilo dolga bo gotovo koristilo kmetom kot bodočim proslcem posojila.

Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov daje kmetu znatne olajšave, ki so v skladu z razmerami kmetijskega gospodarstva. Razen znižanja dolga se zmanjšuje tudi obrestna mera na manj kot polovico poprej običajnih obresti in prav tako se predvideva rok 12 let za izplačevanje že tako znižanega dolga.

Zato da bi dolžniki kmetje mogli dobiti takšne olajšave, je Država prevzela na sebe znatne obveznosti, a prejšnji upniki kmetov bodo morali prenašati en del odpisa glavnice in zmanjšanje obresti reducirane dolga. S tem je dokazano, koliko je s to uredbo storjeno za kmeta dolžnika.

Zato ima sedaj kmet veliko dolžnost, da svoje tako zmanjšane obveznosti izpolnjuje. Brez kredita kmetijstvo danes ne more uspevati in ne kmetje živeti. S svojo točnostjo pri izpolnjevanju obveznosti bodo kmetje povrnili zaupanje v svojo kreditno zmožnost in bodo dobili nove izvore kreditov.

Rok za plačilo prve anuitete je dospel 1. novembra 1936 leta. Tisti dolžnik, ki ni tega obroka poslal banki v Beograd ali podružnici v Ljubljani, mora to takoj storiti in to po obračunu, ki mu ga je poslala ustanova, kateri je dolgoval (banke, hranilnice, zadruge).

Ako dolžnik tega obračuna ni dobil, mora poslati podružnici banke v Ljubljani deseti del od polovice dolga pri bankah, hranilnicah in zadruženjih, če dolg pri teh zavodih ne presega vsote dinarjev 25.000.—; za dolgeve tem zavodom pa, ki so večji od dinarjev 25.000.—, se mora poslati deseti del vsega dolga. Ko bo banka izvršila končni obračun, bo morebitno preplačilo vrnila dolžniku ali ga pa odobrila njegovemu računu. Dolžniki naj pošiljajo denar podružnici v Ljubljani na čekovni račun št. 10.250. Na čekovni položnici (na hrbtu) je treba označiti: ime in priimek dolžnika (tudi očetovo ime) na čigar ime dolg glasi, kraj bivališča s hišno številko in srez, ter naziv in sedež upniške ustanove, ki ji je dosedaj kmet dolgoval.

Uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov daje velike olajšave, toda ona je tudi stroga napram nemarnim in nerednim dolžnikom. Dolžniki, ki ne bodo plačali kate-regakoli obroka svojega po uredbi znižanega dolga, bodo morali plačati takoj ves svoj dolg, a če tega ne bodo storili, določa uredba, da se proti nemarnemu dolžniku uvede kratko in hitro izvršilno postopanje na vso premično in nepremično imovino.

Vestal dolžniki pa bodo živeli pri banki največjo zaščito in pomoč pri svojem bodočem delu za izboljšanje svojega gospodarstva.